

GLASILO OK SZDL KOČEVJE

Revitalizacija občine Kočevje

Dosedanji razvoj občine Kočevje je zaostajal za napredkom ostalih področij v Sloveniji. Kljub večletnim hotenjem, da se negativni trendi, ki jih je občina Kočevje beležila zadnjih nekaj let, preusmerijo, pri tem nismo bili uspešni predvsem zaradi delnih pristopov na posameznih področjih. Zaradi nujnosti celovitega ukrepanja in načrtnega pristopa na vseh področjih je Izvršni svet SO Kočevje v novembru 1987 naročil izdelavo študije **REVITALIZACIJA OBČINE KOČEVJE**, ki naj bi bila osnova za nadaljnje intenzivno načrtno delo na vseh področjih.

Letos v maju smo prejeli prvi del te naloge z naslovom **OPREDELITEV PROBLEMOV IN RAZVOJNIH CILJEV**. V njej so na osnovi analize stanja opredeljeni glavni problemi občine Kočevje, vzroki za takšno stanje in nakazani možni razvojni cilji. Potrebno je, da v razpravi, v kateri naj sodelujejo vsi občani, omislimo ugotovitve avtorjev študije in pripravimo trdno osnovo za izdelavo konkretnih razvojnih ciljev in nalog posameznih nosilcev.

Financiranje študije

Študijo financirajo poleg IS SO Kočevje še OZD iz občine Kočevje, občinska raziskovalna skupnost in Komisija za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji.

Avtorji študije

Milan Hudnik – dipl. oec.
Alojz Četina – prof. dr.
Rudolf Rome – dipl. ing. agr.
Breda Žun – dipl. ing. arh.
Lojze Čampa – dipl. ing.
Jerca Tomše – dipl. ing. agr.
Dušan Kresal – dipl. ing. agr.
Izvajalec študije je Biotehniška fakulteta iz Ljubljane v sodelovanju z Zavodom za organizacijo poslovanja iz Ljubljane.

Predlagani razvojni cilji

Avtorji študije ugotavljajo, da v občini ni delovne organizacije, ki bi lahko prevzela funkcijo nosilca razvoja. Najuspešnejše so: Melamin, Oprema in Avto. Njihovi plani pa so usmerjeni predvsem v lastni razvoj, predvsem zato, ker nimajo kadrovskih in materialnih možnosti za razvoj izven obstoječih programov. Največje komparativne prednosti razvoja ima LIK, ki pa le tega v preteklosti ni znal izkoristiti. Za kakršen koli razvoj občine pa bodo potrebna sredstva, ki jih lahko pridobimo le iz dohodka gospodarstva, z združevanjem sredstev organizacij izven občine in družbenih sredstev republike.

Obstoječa industrija ni sposobna zagotoviti zadostnih sredstev za svoj razvoj in zato, da naj bi ostala nosilka razvoja v občini. Zato je potrebno bistveno spremeniti strukturo ustvarjanja občinskega družbenega proizvoda. Povečal naj bi se delež turizma, gostinstva,

obrtni in kmetijstva. Predlog je, naj bi ZELENA barva postala značilnost razvoja kočevskega gospodarstva.

Edina komparativna prednost Kočevske je ekološko relativno čista in neokrnjena narava z bogatimi gozdovi. Zato bi morali vse aktivnosti usmeriti v izkoriščanje teh prednosti:

– gozdarstvo je potrebno usposobiti za evropsko raven kakovosti in gospodarjenja z gozdovi predvsem z izboljšanjem organizacije dela, tehnološke opremljenosti, planiranjem vzgoje in eksploatacije gozdov, dviganjem izobrazbene strukture zaposlenih itd.,

– razvijati turizem in gostinstvo predvsem z izkoriščanjem naravnih prednosti lova, ribolova, kajakaštva itd.,

– predelavo lesne mase je potrebno usmeriti v proizvode z visokim povpraševanjem na tržišču,

– organizirati je potrebno proizvodnjo v manjših lesnih obratih družbenega in zasebnega sektorja, ki se lahko hitro prilagajajo tržišču,

– kovinsko predelovalna in kovinska industrija, ki v obstoječih programih nima večjih perspektiv, je potrebno preorientirati na programe za gozdarstvo.

Z razmestitvijo obratov in obrtnih poslovalnic ter razvojem kmetijstva je potrebno ustvariti pogoje za večjo poselitev, najmanj 30 prebivalcev na kvadratni kilometer. Temu cilju morajo biti podrejeni tudi ukrepi občinske skupščine, samoupravnih interesnih skupnosti gospodarskih in družbenih dejavnosti ter občinske uprave.

Analiza uspešnosti gospodarstva

Uspešnost in učinkovitost gospodarstva v občini je slaba in

onemogoča normalni razvoj občine in kvalitetnega življenja prebivalstva.

Značilni so predvsem naslednji problemi:

– Glede na višino ustvarjenega družbenega proizvoda in dohodka na prebivalca je v zadnjih 10 letih občina zdrsnila iz 27 na 34 mesto v Sloveniji. Tudi delež občine v družbenem proizvodu SRS je padel od 1 % v letu 1975 na 0,78 % v letu 1985.

– V primerjavi z letom 1986 je v letu 1987 padla realna vrednost družbenega proizvoda za 4,3 %.

– Dohodek na zaposlenega je bil v letu 1986 za 30 % nižji od povprečnega v gospodarstvu Slovenije.

– Delež terciarnih dejavnosti je v strukturi družbenega proizvoda prenizek. Gostinstvo in turizem ustvarita le 0,9 % družbenega proizvoda v občini.

– Delež ustvarjene akumulacije v akumulaciji Slovenije je padel od 1,1 % v letu 1984 na 0,54 % v letu 1986.

– V letu 1987 je bilo ustvarjeno le 3,1 milijarde akumulacije, kar je ob upoštevanju inflacije manj kot v letu prej.

– Povprečna odpisanost opreme je v letu 1987 znašala 74,3 % kar kaže na zastarelo opremljenost za delo.

– Večina industrijskih obratov je skoncentrirana v mestu Kočevje. V ostalih krajevnih skupnostih je le nekaj manjših obratov.

– V večini organizacij združenega dela so prisotni ekonomski viški delovne sile.

– Nizka je strokovna usposobljenost delavcev. Nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev je 43,8 %. V povprečju Slovenije je teh delavcev le 34,4 %.

– Proizvodni programi so tržno nezanimivi.

– V ceni programov je manjši delež osnovnih sredstev v porabljenih sredstvih kar z drugimi ugotovitvami kaže na velik delež dragega nekvalificiranega dela.

– Zasedenost proizvodnih kapacitet je manjša od načrtovane.

– Pri financiranju poslovanja prevladujejo dragi kratkoročni viri sredstev. Močno so prisotne likvidnostne težave.

Vzroki in posledice

Značilnost obstoječega stanja je, da podobni ali enaki problemi tarejo večino organizacij združenega dela.

Razvrstili so jih v naslednje osnovne skupine:

- razvoj in marketinška strategija,
- upravljanje,
- kadri in motivacija,
- proizvodne kapacitete in inovacije,
- ekonomika in finance,
- ostalo.

Pomemben vpliv na stanje v občini imajo tudi dosedanja demografska gibanja, izobrazbena struktura prebivalstva, komunalna in prometna infrastruktura in drugo. Tudi analiza teh vzrokov in posledic je sestavni del analize. Posebej pa še prostorski razvoj naše občine.

Ker je namen študije ugotavljati vzroke za današnje stanje je popolnoma razumljivo, da je dan poudarek predvsem negativnim trendom. Pa tudi zaradi tega, ker slabosti prevladujejo nad uspehi in ker premočno vplivajo na trenutno razpoloženje.

O nalogi in izvajanju

Cilj naloge je zainteresirati občane in družbene skupnosti za vzdrževanje in povečanje naseljenosti kočevskega prostora tako, da se:

- doseže povečanje družbenega proizvoda
- zagotovi socialna varnost in boljši družbeni standard sedanjim in priseljenim prebivalcem
- zagotovi smotrno porabo prostora
- ugotovi in zagotovi primerno obliko življenja kvalitetno in atraktivno
- ugotovi možne vire in zagotovi potrebna finančna sredstva za realizacijo proizvodnih ukrepov.

Način izvajanja naloge je tak, da sta poleg projektne delovne skupine, ki operativno izvaja naloge, oblikovani še odločitvena in posvetovalna skupina. V odločitveni skupini so vodilni delavci iz občine Kočevje, katerih naloga je, da odločajo o vsebini posameznih faz projektne naloge, ki so pomembne za nadaljnje delo.

Posvetovalna skupina je imenovana za strokovno podporo dela projektne skupine. Člani te skupine so predstavniki republiških komitejev, Gospodarske zbornice Slovenije, Gospodarske zbornice občin ljubljanskega območja, Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje, predsedstva skupščine SR Slovenije, Komisije za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja v SRS in republiške konference SZDL Slovenije. Skupine se bodo predvidoma sestale pri:

- opredelitvi razvojnih ciljev,
- oceni pomembnosti projektov,
- izboru najustreznejših ukrepov in
- izbiri celovitega programa ukrepov s projektnimi nalogami za njihovo izvedbo.

Obe skupini sta se že sestali in sicer posvetovalna 26. maja in odločitvena 1. junija, v zvezi z ocenitvijo prve faze študija – Opredelitve problemov in razvojnih ciljev.

Razveseljivo dejstvo je, da so se vabilu na razgovor odzvali vsi vabljeni predstavniki republiških institucij, kar kaže na veliko zanimanje širše družbenopolitične skupnosti za usodo in razvoj Kočevske.

Na obeh razpravah je bilo ugotovljeno, da je študija potrebna, da je prikazano stanje težko, vendar da ima Kočevska možnosti za razvoj, morda prav zaradi svoje specifičnosti združenega dela, krajevnih in družbenopolitičnih skupnosti. Na osnovi ciljev, ki sta jih obe skupini sprejeli, bo sedaj izvajalska skupina nadaljevala delo na projektu z rangiranjem problemov, zasnovi in izboru ukrepov in opredelitvi programa ukrepov ter izvedbenih projektov.

Iz zapisa
**KOMITEJA ZA DRUŽBENI RAZVOJ
IN UREJANJE PROSTORA V OBČINI KOČEVJE**
(preds.: Milena GLAVAČ, dipl. oec)
Priredila L. S. M.

Iz vsebine:

- Bomo tudi v Kočevju gledali kablensko televizijo? 2
- Priznanja krvodajalcem 5
- SŠTVD – Astronomski krožek 6
- Republiške igre v Kočevju 7

Pomembno je, da se jih zavemo in da s skupno organizirano akcijo zagotovimo njihovo spreminjanje.

...Če trendi razvoja ne bodo spremenjeni...

Dosedanji demografski trendi, vključno z opuščanjem kmetijstva in zaraščanjem kmetijskih zemljišč, vodijo do zaključka, da bo prostor Kočevske v celoti zaraščen razen na urbanističnem področju. To pomeni, da bo okoli leta 2000 zaraščenih z gozdovi najmanj 90 % površine občine.

Kljub večanju gozdov bo proizvodnja in ekonomičnost gozdarstva še manjša kot doslej. Vzporedno se bo manjšalo število prebivalcev izven urbanega območja: od dosedanjih 3.700 na okoli 1.000. Praznila se bodo tudi stara avtohtona naselja.

Divjad se bo razmnožila preko vseh meja in bo naselila celoten prostor.

S tem bo to območje prenehalo biti rezervat za proizvodnjo mesa in mleka za Ljubljano, onemogočen bo razvoj turizma...

V samem mestu Kočevje se bo število in gostota prebivalcev še povečala, kar bo dodatno poslabšalo življenjske razmere.

Zaradi pomanjkanja sredstev bo obstoječa infrastruktura slabo vzdrževana. Življenjske razmere se bodo slabšale.

Visoko kvalificiran kader se bo odselil izven občine. Ostali bodo ljudje, ki ne bodo sposobni spremeniti razmere na bolje.

Šibko gospodarstvo ustvari le toliko akumulacije, da pokrije izgube. Ostanek akumulacije je nizek. Tako ni sredstev niti za preživetje, da o razvoju sploh ne govorimo.

OPISAN SCENARIJ RAZVOJA OBČINE SE NIKAKOR NE SME URESNIČITI. Pripravljenost delovnih ljudi in občanov, pripravljenost odgovornih ljudi v občini in republikli so garancija, da se napovedani scenarij ne bo uresničil.

Zato je potrbno, da se soočimo in spoznamo z bistvom vzrokov za današnje stanje in skupaj pripravimo program, ki bo bistveno spremenil dosedanje trende razvoja. V javni razpravi se bomo dogovorili za konkretne naloge na vsakem posameznem področju in tako, vplivali na spremembo ugotovitev kot so:

- proizvodna miselnost prevladuje nad marketinško,
- organizacije nimajo pripravljenih tržno zanimivih programov kot nadomestilo za obstoječe,
- premalo je poudarka na kakovosti in izgledu izdelkov,
- neambicioznost vodilnih delavcev,
- nestimulativnost nagrajevanja posebno uspešnega znanja,
- premalo zanimanja za dodatno usposabljanje,
- proizvodne kapacitete niso maksimalno zasedene,
- obrtniški način proizvodnje tudi tam, kjer so zahteve po obrtniškem načinu dela,
- nejasna razmejitev nalog vodenja in operative,
- previsoki fiksni stroški v lastni ceni,
- slaba likvidnost zaradi prevelikih zalog, obresti na kratkoročne kredite, premajhne prodaje,
- samoupravna organiziranost ne sledi potrebam sodobnega upravljanja,
- občinska skupščina v preteklosti ni odigrala vloge usmerjevalca in vsodbujevalca industrijske proizvodnje,
- prevelika koncentracija industrije v Kočevju,
- zaprt prostor negativno vpliva na kadrovsko politiko,
- neuskladenost gozdarstva in lesne industrije,
- umiranje gozdov,...

Š. P.

Bo tudi v Kočevju kabelska televizija?

V torek, 31. maja je avstrijska firma PETERS izvedla v prostori restavracije NAMA v Kočevju predstavitev satelitske televizije. Gledalci so lahko na osmih televizorjih istočasno gledali 8 tujih televizijskih programov (4 programi so bili v nemškem, 2 v angleškem in po eden v francoskem in italijanskem jeziku). Teh programov pri nas z navadnimi TV antenami ni moč gledati, saj potekajo preko komunikacijskega satelita. Kvalitetno pa jih lahko sprejemamo le s skladastimi antenami velikega premera (3,7 m), ki pa so zelo drage (na priloženi sliki je posnetek z demonstracije, na prvi strani pa je posnetek satelitske antene).

Demonstracijo je organiziral Inicijativni odbor za ugotovitev interesa in možnosti za uvedbo kabelske televizije (KTV), ki ga je imenovalo predsedstvo Občinske konference SZDL Kočevje z nalogo, da ugotovi interes občanov za uvedbo KTV na področju KS Kočevje - mesto, Rudnik - Šalka vas, Ivan Omerza in Stara cerkve. Odbor je že ugotovil, na podlagi meritev, ki jih je opravila strokovna služba RTV Ljubljana, da bi na širšem območju Kočevja po KTV lahko spremljali v začetku poleg 8 satelitskih (trenutno je sicer na našem področju možen sprejem iz štirih komunikacijskih satelitov s preko 20 programi) še 5 zemeljskih programov in sicer: Lj 1 in Lj 2, Zg 1 in Zg 2 ter TV Koper. Skupaj torej 13 TV programov, 1 lokalni TV program (TV Kočevje) in 6 UKV radijskih programov. Pozneje bo mogoče dodati še nove antene za sprejem satelitskih programov ter tako še povečati število TV kanalov.

Z demonstracijo smo vam želeli predstaviti poleg vsebinske zasnove osmih satelitskih programov predvsem kvaliteto sprejema slike in tona. Vsi, ki so si demonstracijo ogledali, so lahko opazili, da je bila slika izredno čista, brez »sneženja« in drugih motenj. Takšno sliko pa lahko imate tudi vi, saj vam jo omogoča kablenska televizija.

Spremna postaja s svojimi antenskimi sistemi združuje vse signale, katere želimo posredovati in jih razpošilja po kablskem razvodu do sprejemnikov. Antenski sistem sprejema zemeljske signale (to so signali, ki prihajajo iz oddajnikov na zemlji in katere bolj ali manj dobro sprejemamo že sedaj) in satelitske signale iz satelitov, na katere so usmerjene antene. Poleg teh signalov pa v sprejemni postaji lahko dodamo še ostale signale, kot so: lokalna televizija, radio, videostrani, telétekst...

Kabelski razvod je sestavljen iz primarnih - glavnih in sekundarnih kablov. V kable so vgrajeni ojačevalniki, razvodniki in odzjemniki. Koaksialni kabli, katere se uporablja za kabelski razvod, so položeni pod zemljo in po drogovihi, hišah. Končajo se z odzjemnikom, običajno na mestu postavitve starih anten.

Od tu pa do sprejemnika pa je uporaben običajen koaksialni kabel. Odzjemnik garantira kakovosten sprejem samo enemu sprejemniku, katerega priključnica pa je lahko na več mestih.

Kakšen TV sprejemnik potrebujemo?

Za sprejem televizijskih signalov v kablensko - distribucijskih sistemih, tako zemeljskih kakor satelitskih, so uporabni vsi sprejemniki z UHV področjem, to so kanali od 2. do 12. Na takih sprejemnikih je možno sprejemati sedem različnih kanalov. Za sprejem več programov pa je potreben konverter za pretvorbo S kanalov, oziroma sprejemnik, ki omogoča tudi sprejem S kanalov (vse novejšje televizije imajo vgrajenega).

Kakšne pa so bile prednosti uvedbe KTV?

Predvsem bi si le redki posamezniki lahko privoščili lastne antene za sprejem satelitskih programov, ki pa so po obsegu veliko manjše in je zato tudi slika manj kvalitetna. Z uvedbo KTV bi po strehah odpadle individualne antene in s tem tudi vse težave z njimi (npr. skrb za zamenjavo dotrajanih antenskih sistemov s priborom, skrb za nakup in montažo novih anten za nove programe, nabava deko-derjev za kodirane satelitske programe...). Odpadle bi tudi skupinske antene v stanovanjskih blokih. In kar je najpomembnejše: zagotovljena bo profesionalna kakovost sprejema (z atesti RTV Ljubljana).

Kaj je to kablenska televizija?

Ker je bilo o tem že dosti povedanega in napisanega, naj povemo bolj na kratko:

Kablenska televizija (KTV) oziroma bolj rečeno kablensko-distribucijski sistem (KDS) je način prenašanja televizijskih, radijskih in ostalih informacijskih signalov po kablu iz sprejemnega centra do posameznih uporabnikov.

Standardni KDS se sestoji iz sprejemne postaje in kablenskega razvoda.

Seveda je še vrsta drugih prednosti, tako morda tudi v odgovoru na vprašanje.

Kaj pa tuji jeziki?

Če omenimo, da je to ena izmed možnih oblik učenja tujih jezikov, »nejevernim Tomažem« to morda ne bo dovolj. Pa vendar: poznavalci iz okolij, kjer KTV že imajo pravijo, da jim jih (tuje jezike!) »ta preklemana pisana škatla vljuje v ušesa, da sami ne vedo kdaj«. Mladim, ki najraje gledajo in poslušajo »veseloturobne našemljene muzikobksarje«, pa tudi starejšim, ki jim je morda to edino okno v svet, pa morda ne bi škodilo, če malo prezračijo podstrešje...?!

CA TV da ali ne?

Nekateri se na hitro poslovijo od pestrih možnosti, ki jih nud

KTV. Morda zato, ker nimajo časa, ker jih televizija ne zanima, ker so programi zanič? Toda, če še teh treh ne gledajo, bi najbrž storil pametneje, če bi TV sprejemnik pri priči prodali, če upoštevamo današnje cene sprejemnikov in tudi ne tako majhno naročnino, ki jo je treba odšteti vsak mesec in če vse to služi samo za »ogibanje oz. okras« še toliko bolj.

Ostale-interesente za kablenske priključke pa seveda zanima ali bomo pričeli z gradnjo KTV in kdaj. Težko je reči, ker je to odvisno od tega, ali se bo prijavitelj dovolj naročnikov. Nekateri računajo, da se jih mora v soseski prijavit najmanj polovica. To je samo na pol res. Prvi izračuni kažejo, da bi morali na začetku imeti najmanj 800 prijavi, da bi lahko začeli. Po soseskah pa je tako, da če se v blokih prijavi 1/3, je lahko to že veliko, v soseskah z zasebnimi hišami pa se lahko zgodi, da tudi nad polovico prijavi ne bo dovolj. Tako so vsa prezgodnja ugibanja zaman. Da pa ne bi več samo ugibali smo se odločili za izvedbo ankete oziroma vprašalnika. Vsem tistim, ki ste ga prejeli, skupaj s Kočevskimi novicami, ni treba storiti nič drugega kot to, da ga izpolnite in ga brez znanke vrzete v najbližji poštni nabiralnik. S kočevskimi poštarji smo dogovorjeni, da bodo vse izpolnjene vprašalnike dostavili iniciativnemu odboru. Da bi naša akcija uspela, bo potrebno tudi nekoliko aktivističnega dela, zato naprošamo vse, ki želijo, da tudi v Kočevju stopimo korak naprej, naj nam pomagajo. Izpolnitev vprašalnika za nikogar še ne pomeni nobene finančne obveznosti. Podatki bodo služili le za orientacijo za nadaljnje delo. Če bo dovolj prijavljenih in bo akcija stekla, bomo kasneje z vsemi naročniki sklenili posebne pogodbe. Izpolnjene vprašalnike pričakujemo do konca junija.

Kaj pa cena?

Tudi to bo mogoče izračunati šele potem, ko bo znano število naročnikov in izdelani načrti, pa tudi sicer so z današnjimi cenami velike težave. Odbor računa, da bodo stroški med 500.000 in 1.500.000 din. Tistim, ki ne bodo imeli pri roki vsega denarja, bomo ponudili odplačilo v obrokih.

In ostalo?

Če bo novost, ki se od leta 1985 zelo hitro širi po vsej Sloveniji, in ki bi tudi Kočevje popeljala v 21. stoletje, podprlo zadostno število občanov, bomo odgovorili na vsa ostala vprašanja bodisi v kočevskih novicah bodisi v posebnih obvestilih, ki bi jih izdajali gradbeni odbori po krajevnih skupnostih. Čeprav je v različnih časopisih precej podatkov o tej novini vemo, da si preprost človek težko ustvari razumljivo sliko o »vsem skupaj«, zlasti, ker marsikaj, kar smo prebrali pred meseci, danes več ne velja. Zato vas bomo sproti obveščali tako o poteku akcije kot o vseh eventualnih nejasnostih.

Inicijativni odbor

MDA Jadran 88

Kočevski mladinci - brigadirji so si že lansko leto želeli iti na akcijo, ki bi bila ob morju. To akcijo bo letos mogoče organizirati. To bo MDA JADRAN 88 pri Šibeniku.

Vse lepo in prav. Akcijo bomo organizirali, lokacija je čudovita, delo ni pretežno (čiščenje gozdov pred požari) nastajajo pa težave, ki znajo biti hudo ostre in zapletene. Gre namreč za to, če se bodo mladinci lahko udeležili akcije.

Starši ponavadi dajo dovoljenje, saj so akcije sedaj čisto nekaj drugega kot včasih, posebno kar se tiče življenjskih, bivalnih pogojev. Večjo oviro predstavljajo podjetja, kjer so mladinci zaposleni. MDA

JADRAN 88 bo potekala od 24. 7. do 20. 8. 88, to je v času ko delavci izkoriščajo svoje dopuste in je potreben skoraj vsak človek, da proizvodnja nemoteno teče.

Vendar: ali smo družba, ki mladega človeka utesnjuje in mu ne da nobenih večjih možnosti, kot so jih imeli mladinci včasih? Gre pa vendar za prostovoljno delo, ki koristi ljudem.

Marsikdo bi rad dal tudi dopust, samo da bi se udeležil brigade. Prav bi bilo, da bi vsaka DO pustila nekaj mladincev v brigado, če to želijo. Zato OK ZSMS prosi odgovorne, da omogočijo mladincem odhod na MDA. Prijave zbiramo do 20. 6. 88 na OK ZSMS Kočevje ali v OO ZSMS, kjer dobite tudi vse ostale informacije.

C. A.

Praznovanje meseca mladosti

Tudi letos smo pripravili mladinci nekaj prireditev v mesecu maju. Tematsko je bil program precej raznolik, tako da je lahko vsakdo izbral zase kaj primernegega.

Pripravili smo predavanja, koncerte, okroglo mizo ter gledališko igro. Obisk pa je bil, kljub širokemu informiranju (Kočevske novice, Delo, radio, plakati, šolske okrožnice) porazen. Izjema je le obisk okrogle

mize. Tako se na OK ZSMS KOČEVJE sprašujemo, če potrebujemo oziroma potrebujejo mladinci v Kočevju še kakšno drugačno prireditev razen disca in videa. Kot kaže, ne! Zakaj bi jih silili z njimi! Tako pesimistično smo gledali ob koncu prireditev. Vnaprej pa bomo rajši dvakrat premislili predno bomo v ŠKOR'C-u še kaj pripravili.

C. A.

Generalno rešitev kanalizacije Kočevja z okolico

je izdelala DO Hidroinženiring iz Ljubljane. Vsi zainteresirani si jo lahko ogledajo v prostorih SIS za komunalne in cestno dejavnost občine Kočevje, Trg zbora odposlancev 47, in sicer ob delavnikih, med 7. in 15. uro.

Tehnično poročilo in situacija pa bosta razobešeni v KS Kočevje-mesto, KS Rudnik-Šalka vas, KS Ivan Omerza, KS Stara cerkev, Občini Kočevje in v hodniku SIS za komunalne in cestno dejavnost občine Kočevje, od 15. 6. 1988 dalje. Tu se bodo tudi zbirale pripombe in sicer do 30. 6. 1988, ko se bo generalna rešitev obravnavala na skupščini SIS za komunalne in cestno dejavnost občine Kočevje.

Zaželjene so pripombe in predlogi krajanov s ciljem, da sprejmemo najustreznejšo rešitev.

Na podlagi 4. člena Statuta občine Kočevje (Uradni list SRS, št. 6/79, 2/82, 34/84 in 47/86 ter v skladu z 2. in 10. členom Odloka o podeljevanju priznanj in nagrad občine Kočevje (Uradni list SRS, št. 7/83 in 19/87)

RAZPISUJE

Komisija za odlikovanja in priznanja Skupščine občine Kočevje

- 1. Nagrado in plaketo Jožeta Šeška za leto 1988
Nagrada in plaketa Jožeta Šeška se v občini Kočevje podeljuje kot priznanje delovnim ljudem in občanom ter organizacijam, oziroma skupnostim za posebne uspehe, ki so jih dosegli na gospodarskem, družbenopolitičnem, znanstvenem, znanstveno-socialnem, kulturnoprosvetnem in športnem področju.
2. Plaketo zbora odposlancev slovenskega naroda za leto 1988
Plaketo zbora odposlancev slovenskega naroda se lahko podeli organizacijam in skupnostim ali delovnim ljudem in občanom za večletno uspešno delo, pomembno za razvoj posameznih dejavnosti ali občine.
3. Javno priznanje občine Kočevje za leto 1988
Javno priznanje občine Kočevje se lahko podeli partizanskim enotam in organizacijam narodno osvobodilnega gibanja, ki so v času NOB in ljudske revolucije delovale na območju občine Kočevje in posameznim osebam, ki imajo posebne zasluge v času NOB ter delovnim ljudem in občanom za prispevek pri izgradnji samoupravne socialistične družbe.
Predlog za podelitev plakete in nagrade Jožeta Šeška, plakete zbora odposlancev slovenskega naroda in javnega priznanja občine Kočevje lahko podajo družbenopolitične organizacije, družbene organizacije oziroma društva, državni organi ter samoupravni organi organizacij združenega dela oziroma skupnosti.

Predlog za podelitev mora biti pismeno utemeljen. Vsebovati mora naslednje podatke:

- ime in priimek posameznega kandidata ali naziv društva, delovne organizacije, krajevne skupnosti ali samoupravne interesne skupnosti,
- iz katerega področja dejavnosti se predlaga,
- doseženi rezultati,
- za katero priznanje se predlaga,
- že dobljena priznanja.

Sklep o podelitvi plakete - nagrade Jožeta Šeška, plakete zbora odposlancev slovenskega naroda in javnega priznanja občine Kočevje sprejme komisija za odlikovanja in priznanja Skupščine občine Kočevje.

Predloge za podelitev sprejema Komisija za odlikovanja in priznanja Skupščine občine Kočevje vključno do 5. septembra 1988.

Nagrada - plaketa Jožeta Šeška, plaketa zbora odposlancev slovenskega naroda in javno priznanje občine Kočevje za leto 1988 bodo podeljene ob občinskem prazniku v mesecu oktobru.

Predsednik Komisije za odlikovanja in priznanja Skupščine občine Kočevje Andrej KLUN, l.r

IZ DO

Več poenotenja?

V DO ITAS bodo delavci letovali v počitniških kapacitetah v Crikvenici, Selcah, Umagu, na Rabu in v Čateških Toplicah. Večina prijavljenih želi letoovati v mesecu juliju in avgustu. V bodočnosti pa grozi omejitve tega letovanja.

Kot vsako leto je tudi v letošnjem letu mnogo zanimanja za letovanje v počitniških kapacitetah, ki so last DO. ITAS je sicer pobudnik za izmenjavo počitniških kapacitet z drugimi OZD, vendar ta aktivnost, z redkimi izjemami, ne uspeva. Propada tudi akcija o organiziranju počitniške skupnosti v okviru SOB Kočevje, vendar ni pozitivnega odziva, kar pomeni, da bodo tudi v bodoče zapolnjevali lastne kapacitete z lastnimi delavci in da se ne razmišlja o razširjenem splošnem organiziranju letovanja delavcev in občanov občine Kočevje. Nobena novost ni, da danes delavski turizem na jugoslovanski obali ni posebno zaželen, in sicer zaradi ekonomskega vzroka. Znano pa je, da

tudi državljani varčujejo, da živijo pri nas v času počitnic ceneje kot v domačem kraju. Slovenec pa je znan po tem, da za dopust žrtvuje tudi zadnji dinar.

Delavci DO ITAS koristijo lastne kapacitete v juliju in avgustu zaradi šoloobveznih otrok. Letovanje bi bilo potrebno ponuditi še drugim strukturam (upokojenci, privatno itd.). V kolikor se ni zrelih pogojev za tesnejše sodelovanje z OZD in za organiziranje počitniške skupnosti, bi vseeno lahko prišlo do zamenjav letovanja. Nujno pa bi bilo potrebno poenotiti cene in plačilne pogoje. Samo nudenje prehrane, vode in sonca še ni celovita oblika lastnega oddiha. Potrebno bo razmišljati tudi o rekreaciji in razvedrilu. Poleg tega pa se vsiljuje tudi misel, da bi za delavce, ki ne morejo na morje, pripravili in delno uredili okolico našega jezera. To bi morda bilo kar dobro nadomestilo za morje in sonce z naše drage obale.

Vsaka DO ima svoje lastne počitniške zmogljivosti. Ena od osnovnih težav, s katerimi se srečujejo delovne organizacije, je vzdrževanje počitniških zmogljivosti. Praksa kaže, da morajo lastniki objektov poravnati stroške, če so kapacitete zasedene ali ne. ITAS ponuja proste zmogljivosti zunanjim članom, vendar ostajajo zaradi slabe informiranosti kapacitete zlasti v pred- in po sezoni proste. Upoštevanje vse nastale razmere, pa se tudi v ITAS-u sprajujejo, kako naprej. Letovanje ni problem samo te delovne organizacije, ampak problem vseh delavcev in ostalih struktur. Če pa se upoštevamo, da bomo v Selcah verjetno letovali samo še dve ali tri sezone in da danes ni nadomestitve v drugem prostoru, se s sindikalnemu letovanju, ki je še edino možno za delavce, zelo slabo piše. DO ITAS bo ponovno dala pobudo o boljšem obveščanju o prostih počitniških kapacitetah in ponovnemu aktivnemu pristopu za organiziranje počitniške skupnosti. Nalog na tem področju je dovolj in v ITAS-u menijo, da se je potrebno na tem področju združiti in tudi v bodočnosti delavcu in občanu občine Kočevje zagotoviti ustrezno letovanje.

MREŽAR

Priprave na
peto akcijo
Podarim dobim

Iz izkupička letošnje akcije Podarim dobim se bo financiralo več kot polovica programov jugoslovanskega vrhovskega smučanja. Letos se je s to obliko zbralo 2.083.327.000 dinarjev.

Pred štirimi leti, ko je Smučarska zveza Slovenije organizirala akcijo Podarim-dobim, ni predvidevala tolikšnega zanimanja med prebivalci naše republike in ljubitelji smučanja. Prvo leto so prodali 815.802, drugo 1.419.980, tretje 2.280.571 in letos 2.361.655 razglednic. Letošnja akcija je bila popestrjena še s prodajo novoletnih voščilnic. Po cenah ob koncu akcije so bile nagrade Podarim-dobim ocenjene na znesek 1.100.000.000 din. Iz seznama dobitnikov nagrad je mogoče ugotoviti, da je imelo nekaj posameznikov iz območja naše občine srečo. Preljeli so nekaj lepih in dragocenih nagrad. Nagradjenka iz Stare cerkve je prejela osebni avtomobil, nagradjenec iz Dolge vas pa potovanje okoli sveta. Izjemni pomemben prispevek v tej akciji imata PTT Slovenije, ki je podarila poštino za vse poslanske razglednice in Tovarna papirja Djuro Salaj v Krškem, ki je podarila papir za razglednice.

Organizatorji menijo, da bo moč tudi peto akcijo izpeljati tako uspešno kot te do sedaj. Potrebno bo mnogo naporov, ker želijo akcijo razširiti. S prodajo novoletnih voščilnic bodo pričeli že v letošnjem novembru.

V. D.

Obvestilo:

Svet Počitniškega doma ZZB NOV Ljubljana-Banjole je sprejel dnevne penzijske cene.

V predsezoni, ki traja do 25. 6. 1988, se gibljejo cene 16.000 do 18.500, v sezoni, ki traja do 5. 9. 1988, od 15.000 do 24.000 din in posezoni, ki traja od 5. 9. 1988 dalje od 16.700 do 19.000 din za osebo.

Prijave sprejema recepcija PD Banjole, tel. (052) 73-144. Naslov je: Počitniški dom ZZB NOV Ljubljana, Banjole, Indie 1, 52000 Pula.

Prijave z vplačilom akontacije znaša 50.000 din na osebo. Informacije o letovanju je možno dobiti tudi pri Občinskem odboru ZZB NOV Kočevju, Ljubljanska cesta 7, pri tov. Mikličevi.

Svet PD Ljubljana-Banjole
Viktor Dragoš

Kratek stik

Pred seboj imam zajeten kup stališč, usmeritev, predlogov in priporočil različnih ustanov, svetov, skupnosti in posameznikov, ki obravnavajo varstvo okolja oziroma ekološki problem na Kočevskem. V papirnati gmoti uradnih listin je mogoče razbrati celo vrsto smelih zadolžitve, najboljše rešitev, sladkih obljub in lepih besed. Le nekaj primerov:

— potrebna je odločna družbena akcija proti škodljivim pojavom in premajhnemu spoštovanju ekoloških kriterijev,

— spodbujati in evidentirati organizirana družbena prizadevanja in pozitivna hotenja posameznikov,

— prevzeti moramo nalogo, da v najširši demokratični razpravi uskladimo poglede delavcev, delovnih ljudi in občanov ter strokovnjakov za dosego čim kvalitetnejšega življenja,

— prenehajmo nemo opazovati in začnimo aktivno razreševati...

Človek bi rekel, da je lahko presrečen, ker živi v družbi tako zavednih in idealnih ljudi. Toda življenje gre svojo pot in kaže bistveno drugačno podobo. V Kočevju imamo kljub nenehnemu sestankovanju in na kupe popisane papirje še vedno celo vrsto primerov onesnaževanja zraka, zastupljanja podtalnice, izumiranja gozdov, degradacije okolja... In da ne bom megalomanski: vsaj občinsko smetišče pred Mozljem bi v 20 letih obstoja bilo lahko podobno smetišču. Tako pa je zaradi večnega ognja, dima in smradu dobilo kar ime krematorij. Pa tudi divja odlagališča smeti, umazana in smrdeča Rinža, neurejena kanalizacija, industrijsko onesnaževanje... nam ne more biti v ponos.

Kaj je torej z našo teorijo in prakso? Je razkorak posledica razraščene birokracije, indiferečnosti in nerazumevanja širše javnosti? Je preživetje nas samih

pomembnejše od ekoloških prizadevanj, ki pomenijo ohranitev sveta in zdravega življenja naših zanamcev? Pomeni morda Svet za varstvo okolja pri Predsedstvu OK SZDL Kočevje iskrico upanja za bolj zdrav in čistejši jutri?

Če bi resnično prenehali nemo opazovati in začeli aktivno razreševati, bi tako omenjenemu svetu dahnili življenje in ga spremenili v odprto, nenehno delujočo ljudsko tribuno, v kateri bi naše želje, predlogi pa tudi odločne zahteve na ustreznem mestu dobile ustrezno moč.

Kratek stik med teorijo in prakso na področju ekologije zna biti prej ali slej še kako smrtno nevaren.

Ive Stanič

ODGOVOR

Z ozirom na našo pristojnost in naravo dela posredujemo pojasnilo, ki se nanaša le na ureditev smetišča pri Mozlju.

Obstoječe stanje smetišča je zapuščina predhodnih upravljalcev. Lokacija je neprimerna iz več vidikov: geološkega, hidrogeološkega, estetskega, sanitarnega itd. Da ne bi delali napak v bodoče, smo pristopili k reševanju problema na strokovni osnovi. V izdelavi je študija lokacije sanitarne depanije za območje občin Kočevje. Rešitev bo zadovoljevala vse kriterije na področju znanosti, ki se ukvarja z odpadki. Gradnja depanije je planirana za konec tega srednjeročnega obdobja.

KOMUNALA KOČEVJE
TEHNIČNI SEKTOR

HUMOR

Pacient: »Zdaj mi je dosti bolje! Hrbtenica me ne boli več, glava tudi ne, le težko diham...«

Zdravnik: »Krasno! Potrudila se bova, da tudi dihal ne boste več!«

Kako smo trošili
zdravstveni dinar

Znano je, da zdravstvo veliko stane in da na tem področju vedno manjka denarja. Tako ga je primanjkovalo v preteklih letih tudi v občini Kočevje, seveda ga pa primanjkuje tudi letos. In koliko smo v letu 1987 teh sredstev porabili? Kje smo pri porabi, če se primerjamo z drugimi? V ljubljanski regiji je v Medobčinsko zdravstveno skupnost vključenih 18 občin s 668.960 uporabniki. V občini Kočevje je bilo v letu 1987 22.814 uporabnikov. Za zdravstveno varstvo je bilo porabljenih 4.691.045.063 dinarjev oz. 205.621 din na uporabnika, kar je bilo za 156 % več kot leta 1986.

Za splošno ambulantno in dispansersko zdravljenje je bilo lani porabljenih 49.865 din na uporabnika, kar pomeni deseto mesto v ljubljanski regiji. Za specialistično ambulantno zdravljenje je bilo porabljenih 35.256 din na uporabnika, kar pomeni ljubljanski regiji drugo mesto. Pri porabi zdravljenj na recepte smo bili na predzadnjem mestu

in smo porabili 14.675 din na uporabnika. Injekcije na recepte so znesle 105 din na uporabnika oz. šesto mesto v regiji. Za bolnišnično zdravljenje je bilo porabljenih 70.387 din na uporabnika oz. najmanj v ljubljanski regiji. Zato pa smo veliko več porabili za zdraviliško zdravljenje, kjer smo na drugem mestu, in sicer 8.011 din na uporabnika.

Zaostajali smo pri zobni negi, pri konzervativi smo bili na 16. mestu (9.819 din na uporabnika), pri protetiki pa na 13. mestu (5.726 din na uporabnika). Pri reševalnih prevozih smo bili na drugem mestu (9.606 din na uporabnika), kar je zaradi razsežnosti občine in oddaljenosti od Ljubljane tudi razumljivo. Za proteze in ortopedske ter druge pripomočke smo dali 1.743 din na uporabnika, tako smo bili v regiji na 14. mestu. Pri skupnih stroških zdravstvenega varstva na uporabnika smo bili v ljubljanski regiji na štirinajstem mestu.

Jože Novak

Počitniškim dom ITASA v Crikvenici

Razvojne perspektive Melamina

Kočevska kemična tovarna »Melamin« se je v 34 letnem obdobju svojega obstoja, razvija iz ostankov nekdanje predvojne tekstilne tovarne v sodobno tovarno, ki zaposluje 390 delavcev in proizvaja: sintetične smole za lesno - predelovalno, lakarsko, papirno in tekstilno industrijo v količini 18.000 t letno, dekorativne aminoplastične folije za oplemenitenje lesnih materialov (iverice, lesniti, vezane plošče) v količini 20 milijonov m² letno, dekorativne laminatne za industrijo pohištva do 1,5 milijona m² ter impregnirane tkanine za kapice in opetnike pri čevljih v količini 400.000 m² letno.

Ta razvoj Melamina je bi možen zahvaljujoč močni razvojni službi, v kateri je trenutno zaposlenih 10 kemijskih tehnologov in približno 20 kem. tehnikov in je opremljena s sodobno raziskovalno opremo. Raziskovalno delo pri nas je aplikativnega značaja in je tesno povezano s proizvodnjo ter z domačim in tujim tržiščem. Le na ta način je možno slediti razvoju doma in v svetu. Vsi izdelki Melamina so bili razviti v lastnih laboratorijih, osnovna naloga razvoja pa je stalno spremljanje kvalitete in prilagajanje svetovnim normam in zahtevam tržišča. Le na ta način je uspelo Melaminu povečati izvoz lastnih proizvodov na zapadno tržišče.

Čeprav so bili dekorativni laminati nekoč glavni proizvod tovarne, in jih je proizvajala tudi

2,5 milijona m² letno, so visoke cene teh materialov in uveljavitev cenejših materialov zahtevali razvoj laminatov za posebne namene kot so: za oblogo tal (zlasti računalniških centrov) Melapan AR, ki poseduje visoko odpornost na obrabo in antistatične lastnosti, težko vnetljivi laminat Melapan F-1, ki služi za pregradne stene na ladjah, Melapan PF, ki se da naknadno oblikovati za zaoblene robove pri pohištvi, Melapan VR, ki je vremensko obstojen laminat in se uporablja za obloge fasad in Melapan PbS, ki ima vtisnjeno svinčeno folijo ter služi za zaščitno oblogo prostorov pred rentgenskim sevanjem.

Melamin vidi možnosti še nadaljnje proizvodnje laminatov, s tem da je nujen intenziven razvoj specialnih vrst laminatov za nova področja uporabe.

Aminoplastične folije za oplemenitenje iveric so postale nenadomestljive za izdelavo kuhinjskega in drugega sobnega pohištva. Razvojni trendi v svetu kažejo, da bodo ti materiali v vedno večji meri nadomestili naravni furnir pri pohištvi, saj imajo vrsto prednosti pred njim, tako v obstojnosti in natančni reprodukciji barve, enostavnosti uporabi s stiskanjem oz. lepljenjem kot obstojnosti površine na mehanske vplive in druga sredstva v gospodinjstvu. Folije za direktno oplemenitenje in umetni furnirji na aminoplastični osnovi postajajo vedno bolj podobni naravnemu lesu in to je

tudi glavna razvojna usmeritev Melamina.

Proizvodnja sintetičnih smol na osnovi melaminsko-formaldehidnih in sečninsko-formaldehidnih kondenzatov pridobiva na pomenu tako doma kot v svetu, saj so te smole termično in kemikalijsko obstojne in težko vnetljive. Posebno pomemben je razvoj vodotopnih smol za lake, saj se z njihovo uporabo zmanjšuje zastupljanje okolja z organskimi topili. Posebno mesto in največji razvoj v naši proizvodnji imajo sintetične smole za papirno industrijo, ki služijo za povečanje odpornosti papirja v mokrem, kot retencijsko in flokulacijsko sredstvo za celulozo in pigmente pri izdelavi papirja ter za premazne mešanice pri izdelavi raznih tiskarskih in tehničnih papirjev.

Melamin povečuje asortiman proizvodov za papirno industrijo z izdelavo sintetičnega nevtralnega klevjiva, ki ima pred naravnim (kolofonijskim) klevjivom vrsto prednosti. Investicija za proizvodnjo tega klevjiva je v teku in bo predvidoma dokončana do konca leta 1988.

Impregnirana platna za kapice in opetnike pri čevljih bodo zahtevala vlaganje v sodobnejšo opremo, ker razvojne smeri v svetu kažejo, da se vedno bolj uporabljajo zelo elastični in tanjši materiali. Tudi na tem področju pripravlja tovarna Melamin nov program.

Mirica Dimitrijevič

IZ KS

KS Kočevska Reka

Aktivni mladinci

Z izvolitvijo novega vodstva mladinske organizacije se je pričelo obdobje aktivnega dela mladincev, vsaj tako lahko sodimo po dosežanem delu.

Poleg organiziranja mladinskih plesov so mladi pripravili kviz o splošnem znanju. Zmagala je ekipa iz Kočevske Reke. Kot gost je v spremljajočem programu nastopil znani belokranjski humorist, Toni Gašperič, ki je dobora nasmejal veliko število obiskovalcev.

Mladi pa se ne samo zabavajo, temveč so tudi pogozdovale. V načrtu za letošnje leto pa imajo še več različnih aktivnosti.

Tudi upokojenci aktivni

Sekcija društva upokojencev že vrsto let uspešno deluje.

Vsako leto organizira tovariška srečanja, izlete in podobne prireditve. Zanimivo je, da se veliko število upokojencev vsako leto udeleži pogozdovanja. Ni potrebno posebej poudarjati, da so upokojeni krajanji tudi aktivno vključeni v delovanje samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v KS.

Gostovanje KŠD PARG

Dramska sekcija KŠD PARG iz KS Kostel je 13. 5. 1988 nastopila v Kočevski Reki z dramo Bogatin in smrt in komedijo Resnica o vinogradih.

Nastopi amaterskih dramskih skupin so vedno posebno doživetje, še posebej zato, ker v naši občini deluje zelo malo takšnih skupin. Takšnih prireditev si še želimo.

G. S.

KS Poljanska dolina

Dol:

Mlinarstvo je v preteklosti pomenilo krajem ob reki Kolpi in ob posameznih pritokih pomembno panogo, ki je povezovala okoliška naselja in je imela velik gospodarski pomen za podeželske prebivalce. Mlinarstvo je omogočalo izboljšanje prehrane prebivalstva, dopolnjevalo pa je še druge aktivnosti kmečkega življa. Včasih je veljal rek, da se v mlinu vse izve. V mlinu so namreč ljudje večkrat sklepali razne dogovore in načrtovali skupne naloge. Mlini v Kolpski dolini niso bili le proizvodni ali storitveni objekti, pač pa so vplivali na režime in urejanje vodotokov.

Uporaba parnih in električnih mlinov je odrinila vodne mline v

zgodovino, vendar je po vsej verjetnosti osnovni vzrok njihovega propada v tem, da se niso uspeli prilagoditi novim potrebam, tehnološkemu napredku in novim energetskim virom. Svoje pa je tudi opravilo zmanjšanje prebivalcev v obkolpskih vaseh in širši okolici. Vse skupaj je povzročilo propad vodnih mlinov na reki Kolpi. Ob usihanju in propadanju vodnih mlinov pa ostaja odprto vprašanje izrabe vodne energije na krajih, kjer so delovali vodni mlini. V današnjem pomanjkanju energije bi pa le kazalo podrobneje proučiti možnosti izkoriščanja pogonske moči vodnega toka. Lahko trdimo, da je izraba te energije zelo slaba.

V. D.

KS Draga:

Lazec:

Delovna organizacija Hydrovod Kočevje-Ribnica skrbi, da bi imeli občani obeh občin čim manj težav pri preskrbi s pitno vodo. Od lanskega leta gradijo vodovod iz Loškega potoka do Srednje vasi pri Dragi. Dosedaj je vgrajen cevovod do novozgrajenega vodnega rezervoarja nad Lazcem. Končan pa je izkop za bodoče vodovodno omrežje do Drage. Če ne bo kakih težav, bo že to leto vodovod izročen v uporabo.

Denar za to gradnjo prispeva: Območna vodna skupnost

Ljubljana-Sava v Ljubljani, Delovna organizacija Hydrovod (iz amortizacije in prispevka za razširjeno reprodukcijo), Zavalnica Triglav, Samoupravna interesna skupnost za komunalno in cestno dejavnost občine Kočevje in nekateri drugi Viri.

Za vaščane Lazca, ki dosedaj niso imeli vodovoda, pa tudi za prebivalce Podpreske, Drage in Srednje vasi, ki so imeli kljub lokalnim vodovodom težave v sušnih in zimskih mesecih, pomeni gradnja tega vodovoda precejšnjo pridobitev.

V. D.

KS Kostel

Vodovod za Brstnik

Krajanji KS Kostel plačujejo samoprisevek v višini 0,5%. S pomočjo teh in dodatno zbranih sredstev je bil v lanskem letu postavljen rezervoar za Jesenov vrt. V teh spomladanskih mesecih pa poteka napeljava vodovoda za naselje Brstnik. Jašek v dolžini cca 800 m so skopali pripadniki milice s trenačnega centra na Jasnici. Ti bodo jarek zasuli. Vodovodna dela pa bo opravil Hydrovod iz Kočevja. Krajanji upajo, da bo voda pritekla v mesecu juniju.

Akcija Kostelski grad

KS Kostel si je zadala nalogo, da pospeši dela okoli ureditve kostelskega gradu. Sklenili so, da odstranijo vse rastlinstvo in zemljo z obzidja. Na ta način bi denar, ki je namenjen temu delu, koristneje porabili.

Praznovanje krajevnega praznika

22. junij je dan, ko je bil leta 1942 napad na Banja Loko. Ta dan si je KS Kostel izbrala za svoj praznik. V počastitev tega datuma organizira KS dve večji prireditvi, in sicer:

- 18. junija – pohod Po poteh prvega osvobodjenega ozemlja. Do sedaj je bil ta pohod organiziran samo v okviru šole. Letos pa bodo poleg učencev sodelovali še ostali krajanji. Vabljeni so tudi drugi gostje in delegacije sosednjih KS.
- 25. junij – Kostelski kulturni večer (op. več o tem preberite na str. ...). To bo za Kostel velik dogodek, zato je vabljenih veliko uglednih oseb.

Prispevke pripravil:
Franc Cimprič

OSILNICA PRAZNOVALA – Prireditve ob letošnjem prazniku Krajevne skupnosti Osilnica, 21. maju, so se začele 22. aprila z mednarodnim tekmovanjem veslačev na divjih vodah Kolpe, zaključile pa so se 28. maja s pohodom v Taborsko steno in po poteh notranjskega odreda. Osrednja svečanost je bila na sam praznični dan, 21. maja, ko so podelili bronasta priznanja OF (dobili so jih Veljko Rašperič, Anton Volf in Nedeljko Poje), plaketo KS Osilnica pa je prejel Emil Erent (na fotografiji desni), ki je 9 let uspešno vodil svet KS Osilnica. V kulturnem programu so sodelovali učenci osnovnih šol Osilnica (recitacije) in Peter Zrinjski iz Čabra (petje, glasbene točke). V okviru praznovanja je bilo še več drugih prireditev.

J. P.

MOZELJ

Po obnovi kulturnega spomenika na Trati so začeli obnavljati cerkev v Mozlju. Krajanji želijo, da pri tej obnovi ne bi izgubili toliko živcev in truda kot njihovih sokrajanov iz Trate. Pričakujejo večjo in konkretnješo pomoč nekaterih družbenih organizacij in ustanov, ki so dolžne organizacijsko in finančno pomagati in spodbujati ohranjanje naše kulturne dediščine.

Ive Stanič

Dela na trati se nadaljujejo

Z uradno otvoritvijo rezultata skupnih naporov krajanov Trate, na ureditvi cerkve z okolico, dela na obnovi tega kulturnega spomenika še zdaleč niso bila končana. To so po otvoritvi, ki je bila 17. oktobra lani, potrdili tudi na najvišjem občinskem nivoju, ki je vseskozi spremljal in podpiral to akcijo. IS SO Kočevje je zato sprejel sklep, da gradbeni odbor deluje še naprej in sicer do končne ureditve celotnega kompleksa. Gre za območje parka s cerkvijo Sv. Rešnjega telesa (Corpus Christi), kapelo Božjega groba, kapelo Križvega pota in kentafofom padlih borcev NOV in ŽFN, ki je bilo koncem preteklega leta razglašeno za kulturni in zgodovinski spomenik.

Trenutno potekajo dela na elektrifikaciji cerkve, čaka pa jih še beljenje notranjosti cerkve in obnova stopnic v stolpu. Sredstva za ureditev navedenega se zbirajo s prostovoljnimi prispevki krajanov, bodisi, da jih le-ti prinesejo v župnijski urad ali pa jih »darujejo« za sicer

brezplačen obisk koncertov, ki jih prirejajo v cerkvi. **Eden takšnih koncertov bo 19. junija.** Nastopil bo cerkveni mešani pevski zbor sv. Janez iz Novega mesta, ki ga vodi g. Mirko Virant. Poleg navedenih del, ki so v teku, pa bo potrebno poskrbeti še za obnovo in kasnejšo celotno pozlatitev oltarja. Ker gre po mnenju strokovnjakov za oltar izjemne zgodovinske in umetniške vrednosti, bo za njegovo restavracijo prispevala del sredstev tudi Kulturna skupnost republiških sredstev pa je, da se prej opravijo vsa potrebna dela v notranjosti cerkve, ter da polovico (50 %) potrebnih sredstev za obnovo oltarja zagotovi Občinska kulturna skupnost.

Kar pa se tiče zunanjih del, se je DO Komunala kot vzdrževallec parka zavezala, da ga bo uredila (tlakovanje, stopnišče...) najverjetneje še v letošnjem letu, krajanji sami pa so ves park že zasadili s cvetjem.

L.S.M.

Ljubljanska banka

Gospodarska banka Ljubljana

opravlja bančne storitve za občane v 51-tih bančnih enotah oz. ekspoziturah.

Z modernizacijo tehnologije poslovanja v enotah želi banka izboljšati poslovanje v obojestransko zadovoljstvo.

DO Komunala obvešča

Zaradi rekonstrukcijskih del bo trajala v času od 20. junija do 1. septembra popolna zapora za ves promet v naslednjih ulicah:

- Ljubljanska cesta: od stavbe PTT do mostu čez Rinžo.
- Kidričeva ulica: od križišča z Ljubljansko cesto do križišča z vezno cesto.
- Cesta na stadion: od križišča z Ljubljansko cesto do križišča z Rožno ulico.

Zaradi specifičnosti gradbenih del, ki zajemajo popolno obnovo nosilnega in zaključnega dela cestišča in pločnikov, rekonstrukcijo kanalizacije in vodovoda ter drugih inštalacij v konstrukciji cestišča bo potrebno s strani krajanov, ki stanujejo v območju predvidenih gradbišč določeno razumevanje.

Občane naprošamo, da se zaradi zagotovitve varnosti gibljejo po zavarovanem gradbišču v skladu z navodili strokovne službe izvajalca na gradbišču.

DO Komunala Tehnični sektor

Iz Doma starejših občanov

Napotki za bolnike s povišanim krvnim pritiskom

Visok krvni pritisk, ali hipertenzija je kronična bolezen, ki jo moramo zdraviti takoj, ko jo ugotovimo, in sicer vse življenje. Za vsakega bolnika je to neprijetno spoznanje, vendar ga mora premagati. Od bolnikovega odnosa do te bolezni je odvisen uspeh zdravljenja.

Bolnik z visokim krvnim pritiskom mora opustiti škodljive navade in razvade, urediti pa si mora življenje tako, da si pravilno obremeni svoje telesne in duševne zmožnosti. Prisiljen je, da se navadi na red pri delu, počitku, da se pravilno prehranjuje. Zmeren mora biti pri telesnih obremenitvah, pri delu, športu in dosleden mora biti pri jemanju zdravil. Mora se izogibati pretiranemu celodnevnomu delu. Izogibati se mora pretiranemu naprežanju v službi in vsemu tistemu, kar pod skupnim imenom imenujemo »stresne situacije«.

Za telesne vaje v prostem času se tem bolnikom priporoča živahna hoja, plavanje v vodi od 25–27°C, kolesarski izleti, sprehodi po gozdu, turno smučanje in zmerno ukvarjanje z drugimi športi. Minimalni program gibanja mora obsegati vsaj 10 minut jutranje telovadbe pri odprtem oknu in večerni sprehod.

Glede vsakdanjih fizičnih obremenitev pa bolnikom svetujemo, da čim več del opravijo stoje, manjše razdalje naj prehodijo peš, čim manj naj uporabljajo osebni avtomobil. Skratka, trudijo naj se, da se njihova telesna aktivnost čim bolj krepi. Izogibati pa se morajo nenadnim naporom, naprežanju, sunkovitim gibom, skokom itd. Škodljivi so teki na kratke proge, hitro veslanje, skratka vsi športi, ki zahtevajo hiter, velik napor.

Velikokrat se bolnik sprašuje, ali je pametno iti na dopust. Dopust lahko preživi normalno, vendar se mora izogibati predolgim potovanjem, posebno z osebnim avtomobilom. Potuje naj se vlakom ali ladjo. Izogiba naj se tudi potovanju z letalom. Dopust na morju je bolnikom dovoljen, vendar ne v krajih, kjer vlada huda vročina z velikovlaga. Odsvetuje se pretirano sončenje! Na dopustu naj se ukvarja z različnimi športnimi dejavnostmi, ki jih je gojil doma.

Bolniku z visokim krvnim pritiskom priporočamo, da se vsak dan trudi za zdravo življenje. Velja pravilo: čim več boš hodil, toliko boljši boš!

Malči Levstik

Pred merjenjem krvnega pritiska

Oslovska noč pred vrati

Dopust tako planiraj, da na Oslovske noči bodeš zmeraj!

Tradicionalna Oslovska noč v Mozlju bo letos v soboto, 16. julija. Poleg oslovskega srečelva, oslovske požrtije in oslovskega pozdrava, bo tudi letos oslovsko žrebanje, kjer bo mogoče dobiti pravega živega osla.

Zaradi pestrosti programa na Oslovske noči nastopa vsako leto drug ansambel. Letos bo pokazal svoje znanje Ansambel Nika Zajca, ki je zaradi izvajske svežine in domiselnosti izredno

popularen. Poleg rednega nastopanja doma in na tujem (pred kratkim so prišli z gostovanja po Zahodni Evropi), so posneli tudi pet velikih plošč in štiri kasete. Le malokdo ne pozna njihove pesmi, kot so: Jožetu, Ob Bistrici, Velika planina, še posebej pa Ljubezen je kriva za vse. Prav tako je dovolj znan tudi voditelj TV programov Boris Kopitar, ki občasno poje z njimi. Prave in neprave osle pa bo vrtal »ribniški sveder«. Vse kaže, da bo letošnja Oslovska noč kar dovolj »vroča«.

I. S.

KŠD Ciril Dekval Mozelj

Člani Kulturnega športnega društva Ciril Dekval Mozelj so že nekaj let brez primerne prostora za kulturne prireditve. Ne preostane jim drugega, kot da organizirajo prireditve na prostem. Poleg vsakoletne Oslovske noči in Gašperjevih norčij gredo Mozeljčani radi na organiziran vsakoletni majski izlet v naravo. Letos pa so se odločili za daljši izlet in se 14. maja odpeljali v neznanu. 36 članov in ljubiteljev društva je obiskalo najprej Škočjanske jame, nato jamo Vilenico, Lipico in mikavno Vipavsko klet. Prijetno vzdušje na poti so popestrili s srečelovom. Udeleženci so bili

nad znamenitostmi navdušeni in celo presenečeni, saj je večina obiskane kraje videla prvič. Tokratno navdušenje vseh udeležencev je najlepše zagotovilo, da bo naslednji izlet še bolj obiskan.

Za odlično organizacijo imajo največ zaslug: Gojko Bunjevac, Franci Šalamon in Veljko Lavrič.

Čas, poln napetosti in nezaupanja, zahteva veliko trezne presoje, vendar tudi občasne razbremenitve in sprostitve. Podobne akcije so za take čase kot naročene.

I. S.

IZ DRUŠTEV

Ogenj, človeku prijatelj
in sovražnik

V prizadevanju za krepitev požarno-varnostne kulture pionirjev in mladine je OGZ Kočevje na začetku II. polletja tega šolskega leta razpisala nagradni natečaj za literarno in likovno delo učencev osnovnih šol v kočevski občini na temo: Ogenj, človeku prijatelj in sovražnik. Natečaja se je udeležilo 131 učencev. Posebna ocenjevalna komisija pri OGZ Kočevje je prispevke pregledala in ovrednotila ter najboljše nagradila s knjigami oziroma s priborom za likovno ustvarjanje. Največ prispevkov je z OŠ Zbora odposlancev Kočevje, nagrade pa so prejeli: Aleš Adlešič, 4.a; Andrej Selan, 4.a; Katja Zbašnik, 4.e – vsi trije za likovne izdelke; za literarne prispevke pa so nagrajeni učenci: Marjan Zekič, 1. g raz.; Mateja Debeljak, 2.e; Boštjan Mikuž, 2.e; Tea Kocjan, 3.f; Petra Novak, 3.f; Maruša Ofak, 3.f; Dejan Makoter, 5.e; Matija Nanjara, 6.f; Barbara Mavrin, 7.h; Franci Žgajnar, 7.h; Nataša Ferderber, 8.b; Natalija Cesnik, 8.b in

Polona Bižal, tudi iz 8.b OŠ Zbora odposlancev Kočevje.

S podružnične šole Stara cerkev: za likovne izdelke – Robi Golja, 1. raz.; Encj Filipids 2. raz.; Tanja Struna, 3. raz. in Maja Šinkovec iz 3. razreda. Za literarne prispevke pa Martina Kajfež, 3. r.; Klemen Mišič, 4. r.

S podružnične šole Kočevska Reka: Martina Marinčič, 2.r. in Milanka Mavrin, 3. raz. obe za literarni prispevek.

Z OŠ Vas-Fara je prispelo tudi več izdelkov oziroma spisov. Nagrajeni pa so: Vjekoslav Rašperič, 5. raz.; Tadej Bratoš, 7. raz. in Klavdija Črnkovič, 8. raz.

Predstavniki OGZ Kočevje so nagrade že podelili učencem na OŠ Zbora odposlancev Kočevje na proslavi ob prazniku dela, 1. maju, vsem ostalim pa bodo nagrade podelili ob zaključku šolskega leta skupaj z značkami. Preprečujmo požare, ki so si jih številni učenci pridobili z uspešnim poizkusom znanja o varstvu pred požari in gasilstvu.

Vilko Ilc

Dva nagrajena prispevka:

Ogenj, naš prijatelj in
sovražnik

Ko takole razmišljam o ognju, se mi zdi, da je ogenj najbolj prijetna stvar na svetu. Življenje brez njega bi bilo pusto in mrzlo. Lepo je, ko v peči prasketa ogenj in se toplota razliva po vsej hiši. Lepo je, ko zagori olimpijski ogenj, ves svetel je in veličasten. Lepo je tudi, ko posedemo ob tabornem ognju in si pečemo krompir in pojemo pesmi.

Vsi ognji pa niso tako prijazni

in lepi. Eden takih je požar in tega se ljudje najbolj bojimo. Je velik in s svojimi zublji požira cele hiše in gozdove. Takrat, ko se takle ogenj le preveč razbohoti, moramo poklicati gasilce. Ti mu z vodo in drugimi protipožarnimi sredstvi odvzamejo vso njegovo moč. Takrat se mora ogenj vdati.

Polona Bižal, 8. b

OŠ Zbora odposlancev Kočevje

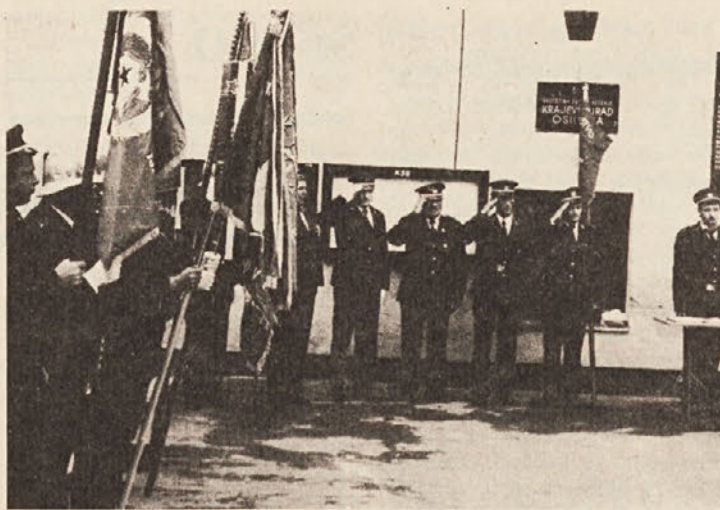
Požar

Ko sem bil star štiri leta, sem zažgal mizo. Začelo se je takole: Igral sem se za vojake. Na mizi, na kateri sem se igral, je stal svečnik, na njem pa so gorele tri sveče. Ko sem virgel kocko, sem zadel svečnik in vse tri prižgane sveče so zgrmele na mizo. Takrat sta se vnela prtček in miza. Prestrašil sem se in začel

jokati. Na srečo sta bila doma dedek in babica. Če ne bi bilo nikogar doma bi bila zgorela vsa hiša.

Predno se je to zgodilo, sem se večkrat igral z vžgalicami. Od tistega časa se nisem nikdar več igral z ognjem.

Marijan Zekič, 1.g
OŠ Zbora odposlancev Kočevje

RAZVILI PRAPOR – Gasilsko društvo Osilnica, ki praznuje letos 35-letnico obstoja, je lani dobilo gasilsko brizgalno, 22. maja letos pa je razvilo prapor. Svečanosti so prisostvovala gasilska društva iz Slovenije in Hrvaške pa tudi predsednika občinskih gasilskih zvez iz Kočevja in Čabra. Na fotografiji: s svečanosti ob razvitju prapora GD Osilnica.

J.P.

Trofeji iz jezera

Dne 11.5.1988 je Vidmar Roman, član RD Kočevje, ujel na Rudniškem jezeru kapitalno ščuko, dolgo 115 cm in težko 12,5 kg. Že naslednji dan je prav tako na jezeru Jerebičnik Samo ujel drugo velikanko. Bila je dolga 105 cm in težka 10 kg.

Ti trofeji sta dokaz, da je bila pravilna odločitev, da se po močnem vložku ščuk leta 1985 in 1986 prepove ribolov na ščuko do maja 1987. Že lani je bilo ujetih nekaj večjih rib, v prihodnje pa pričakujemo še več takih ali večjih trofejnih rib.

Vidmar Roman, z dosedaj verjetno največjo ulovljeno ščuko na Kočevskem

Jerebičnik Samo, s svojo trofejo

Sodelovanje LD Predgrad z LD
Jurovski dol

Večina lovskih družin sodeluje z lovske družinami iz drugih krajev. Tako je tudi lovska družina Predgrad že skoraj deset let pobratena z lovske družino Jurovski dol iz občine Lenart. V teh letih so lovci obeh družin vpostavili zelo tesno sodelovanje. Za štajerske lovce je zanimiv lov na visoko divjad, predvsem na jelenjad, predgrajski lovci pa uživajo v lovu na fazane in zajce. V okviru medsebojnega sodelovanja je tako dogovorjeno, da se enkrat letno štajerski lovci udeležijo skupnega lova v lovišču LD Predgrad, domači lovci pa lova na fazane in zajcev v Jurovskem dolu. Poleg navedenega je vsakoletno dogovorjen tudi individualni lov posameznih lovcev na jelena v Poljanski dolini in na srnjaka na Štajerskem.

Lovci Jurovskega dola pripravljajo 18. junija letos veliko svečanost, posvečeno desetletnici sodelovanja omenjenih dveh lovske družin. Ob tej priliki bodo razvili tudi svoj lovski prapor. Te svečanosti se bodo v velikem številu udeležili tudi lovci iz LD Predgrad. Na njihov prapor bodo pripeli tudi svoj trak in sodelovali pri svečanosti, ki bo imela tudi širši krajevni in občinski značaj.

Dosedanje sodelovanje se je pokazalo kot zelo koristno, saj se na ta način krepijo medsebojne prijateljske vezi, širi se spoznavanje naše ožje domovine in njenih naravnih lepote, pomaga pa tudi pri gojitvi in lovu na divjad.

Jože Novak

Za varnejšo vožnjo

Po programu Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Kočevje so bile pred iztekom šolskega leta uspešno zaključene naloge prometne vzgoje najmlajših.

AMD Kočevje je organiziralo pet brezplačnih tečajev za vožnjo koles z motorji. Tečajev se je udeležilo 158 otrok. 100 otrok je tečaj uspešno zaključilo in so se nato brezplačno prijavili na redne izpite, da bi si pridobili dovoljenje za vožnjo kolesa z motorjem. Izpit je uspešno opravilo 79 otrok. 12 je bilo neuspešnih, 9 pa jih ni pristopilo k izpitu.

Staršem otrok, ki izpita niso opravili, so bili poslani v ljubeznivi dopisi s priporočilom, naj svojim otrokom pomagajo.

Na štirih tečajih je bil mentor Ilc Vilko, na enem pa Cetinski Matija.

Za učence tretjih razredov pa je pod mentorstvom Polajnar Marije, Turk Dragice, Novak Fanike, Drobnič Vide, Pugelj

Mihaele, Ščurk Francke in Janša Dragice potekala dejavnost spoznavanja osnov varnosti prometa in obvladanja vožnje s kolesi.

Od skupno 204 otrok je zaključne izpite uspešno opravilo 197 otrok (pisni testi in praktična vožnja s kolesi).

Po opravljenih izpitih so bile otrokom izročene kolesarske izkaznice in značke. Pri zaključnih izpitih so sodelovali delavci milice, AMD in ZŠAM Kočevje.

Na nižji stopnji osnovne šole deluje prometni krožek, na višji stopnji pa krožek pionirjev prometnikov. Rezultati sistematičnega dela z mladino v vseh preteklih letih se kažejo v tem, da je kočevska občina po številu prometnih nesreč otrok na predzadnjem mestu.

Vložena finančna sredstva in delo so za to področje delovanja dobro naložena in obrestovana.

C.

Mi in promet

V mesecu maju je bila izvršena preventivna akcija kontrole prometa, ki so jo opravili člani ZŠAM in AMD Kočevje ter delavci milice.

Za udeležence v prometu je bila na srečo akcija preventivna in brez materialnih in drugih posledic.

Pregledanih je bilo 190 vozil, od tega pa jih je bilo kar 96 z večjimi in manjšimi tehničnimi napakami in se zaradi tega v prometu ne bi smeli pojaviti.

Kako cenimo svoja življenja in spoštujemo predpise, pa govori podatek, da je od 190

voznikov bilo nepripravih z varnostnim pasom kar 112.

Enaka nedisciplinarnost in malomarnost odnos do varnosti prometa pa se je odražala tudi pri 93 voznikih, ki so svoja vozila parkirali na mestih, kjer je to prepovedano, čeprav so bili v neposredni bližini prazni parkirni prostori.

Pri kolesarjih in pešcih pa so ugotovili, da pešci prečkajo ceste tam, kjer se jim zdi, kolesarji pa vozijo po pločnikih kar slalom med pešci.

Ugotovitve niso ravno pohvalne in so odraz nizke prometne kulture ter malomarnega odnosa do lastne in tuje varnosti udeležencev v prometu.

C.

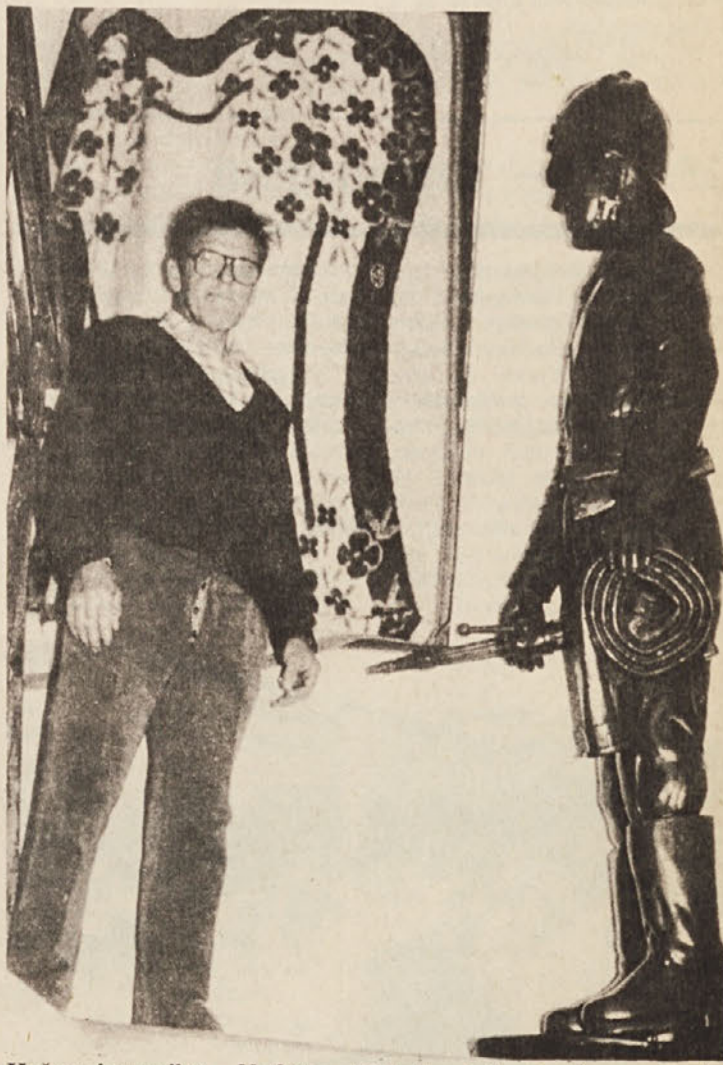
Obvestilo:

Društvo upokojencev Kočevje organizira dva izleta:

- 1) dne 13.8.1988 v Celje, Slovensko Bistrico, Ptuj, Ptujsko goro, Rogaško Slatino in nazaj. Odhod z avtobusne postaje ob 5. uri. Prijave sprejemajo do 25.7.1988.
- 2) dne 10. in 11.9. v Plitvice, Zadar, Split in nazaj v Kočevje. Prijave sprejemajo do 5.8.1988. Ob vpisu je treba plačati akontacijo v zensku 35.000 din. Možnost obročnega plačevanja.

Prisrčno vabljeni.

Komisija za izlete in družbeno dejavnost DU Kočevje

Hočevarjev gasilec – Na fotografiji je član kočevske likovne skupine Stane Hočevar in njegov kip Gasilec, ki ga je dokončal pred kratkim. To je doslej njegov največji kip, saj je visok preko 2 m, ustvaril pa ga je na pobudo članov GD Kočevje, ki letos praznuje 110-letnico ustanovitve svojega društva.

J.P.

PRIZNANJA KRVODAJALCEM – Na krvodajalski svečanosti, ki je bila 3. junija, se pravi pred dnevom krvodajalcev, v Kočevju, so podelili 89 krvodajalcem priznanja za 25 in večkrat darovano kri, priznanji za 50 krat darovano kri pa sta prejela Mirko Rušt in Mohor Koželj. Na fotografiji: predsednik občinske organizacije RK dr. Mihael Petrovič izroča priznanji Ruštu in Koželju. V kulturnem programu na tej svečanosti so sodelovali učenci osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje pod vodstvom Iveta Staniča. (foto in komentar: J. Prime).

IZ ŠOLSKIH AKTIVNOSTI

Taborska stena nad
Belico — simbol bratstva
in enotnosti

»Kot bi v knjigi prelistaval list za listom, tako hitro minevajo leta. Zopet je prišel dan, ko smo se zbrali na tem svetem kraju, da s svojo prisotnostjo počastimo spomin na tiste borce, ki so se pred 46 leti na tem mestu borili z okupatorjem za svoje življenje ter za boljše bodočnost nas vseh.

Kot soudeležene te bitke se s težkim srcem spominjam tistega dne, ki je bil eden med najtežjimi v mojem življenju. Moram pa priznati, da sem ponosen in vesel, da se teh časov ni pozabilo. Čeprav zaradi zdravstvenih razlogov ne vem, koliko časa bom še lahko obiskoval te vsakoletne prireditve, vem, da bo to storila mladina, in prav je tako.

Te misli je letos 28. maja zapisal preživeli udeležene bitke v Taborski steni tovariš Tone Hočevnar v knjigo spominov. To ureja osnovna šola Vas — Fara že od leta 1972 — od 30. obletnice bojev v Taborski steni.

Učenci in učitelji OŠ Vas — Fara smo se že v šolskem letu 1956/57 odločili, da bomo svedeni sprejem pionirjev v mladinsko organizacijo izvedli prav na tem kraju. Razmere v tistem času so bile take, da smo se sprva do Papežev vozili s kolesi, kasneje pa s šolskim avtobusom.

Od tod smo pešali ali preko Žurg ali pa preko Belice in Dragarjev do Taborske stene. Bilo je sicer naporno, a vredno truda.

Spomladi leta 1972 smo se tesneje povezali s tovarišem Tonetom Ožboltom, ki je tedaj pripravljal za tisk knjigo Dežela Petra Klepca (izšla je leta 1974 v založbi Borec). V njej je podrobno opisal tudi boje v Taborski steni in smrt kurirčkov Vinke in Jakeca. Tovariš Tone nas je seznanil s preživeli borci iz te bitke ter z neštetimi aktivisti in prvoborci iz Kolpske, Čabranske in Dragarske doline ter s člani centralne tehnike KPS iz Ljubljane.

V naših prizadevanjih, da bi srečanje razširili, nas je moralno in materialno podprlo podjetje Snežnik iz Kočevske Reke, temu so se pridružile še vse DPO in KS Kočevska Reka. Tako vsako pomlad delavci podjetja urejajo poti in gozdne ceste, pripravljajo jaso za srečanje in čistijo dostop in jama za ogled. Pri tem jim pomagajo tudi učenci iz OŠ Vas — Fara in mladinci iz Kočevske Reke ter GG Draga.

Podjetje Snežnik s svojimi delavci in s pomočjo delavcev naše šole pripravi partizanski golaž in priskrbi pijačo. Vsako leto poteka izvedba vsega pro-

grama tekoče in brez težav, kar je v zadovoljstvo gostov.

Tako je bilo tudi letos. Letošnji govornik, profesor zgodovine Zdravko Troha, je zanimivo osvetlil tedanje dogodke na Taborski steni. Marsikomu je bil posebno všeč sprejem v ZSMS ob pokanju pušk in petard. Bilo je tako kot med vojno, ko so sprejemali v SKOJ in KP med borbo. Na slavnostnem prostoru nad grobom obeh pionirjev so vihrali prapori mnogih organizacij ZZB NOV iz okoliških KS. Tudi v kulturnem sporedu so se zvrstili učenci iz slovenskih in hrvatskih šol. Iz njihovih nastopov je vela želja po svobodi, medsebojnem tovarištvu in bratstvu. V zahvalo borcem, najboljšim sinovom in hčeram naše domovine, ki so padli za mir in svobodo, pa so obljubili, da bo naša trajna naloga, da čuvamo in negujemo svetle tradicije NOB, da čuvamo svobodo in edinstvo vseh narodov in narodnosti Jugoslavije.

Ko smo pričeli s pohodi na Taborsko steno, je bil krog udeležencev ozek, bili smo le učenci in učitelji OŠ Vas — Fara. Kasneje se je srečanje razširilo v pravo manifestacijo bratstva in enotnosti Hrvatov in Slovencev. Krog obiskovalcev srečanj na Taborski steni je, lahko rečemo simbolično, sedaj sklenjen. Kajti vsako leto se proslave udeležijo učenci, borci, krajanji, vojaki in predstavniki DPO in KS obeh republik, torej iz krajev, ki obdajajo Taborsko steno. Želja organizatorjev kot vseh udeležencev je, da bi se taka srečanja v bodoče nadaljevala in še poglobljala.

Marija Volf (starejša)

SŠTUD

Srednja šola tehničnih usmeritev in družboslovja Kočevje

Astronomski krožek

Na šoli že več let uspešno deluje astronomski krožek. Vanj nas je vključenih približno 15 učencev, ki delamo pod vodstvom tovarišice Darje Žužek-Delač, prof. mat.. Sestajamo se vsak četrtek (če ne pride do kakšnih organizacijskih zapletov), kjer se teoretično seznanjamo z zakoni astronomije. Za večino pa je veliko bolj zanimiv praktični del ob jasnih večerih (nočeh).

Na opazovanja z razmajanim starim ruskim teleskopom (častitljive starosti) se odpravimo v temnejši del našega mesta, največkrat na stadion. Opazujemo zvezde, dvojne zvezde, planete, prelep Saturnov obroč, Jupitrove lune, pa našo stalno spremljevalko Luno in njena morja ter gorovja.

Ker skozi teleskop lahko opazuje na enkrat le en opazovalec, se moramo ostali zadovoljiti z 'daljnovidnostjo' lastnih oči. Tudi tako pa najdemo veliko zanimivega dela — orientacija na nebu, določanje razdalj med zvezdami, iskanje ozvezdij, ki so jih na podlagi grške mitologije poimenovali že stari astronomi. Dela več kot dovolj — a ne še čez glavo.

Da bi tudi širši krog ljudi spoznal naše delo in trud, smo se lotili še treh raziskovalnih nalog. Z njimi smo se udeležili 1. srečanja mladih raziskovalcev in mentorjev Ljubljanske regije z naslovom: ZAUPAJMO V LASTNO USTVARJALNOST ter 3. junija, javnega zagovora teh nalog v okviru gibanja ZNANOST MLADINI. Na tem tekmovanju je velikemu presenečenju da se ga je naša šola udeležila kar s tremi nalogami, sledilo še eno presenečenje. Žagar Emil je namreč s svojo astronomsko nalogo Merjenje svetlobne hitrosti osvojil 1. mesto in si s tem pridobil pravico do udeležbe na zveznem tekmovanju, ki bo v Peči. Ostali dve nalogi pa sta bili pohvaljeni. (op. urednice: Vse tri naloge predstavljamo v nadaljevanju)

Veliko pridobitev in še večje veselje za delo pa predstavlja nov teleskop. Pri nakupu smo imeli velike finančne težave. Denarno podporo sta nam nudili IŠTUD Kočevje in Kočevska raziskovalna skupnost, nekaj pa smo prispevali tudi sami s prodajo plakatov.

Tudi letos želimo organizirati ASTRONOMSKI TABOR na

Podstenah. Upamo, da bo vreme ugodno in bomo lahko izvedli naloge, ki smo si jih zadali.

Če ima kdo veselje do 'pomočnejšega' življenja z zvezdami: HEJ, HEJ, POJDITE Z NAMI!!!

Člani astronomskega krožka

Astronomske naloge:

1. Merjenje svetlobne hitrosti

Prvi del naloge zajema kratek opis zgodovine merjenj svetlobne hitrosti. Opisani so nekateri najpomembnejši raziskovalci na tem področju od Galilea do Roemerja. Jedro naloge je opis Roemerjevega eksperimenta za določitev svetlobne hitrosti, dodana pa sta še opisa dveh nekoliko mlajših eksperimentov, Foucaulta in Fizeauja.

Drugi del naloge je eksperimentalna ponovitev metode Olofa Roemerja. Zbrani so podatki mrkov prvega Jupitrovega satelita Io za polletno obdobje. Na podlagi le-teh je tudi ocenjena hitrost svetlobe.

Emil Žagar

2. Izdelava vertikalne sončne ure

Naloga je sestavljena iz kratkega pregleda zgodovine sončnih ur in opisa praktičnega dela vertikalne sončne ure.

Za izdelavo vertikalne sončne ure potrebujemo tri podatke: geografsko dolžino in širino kraja ter azimut stavbe. Za meritve si naredimo preprost pomožni gnomon, t. j. na vodoravno podlago pravokotno postavljena kovinska palica. Ta gnomon postavimo tesno ob steno stavbe ter, ko je senca palice najkrajša, izmerimo njeno dolžino in zabeležimo čas. Da bodo rezultati dovolj dobri, moramo biti pri meritvah zelo natančni. Za geogr. širino potrebujemo dolžino sence in deklinacijo Sonca, ki jo izračunamo iz efemerid. Geografsko širino pa izračunamo po enačbi:

$tg(\pm) = s/v$
S pomočjo enačbe: = SET - SST - n (SET - srednjeevr. čas, SST - srednji Sončev čas, n - število časovne cone) pa izračunamo g. dolžino ( ).

Azimut dobimo tako, da na vodoravno podlago gnomona narišemo krožni lok s središčem v kovinski palici, nato pa označimo mesti, kjer senca gnomona seka ta lok. Točki povežemo v daljico, jo razpolovimo, razpolovišče pa povežemo s središčem loka. Tako dobimo smer S - J in iz kota med to smerjo in stavbo izračunamo azimut.

S pomočjo teh podatkov izračunamo kote časovnih linij in izdelamo pomožno piramido, ki nam služi za namestitve kazalca sončne ure — in ura je gotova.

Toni Kavčič in Karmen Skender

3. Opazovanje sončnih peg v obdobju pol leta

Najina raziskovalna naloga je razdeljena v več poglavij.

Začetna so bolj splošna, saj zajemajo zgodovino opazovanj Sonca in peg, nekaj podatkov o Soncu in pojavih na njem. Še bolj sva se omejili na opis samih peg in njihovih značilnosti. Podrobno sva tudi razložili, kaj pomeni Sončeva aktivnost.

Tako je bil osnovni namen najine naloge, da z opazovanjem Sonca oz. peg na njem določiva ravno Sončevo aktivnost. Ocenili sva jo z Wolfvim številom po formuli:
 $W = 10 \times s + p$ (W — Wolfovo število, s — št. skupin peg, p — št. pos. peg). Rezultate sva vnesli v diagrame in načrtali mesečne ter polletni graf aktivnosti.

Nalogo pa sva še razširili, saj sva pege oz. njihovo projekcijo natančno narisali in izračunali heliografsko dolžino in širino. Ocenili pa sva tudi njihovo velikost glede na Zemljo.

Saša Mlekuž in Andreja Drobnič

Na srečanju v Taborski steni je prisotne nagovoril tudi učenec iz sosednje Hrvatske

Drugovi pioniri, omladinci, nastavnici, članovi Saveza boraca naše bratske Republike Slovenije primite drugarske i srdačne pozdrave od svih pionira, omladinaca i radnih ljudi COO Čabar.

Velika nam je radost što smo se opet našli zajedno, što se možemo družiti s Vama i sudjelovati u obilježavanju vaših manifestacija i obljetnica vezanih za našu burnu zajedničku borbu kada su vaši in naši drugovi kao kuriri i borci ginuli u borbama protiv okupatora.

Mnogo je ostavilo svoje živote za bolju budućnost i slobodu svim generacijama koje su došle i koje nadoilaze.

U znak zahvalnosti prema borcima, najboljim sinovima i

hčerima, koji su pali za mir i slobodu, trajna je obaveza da čuvamo i negujemo svijetle tradicije NOR-a, da čuvamo ovu lijepu slobodu in jedinstvo svih naroda i narodnosti.

Mi smo sretna djeca, djeca slobode, Titovi pioniri. Naša je domovina Jugoslavija, slobodna, samoupravna i bratska zajednica koja neprestano teži zajedničkom i ličnom napretku svakog čovjeka.

Koristim priliku da vama koji ste danas postali članovi SSOJ čestitam i želim da budete pravi Titovi omladinci i sutra kad odrastete postanete smjena sadašnje i nastavljači započelih i ostvarenih uspjeha.

Učenec COO — Centra osnovnog obrazovanja Čabar

Slovo se bliža,
Leto se končuje,
Ođšlo bo v daljavo,
V širno poljavo,
Oblak se bo obrnil in nič več se vrnil.

Oblak se zaprši,
Sonce zatemni,
Naše prijateljstvo pa skopni.
Ođšli bomo v svet,
V širni svet,
Nikoli več si ne bomo rekli zdravo,
In nikoli več adijo.

Šli bomo daleč,
Ostali v daljavi,
Lepi in pravi, čeprav bi želeli,
da v šolo to bi se vrnil,
In nikoli ne ločili.

Sercer Primož, 8. b

»Siv dan je prišel, razšli smo se v prepak in v šir, kamor gnala je sila življenja in srca nemir.«

(Zupancič)

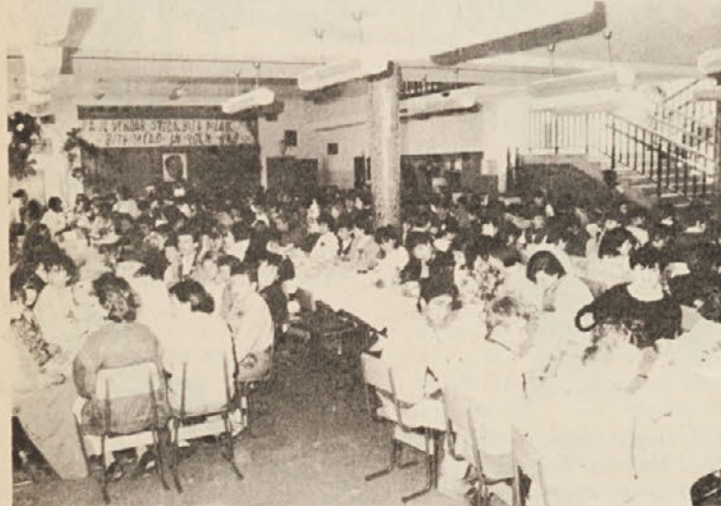
Razmišljanje

Razigranost. Otroštvo. Kmalu vsega tega ne bo več. Še nekaj dni in za nami se bodo zaprla šolska vrata. Šolski zvonec nam bo zadnjikrat zapel v slovo. Razšli se bomo na vse strani.

Sedem ob knjigah in se spominjam lepih trenutkov, ki sem jih skupaj s sošolci in tovarišico razredničarko preživel v osnovni šoli. Tovarišica nam je bila vedno v oporo, saj je bila naša »druga mama«. Še se bomo srečevali, a to ne bo več isto. Skupaj smo doživeli veliko lepega. Drug ob drugem smo se oblikovali, zoreli, spoznavali življenje in se bogatili. V tej sredini sem spoznal, da sta za človeka prijateljstvo in dobrota največje bogastvo.

Ođšel bom v vset, da se izučim in dobim izkušnje za življenjsko pot. Življenje! Kakšno bo? Bo postlano s cvetjem ali bo trdo in prepleteno s trnjem? Bom srečen? Kako lepo je biti srečen!

Zgone Tanja
7. a.

»Še čisto novi« mladinci na zakuski v avli OŠ Trg zbora odposlancev
Foto: M. Jelenovič

HRVAŠKI ŠOLARJI V OBRATU LIV — Učenci osnovne šole Peter Zrinjski iz Čabra so si pred kratkim ogledali obrata LIV (na fotografiji) in Tekstilane v Osilnici ter nastopili v kulturnem programu ob prazniku KS Osilnica. Sodelovanje Slovencev in Hrvatov v tem delu naše domovine je vedno bolj tesno in to na vseh področjih: pri delu, športu, izobraževanju, kulturi itd. Nekateri učenci čabranske šole kasneje nadaljujejo šolanje na slovenskih šolah, tudi v Kočevju, pa tudi prejemaajo štipendije kočevskih in drugih slovenskih podjetij.

Šport

Namizni tenis

II. zvezna liga?

Članska namiznoteniška ekipa, ki igra že vrsto let v I. A republiški ligi, je letos osvojila II. mesto, kar je največji uspeh v zadnjih 30. letih športa v Kočevju, predvsem kar se tiče moških članskih ekip. Ekipa je skozi vso ligo igrala v naslednji postavi: Komac Gregor, Špelič Marjan, Pogorelec Samo in Murn Damjan. Čeprav je Olimpija osvojila prvo mesto samo za set, si je naša ekipa priborila pravico do kvalifikacij za vstop v II. zvezno ligo. Kvalifikacije bodo konec meseca. Igrali bomo s prvokoma Hrvaške in Bosne.

Najzaslužnejši za dosežen uspeh je vsekakor Komac Gregor, ki je tudi najboljši igralec lige (od 54 iger je dosegel 51 zmag in le 3 poraze, kar je nedvomno izreden uspeh). Žal pa Komac ne bo igral kvalifikacij, ker gre v juniju k vojakom. Zato mu v imenu vseh, ki živijo za šport, zaželimo srečno pot v JLA in čimprejšjo vrnitev.

Komac najuspešnejši

Na Jesenicah je bilo 4. in 5. junija tekmovanje za pokal Julijskih Alp. Sodelovali so igralci iz Slovenije, Avstrije in Italije in njihove reprezentance. Za člansko reprezentanco Slovenije je nastopil tudi Komac Gregor, ki je bil najzaslužnejši zato, da je reprezentanca Slovenije osvojila I. mesto. Za mladinsko reprezentanco Slovenije, ki je bila prav tako prva, pa sta nastopila Špelič Marjan in Murn Damjan.

V konkurenci klubskih ekip, je prvo mesto osvojila Kočevje, v postavi Komac-Špelič. V konkurenci posameznikov za člane, je I. mesto osvojil Komac Gregor. Zelo dobro je igral tudi Pogorelec Samo, ki je osvojil III. mesto. Tudi v konkurenci mladincev, je osvojil I. mesto naš igralec, Špelič Marjan. V tej konkurenci je malo razočaral Murn Damjan, saj mu ni uspelo priti v finalno skupino, medtem ko je za reprezentanco in ekipo igral dobro.

Na koncu lahko rečemo, da so igralci iz Kočevja igrali zelo dobro, saj so odnesli vsa prva mesta v moških disciplinah. Nedvomno je to zopet velika zasluga Komaca, ki od 28 odigranih iger ni izgubil niti ene.

Marjan Oražem

Odbojka

Srednješolke ponovile lanski uspeh

Odbojarska ekipa kočevske srednje šole je letos ponovila uspeh, ki ga je dosegla lansko leto na republiškem prvenstvu srednjih šol. Zopet je osvojila I. mesto. Čeprav nekompletne (poškodbe), so dokaj prepričljivo ugnale vse svoje nasprotnice v finalnem delu, ki je bil tokrat v Novem mestu. S tem uspehom so mlade odbojkarice dopolnile uspeh članske ženske ekipe OK Kočevje – LIK, ki je prav tako drugič zapored osvojila republiški naslov in tokrat tudi uvrstitev v II. zvezno ligo.

A.C.

Atletika

Po nekajletnem atletskem mrtvilu se ta dejavnost počasi prebuja. V okviru Atletskega kluba poteka od lanske jeseni vadba za mlajše pionirje in za nekaj starejših atletov.

Že prva letošnja tekmovanja so pokazala, da talentov tudi pri nas ne manjka. Na zimskih prvenstvih in prvih mitingih so se naši atleti dobro odrezali. Nekateri so celo izpolnili norme za republiška, pa tudi državna prvenstva.

Večina teh tekmovanj bo šele v drugem delu sezone. Državno prvenstvo za deseterbojce pa je že bilo in sicer 4. in 5. junija v Beogradu. V tej najtežji atletski panogi je naš deseterbojec Zupančič Roman zasedel odlično 5. mesto. To je uspeh, ki ga kočevska atletika že lep čas ni imela.

A.C.

Koncem maja in v začetku junija je bilo na stadionu v Gaju

REPUBLIŠKE IGRE V KOČEVJU – 3. junija so bile v Kočevju 20. republiške športne igre učencev osnovnih šol s prilagojenim programom. Organizator iger je bila osnovna šola Ljubo Šercer iz Kočevja, ki praznuje letos 25-letnico obstoja. Glavni pokrovitelj iger je bila kočevska podružnica Ljubljanske banke. Ekipno zmago so si priborili mariborski pionirji, Ljubljanci (v tej ekipi so sodelovali tudi Kočevci) pa so bili drugi. Otvoritev in zaključek iger je popestrila Delavska godba Kočevje s svojimi skupinami.

Pojasnilo organizatorja iger – OŠ Ljubo Šercer

Kot organizatorji in gostitelji 20. jubilejnih republiških športnih iger učencev osnovnih šol s prilagojenim programom, smo si v Kočevju prizadevali, da bi zaupno nalogo uspešno realizirali, ker so taka srečanja ena od oblik zblíževanja naših otrok na športnem področju in priložnost izmenjave strokovnih mnenj delavcev iz posameznih sredin.

Na teh tekmovanjih dosegajo učenci športne rezultate, zadovoljstvo, radost. Zelo velik pomen imajo tudi novo vzpostavljene vezi med učenci, nova poznanstva in tovarištvo. Pri učencih se razvija kolektivna zavest, tekmovalni duh in samoiniciativnost. Kot organiza-

torji ocenjujemo, da so igre dosegle svoj namen in da smo opravičili zaupano nalogo. Uspeh in zadovoljstvo otrok pa nas zavezuje, da tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja še naprej razvijamo to obliko srečanj, saj je namenjen našim otrokom, njihovi socializaciji in humanizaciji.

Center ŠSD Slovenije je ob tej priložnosti nagradil sedem pedagoških delavcev, ki že vrsto let skrbijo na posameznih šolah za ustrezno športno vzgojo laže duševno prizadete mladine.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki so nam finančno ali organizacijsko pomagali pri uspešni izvedbi iger.

Za organizacijski odbor: Milena Aupič

A.C.

Premoč kočevskih pionirjev

Pionirske športne igre med občinami Kočevje, Ribnica in Delnice so bile letos jubilejne – že petindvajseti po vrsti. Kljub že nekajletni izraziti premoči mladih kočevskih športnikov je bilo tekmovanje v Delnicah zanimivo in privlačno. Premoč naših pionirjev tudi dokazuje, da v Kočevju z mladimi dobro in strokovno delajo.

Boljši rezultati posameznikov in ekip iz Kočevja:

tek na 100 m pionirji: Ličen Dejan 1. mesto, Šercer Primož 2. mesto; tek na 100 m pionirke: Mlakar Simona 2. mesto, Kojtner Karmen 3. mesto; tek na 600 m pionirke: Malnar Vesna 2. mesto; tek na 1000 m pionirji: Adilović Samir 2. mesto; met krogle pionirji: Bojanič Miro 2. mesto; met krogle pionirke: Šalika Suzana 1. mesto in Dogar Irena 2. mesto; skok v daljino pionirji: Kovačič Branko 1. mesto; skok v daljino pionirke: Cimer Vesna 1. mesto; skok v višino pionirji: Ličen Dejan 1.

mesto, Južnič Uroš 2. mesto in Gašič Goran 3. mesto; skok v višino pionirke: Letnar Jožica 1. mesto in Guštin Maja 2. mesto; šah: pionirji 1. mesto, pionirke 2. mesto; streljanje: pionirji 1. mesto, pionirke 1. mesto; namizni tenis: pionirji 2. mesto, pionirke 2. mesto; rokomet: pionirji 3. mesto, pionirke 1. mesto; nogomet: pionirji 3. mesto; odbojka: pionirji 1. mesto, pionirke 1. mesto; košarka: pionirji 1. mesto in pionirke 1. mesto. Končna razvrstitev: 1. Kočevje 380 točk, 2. Delnice 280 točk in 3. Ribnica 230 točk.

Najzaslužnejši trenerji pionirjev iz vseh treh občin so dobili ob spoštljivem jubileju priznanja v obliki kolajn. Prepričljiva zmaga pionirjev pa naj deluje spodbudno k še bolj množičnemu in kvalitetnemu delu.

Takšnih tekmovanj, kot je bil troboj v soboto, 4. junija, si še želimo.

I.S.

Šahovske novice

Na nedavnem občnem zboru ŠD Kočevje so šahisti ocenili svoje večletno delo. Po nekajletnem mrtvilu se je šahovsko društvo leta 1981 ponovno aktiviralo. Ena izmed pomembnejših nalog, ki si jo je vodstvo ŠD v prejšnjem obdobju zastavilo, je bilo delo s pionirji. S prizadevanjem delom šahovskih mentorjev Marka Ofaka, Staneta Podkoritnika, Lojza Kovača in Franca Mikliča je zrasla generacija šahistov, ki se danes uspešno kosa s starejšimi, že uveljavljenimi šahisti. Članska ekipa uspešno nastopa na različnih turnirjih v Sloveniji in Hrvatski, uveljavila pa se je tudi za nastopi v II. slovenski ligi. Mentorstvo med najmlajšimi je prevzel priznani športni in kulturni animator Ive Stanič, tako da ni bojazni, da se društvo ne bi kadrovske stalno popolnjevalo.

Za predsednika društva v naslednjem mandatu je bil izvoljen Stane Podkoritnik.

G. S.

Na regijskem prvenstvu za pokal Maršala TITA, ki je bilo pred kratkim v Novem mestu je zmagala ekipa Kočevja, pred Novim mestom, Ribnico in Starim trgom in se tako uvrstila na republiško prvenstvo, vendar se ga žal iz objektivnih razlogov ni mogla udeležiti.

G. S.

KŠD

Sekcije KŠD Kostel se naprej zelo aktivno in uspešno delajo. Tako je MPZ Kolpa nastopil 28. maja v Dolenji vasi pri Ribnici. V mesecu juniju pa jih čaka srečanje pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Folkloristi pa se mrzlično pripravljajo na osrednji nastop, ki bo 25. junija.

Franc Cimprič

Kostelski kulturni večer

V prizadevanjih za oživitve kulturnega življenja na Kostelskem in obuditev običajev, navad in tradicije teh krajev, potekajo že od leta 1986 tudi aktivnosti za izdelavo kostelske ljudske noše. Ta bo sedaj prvič po več kot sto letih predstavljena, skupaj z izvirnimi kostelskimi plesi in običaji na Kostelskem kulturnem večeru. Pri rekonstrukciji noše in sami postavitvi programa so nam s svojim strokovnim znanjem pomagali dr. Marija Makarovič, Mirko Ramovš in Ljuba Vrtovec. Prireditev, ki je ne le občinskega, temveč republiškega pomena, bo v soboto, 25. junija v Prosvetnem domu pri Fari. Ob 19. uri bo otvoritev razstave »kostelska ljudska noša« in razgovor z Makarovičev, ob 20. uri pa predstavitev izvirnih kostelskih ljudskih plesov in pesmi. Z delom tega programa bomo med 23. in 25. julijem nastopili tudi na mednarodnem festivalu folklorne v Zagrebu, kot zastopniki SR Slovenije. Prikazali bomo dva elementa svatovskih običajev v Kostelski dolini (izpeljevanje neveste in darovanje nevesti), v katerih se prepletajo slovenske in uskoške prvine, kar je tudi značilnost pesmi in plesov teh krajev na sploh.

I.T.

GLASBA IN PLES

V novembru 1987 se nam je v Kočevju prvič predstavila vokalno instrumentalna skupina BISER v sestavi Besal Peter – kitara, Letig Mitja – klaviature, Zidar Toni – harmonika in ritem ter Vlašič Franci – bas kitara.

Igrajo številne tuje in domače popevke pa tudi narodnozabavno glasbo. Nastopajo na plesih, občnih zborih in drugih prireditvah. 14. maja so nastopili na prireditvi Glas mladih v

Črnomlju, kjer so zasedli tretje mesto s skladbo Ne odhajaj. Poleg te imajo še eno svojo skladbo v stilu rock and rolla.

Njihove želje so, da bi igrali čimveč in čimbolje. Brez težav kot kaže ne gre nikjer. Fantje bi radi izpolnili svojo opremo, vendar jim visoke cene onemogočajo nakup.

Želimo jim veliko uspešnih nastopov in sreče!

T. L.

DO »ITAS« – KOČEVJE

vabi k sodelovanju

sodelavce, ki imajo

visoko ali višjo izobrazbo

strojno tehnične, elektro in varilske, ekonomske in komercialne usmeritve

za dela in naloge

- na področju projektiranja in konstruiranja sredstev za transport in skladiščenje prašnatih materialov, vseh vrst žitaric in močnih krmil
- na področju konstruiranja vseh vrst prikolic, cistern in drugih specialnih vozil
- na področju izpopolnjevanja tehnologije, še posebno varilstva in kontrole kvalitete
- na področju projektiranja in konstruiranja elektrosistemov za pnevmatski transport
- na področju računovodstva in financ
- na področju komerciale, raziskave trga, izvoza in uvoza

Delo je kreativno in vključuje možnosti realizacije svežih idej ob uvajanju novih programov kot tudi uveljavljanje delovnih izkušenj na obstoječih programih.

Ob tem naj še povemo:

- da ne poslušamo z izgubo
- da se neposredno in posredno uspešno vključujemo v izvoz v dežele EGS in prijateljske dežele v razvoju
- omogočamo strokovnim delavcem obiske in ogleds inozemskih firm
- omogočamo delavcem osebni in strokovni razvoj z dopolnilnim izobraževanjem, izobraževanjem ob delu in iz dela
- pomagamo pri reševanju stanovanjskih vprašanj z dodeljevanjem kreditov za individualno gradnjo in adaptacijo in z dodelitvijo stanovanj
- razvojnim kadrom omogočamo stimulativen način nagrajevanja ob samostojnem kreiranju svojega dela ter kakršnihkoli izboljšavah.

Razmislite, odločite se, pridružite se nam. Skupaj bomo ustvarili več.

Za vse informacije smo vam na voljo z razgovori, osebnimi ali telefonskimi na številki 851-511.

»ITAS« – KOČEVJE

OBVESTILO

Zaradi uvajanja novih programov potrebujemo nove strokovnjake s področja strojništva (višje in visokošolski študij na strojni fakulteti) ter ekonomije odn. komerciale (višje in visokošolski študij na ekonomski fakulteti in VEKS Maribor). Vabimo študente na razgovor v našo delovno organizacijo zaradi prejemanja kadrovske štipendije oz. kasnejše zaposlitve. Nudimo možnost rešitve stanovniškega problema in drugih vprašanj v zvezi s študijem. »ITAS« – KOČEVJE Reška 13, Kočevje tel. 851-511, int. 53 in 57

MALI OGLASI

Poceni prodam pohištvo »OTROŠKA SOBA« – omara, regal, miza, ležišče, in dva trodelna okna – rabljena. Telefon: 852-309 popoldan. Marušič, Cesta na Trato 8 Kočevje

Iščem ogrevano sobo ali garsonjero z možnostjo vselitve 1. septembra.

Branka Rajner, Lovrenc na Pohorju Kovaška cesta 112

Gremo v kino

Predvideni filmski program od 17. 6. do 15. 8. 1988

Pridržujemo si pravico do sprememb!

BRATJE MARX V CIRKUSU

OBVESTILO: NOVOST V NAŠEM KINU JE UVAJANJE FILMOV IZ FONDA JUGOSLOVANSKE KINOTEKE. Ker za te filme ni več na razpolago reklamnega materiala, opozarjamo gledalce, naj bodo pozorni na obvestila v naših vitrinah.

AVTOSTOPAR, ameriško kanadski triler
 TESNA KOŽA II, jugoslovska komedija
 RAMBU MAŠČEVALEC, indonezijski avanturističen film na temo RAMBA
 USODNA PRIVLAČNOST, ameriška drama in grozljivka
 PREDPREMIERA FILMA FEST 88 z odličnim Michael Doughlasom v glavni vlogi, ki je tudi letošnji dobitnik OSKARJA za najboljšo moško vlogo. PRIPOROČAMO!

ODLIČEN FILM. PREMIERA FILMA BO V LJUBLJANI SELE JESEN!

KDO MI UBIJE ŽENO, ameriška komedija
 ZMEŠANI DETEKTIV, ameriška komedija
 IŠČE SE ŽIV ALI MRTEV, ameriški akcijski
 ASTERIX PROTI CEZARJU, francoski risani film
 NAPAD NA PLATFORMO JENNIFER, »džembondovski«
 triler
 VENECIANKA, italijanski erotski
 ODHOD BOJEVNIKA BRONKSA, italijanski akcijski
 FX-UMOR S TRIKOM, ameriški triler
 POD UDARCEM ZAKONA, (režija: JIM JARMUSCH)
 ameriška komedija Odlični film, FEST 87
 FURIOZNI FANTJE, ameriški avanturistični
 TEKS VILER, italijanski vestern
 M.A.S.H., ameriška akcijska komedija
 (režija: ROBERT ALTMAN, vloge: DONALD SUTHERLAND, TOM SKERRITT)
 ZAROTA V SAN FRANCISCU, kriminalka
 NEKAJ DIVJEGA, ameriška komedija FEST 88 PRIPOROČAMO

ZABAVAJ SE ALI UMRI, ameriški triler
 BOGOVI SO PADLI NA GLAVO, komedija
 POBESNELI MAX III, ameriški akcijski
 PSIHO III, ameriška grozljivka
 CENA LJUBEZNI, nemška kriminalka na temo terorizma
 OGENJ IN LED, ameriška komedija
 PRIPOROČAMO LJUBITELJEM AKROBATSKEGA
 SMUČANJA – POSNETKI BREZ FILMSKIH TRIKOV!
 HOJA PO OGNJU, ameriški avanturističen
 KOMANDO LEOPARD, ameriški akcijski
 MODRI ŽAMET, ameriški triler
 Režija: DAVID LINCH, najboljši režiser leta 86 FEST 87.
 Festivali in nagrade: MONTREAL
 ZVEZDNE POTI IV., ameriški znanstveno fantastični
 TAJNA OBOŽEVALKA, ameriška komedija
 NOČI GOSPE SIMONE, italijanski erotski
 HITRI KOLESARJI, ameriški akcijski
 RACMAN JAKA IN NJEGOVA KLAPA, dolgometražni
 program ameriškega risanege filma z znanimi Disneyevimi
 junaki
 DINA – PUŠČAVSKI PLANET, ameriški znanstveno fanta-
 stični

Spomeniki NOB na Kočevskem

Partizanska bolnica Smrekovec

Na Reškem hribu, to je v gozdovih med Kočevsko Reko in Ravnami, je krajevna organizacija ZZB NOV 4. julija 1963 postavila spominsko obeležje. Stoji na mestu, kjer je med vojno delovala partizanska bolnica Smrekovec. Denar za postavitev je zagotovilo posestvo Snežnik, obeležje pa je z udarniškim delom postavil Blaž Pinčič iz Štalcerjev.

V predelu med Borovcem, Kočevsko Reko in Goteškim Snežnikom je med vojno delovalo več bolnic, ki so imele skupni ekonomat in sprejemni center v vasi Inlah. Ena od teh postojank je bila tudi bolnica Smrekovec. Po kapitulaciji Italije, proti koncu leta 1943, je ekipa, ki je prišla iz bolnic v Rogu, pomnožena z nekaterimi domačini, pričela graditi barake za bolnico nad Ravnami. Takoj, ko je bila ta postojanka zgrajena, se je ekipa preselila na Reški hrib in pričela postavljati še druge podobne postojanke. Prva zgrajena postojanka je dobila ime Suhu vrh, o njej bomo spregovorili drugič, drugo postojanko pa so poimenovali Smrekovec.

V tej bolnici je bila postavljena baraka za ranjence, baraka za osebje, kuhinja, skladišče in drugi stranski prostori. Posebej pa je stala lopa, ki je bila na eni strani odprta in so se v njej lahko ranjenci sončili. V bolnici je bilo 50 ležišč za ranjence. Postojanka je bila izredno dobro zamaskirana. Vsi objekti so bili obloženi z vejami, na katere je napadalo listje, tako da so bile zgradbe opazne le iz neposredne bližine. Tudi iz zraka niso bile barake vidne, ker so stale v zavetju košatih smrek in bukev. Posebno težko je bilo prikriti dim. Dimnik so speljali pod zemljo do bližnjega grmovja. Na ustje dimnika so pritrdili mrežo, tako da se je dim razvelkel med grmovjem in ga ni bilo zlahka opaziti. Kurili so le s suhim dračjem, ki so ga prej olupili, da je bilo manj dima. Okolica barak je bila skrbno urejena, ves prostor pa tlakovan z lesenimi tlakovci.

V baraki je bilo za ranjence kar najbolje poskrbljeno. Seveda, kar najbolje za takratne razmere. Znotraj je bila obložena s papirjem za boljšo toplotno izo-

lacijo. Vsak ranjenec je imel svojo posteljo s slamarico ali žimnico, pokrito z rjuho. Pokrivali pa so se z velikimi toplimi odevami. Prostore so razsvetljevali s petrolejkami, razen operacijske sobe, kjer je svetila prvotno karbitarica, kasneje pa akumulatorska svetilka. Ranjenci so imeli na razpolago baterijski sprejemnik, da so lahko poslušali poročila. Za razvedrilo pa je bil na voljo šah in podobne igre.

Z medicinskimi pripomočki je bila bolnica kar dobro opremljena. Imeli so tudi zobno ambulanto.

Osebje bolnice je stelo okoli 20 ljudi. Zdravniki so se večkrat menjali. Med njimi so bili tudi znani slovenski zdravniki, kot so: dr. Anton Hočevar, dr. Andrej Zupančič-Mike, dr. Ivan Pintarič, dr. Cizelj, dr. Mirko Černič, France Berce in drugi.

Ekonomat za obe bolnici je bil na Inalahu in ga je vodil domačin Rudi Cvar. Naloga ekonomata je bila, da je bolnice preskrboval s hrano, potrebno opremo in sanitetnim materialom. Istočasno so tam prevzemali ranjence, ki so jih iz operativnih enot pripeljali na zdravljenje. Od tu so jih nato vozili in nosili v bolnico.

Ko so ranjenci prispeli na Inlah, je kurir takoj odšel v bolnico, kjer je pristojni zdravnik odredil, v katero bolnico bodo nameščeni. Na Smrekovcu so bili običajno ranjenci z lažjimi ranami. Ranjence so odpeljali z vozovi do določene javke, kjer je čakalo osebje bolnice. Tam so jih prenesli na nosila in nato odnesli v postojanko. Ranjenecem so ob prenosu zavezali oči, da bi se zagotovila konspiracija. Prenos na nosilih je trajal do dve uri. To je bil velik napor, tako za osebje kot ranjence in še posebno pozimi. Steza je vodila mimo bolnice nazaj v Ravne. Na primernem mestu pa je bil postavljen mostiček, oprt na dve skali. V slučaju nevarnosti so mostiček odstranili. Tako bi tisti, ki bi šel po stezi sklepal, da je to kaka bližnjica za Ravne.

Vsakega ranjenca so po prihodu v bolnico preoblekli, okopali, obleko pa očistili mrčesa. Obleko so hranili v skladišču,

KINO OBVEŠČA

S 1. junijem smo prešli na letni delovni čas, ki bo trajal predvidoma do 31. avgusta. Predstave bodo potekale kot običajno vsak dan, vendar sedaj ob 19. in 21. uri in v nedeljo ob 17., 19. in 21. uri. Risanke in otroški programi bodo občasno tudi med tednom in sicer ob 17. uri.

Za prehod na letni delovni čas smo se odločili na podlagi izvedene ankete, ki je zajela skupno 433 anketirancev – iz OZD, SŠTUD in neposrednih obiskovalcev kina. Za anketo (pri kateri so nam bile v veliko pomoč dijakinje DU SŠTUD: Novak, Vesel, Erjavec, Vukovič, vse iz 3. letnika in Ješelnik iz 4. letnika) smo se odločili na željo nekaterih obiskovalcev kinopredstav, da bi bile v poletnih mesecih predstave kasneje.

Izmed 257 anketiranih obiskovalcev kina je bilo 73,15 % za spremembo. Med 150 anketiranimi delavci iz DO: Trikon, Inkop, Kovinar, LB, Avto Kočevje, Tekstilana, Lik in Oprema pa le 24,69 % ni bilo za spremembo.

Tudi med kočevskimi srednješolci je kar 66,7 % tistih, ki so se opredelili za prehod na letni delovni čas, za katerega smo se torej na željo anketiranih odločili tudi mi.

KINO

enako tudi orožje, če ga je imel ranjenec pri sebi.

Prvi ranjenci so prišli na Smrekovec 9. decembra 1943. To so bili borci, ki so bili ranjeni ob napadu na Kočevje. V sprejemni knjigi bolnice je vpisanih 348 ranjencev. Prihajali so predvsem iz Notranjske, iz Kolpske doline, okolice Kočevja pa tja do Velikih Lašč. Nekaj jih je bilo tudi iz hrvaških partizanskih enot. Te so prepeljali preko Kolpe in jih nato spravili do bolnice. Umrljivost v bolnicah ni bila visoka. Po razpoložljivih podatkih je v tej bolnici umrlo šest ranjencev. Pokopani so bili na pokopališču blizu bolnice. Leta 1962 pa so bili prekopani v skupno grobnico v Kočevski Reki.

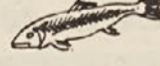
Spomladi leta 1944 se je bolnica preimenovala v Bogdanov dom. Ime je dobila po dr. Bogdanu Breclju, ki je občasno prihajal v to bolnico, da je opravil težke operacije.

Sovražnik bolnice ni odkril. Za vsak slučaj pa so bile pripravljene v okolici votline, kamor bi skrili ranjence, če bi pretela nevarnost, da sovražnik bolnico odkrije. V bližini bolnice je bila jama, v katero bi se lahko skrilo do 50 ljudi. K sreči je ni bilo potrebno uporabljati.

Leta 1945, ko je bila domovina osvobodjena, sta se obe bolnici preselili na Rakek, od tam pa so ranjence odpeljali v vojno bolnico v Ljubljani.

Jaka Lavriša

Nagradna križanka št. 5

	KOČEVSKÉ NOVICE	RAZL. SAMOGL.	GORA V KARAVANKAH	STOTALNIK TRI BICIKLU		TURIST-KA	ETIOPSKI GOSPOD	DEL OBRAZA
KRAJ NA PRIMOZSKEM	OČKA	ZOB (GR.)	MELIŠČE	SPREHLEVALCI BOGA EROSA	ANGEL-IGRALEC (DAVID)			
IGRALEC				DNEVNI PLAZ	KAPAVICA			
BOGO-SLOVEC					POGODBA			
GLASILO	MARIJAN VLAJE	ANGEL-PESNIK (FEDERALINI)	GERM. BOG EROSA	RAZL. SOGL.	STAZA JAPONSKA PRESTOLNICA			
POKONČNI KLAVIR					ITAL. STOLNIK	HEJIB NAD MAKARSKO	IZRATA ZA ERZUŠEVE NARODE (PEIQ.)	
ORIS				JADEANSKI OTOK (RAZNOGL. POLDRAMJ)			PRETRDILNICA	JOHN LENNON
AVSTR. SMUČAR (HANS)				SOBNA BASTILJA (POLJSKI OULABATELJ) (FREDELIJ)				SESTAVI: G. S.
	ZEM				PIJAČA ST. SLOVANSKY ZASOVNA ENOTA		TANČICA	TUŠ
OK SZDL	PRAVOSL. DIMOVANJE	OČENJE-VALEC			DEL EL. MOTREJA			
SLADKO-VODNA ŽIBA					VEŠTA GODE			
GUMICA					PREGOVOR			
POTOVALNI NAERT								
INDIJSKI HRAST							ANGL. M. IME	ZDRAVILNO MESTO V BELGIJI
MITOLOŠKI LETALEC								PREŠEVA PESEMI
ŽENA BOGA BIVE V INDIJSKI MIT.								Ž. IME
								

Prejeli smo 30 rešitev nagradne križanke št. 4. Izmed 24 pravilno rešenih smo izžrebali:

1. nagrada: Kranjec Marija, Kidričeva 8, 61330 Kočevje
2. nagrada: Štimec Aleš, Roška 24, 61330 Kočevje
3. nagrada: Smolič Cvetko, Kidričeva 7, 61330 Kočevje

Rešitve nagradne križanke št. 5 pošljite do 30.7.1988 v zaprti kuverti s pripisom – nagradna križanka – na naslov: Uredništvo Kočevskih novic, Ljubljanska 7, 61330 Kočevje.

Za pravilno rešeno nagradno križanko št. 5 bomo izžrebanim podelili tri denarne nagrade:

1. nagrada: 8.000,- din
2. nagrada: 5.000,- din
3. nagrada: 3.000,- din

Rezultate žrebanja bomo objavili v naslednji številki. Izžrebanim reševalcem bomo nagrade poslali po pošti.

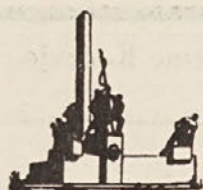
Glasilo »Kočevske novice« izdaja Občinska konferenca SZDL Kočevje. Oblikuje in ureja uredništvo: Ljubljanska 7, 61330 Kočevje – telefon: (061) 851-061. Glavna in odgovorna urednica Mojca Leskovšek-Svete. Lektor Mirjana Furlan. Gradiva za Delegatsko prilogo ne lektoriramo. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo izhaja v nakladi 6.100 izvodov. Vsa gospodinjstva v občini ga prejema brezplačno. Letno izide 10 števk. Grafična priprava in tisk Tiskarna Novo mesto. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka po sklepu komiteja SRS za informiranje št. 421-1/72.

Naslednja številka izide 15. avgusta 1988.

kočevske
novice

delegatska priloga 3

Gradivo za 16. sejo zborov občinske skupščine, ki bodo v ponedeljek 27. in torek 28. junija 1988

1. Analiza uresničevanja resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Kočevje v letu 1988 (ESA – 177)	2
2. Osnetek odloka o podstanovanjskih in najemnih razmerjih na območju občine Kočevje (ESA – 178)	6
3. Osnetek odloka o ureditvenem načrtu za naselje LIVOLD (ESA – 179)	7
4. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih dejavnosti na območju občine Kočevje (ESA – 180)	10
5. Predlog sklepa o racionalizaciji prireditvev (ESA – 181)	10
6. Odgovori na delegatska vprašanja (ESA – 1982)	10
a) pobuda za zaporo dela Ljubljanske ceste	
b) sanacija industrijskega tira	
c) informacija o zbranih sredstvih za zaklonišča	
7. Poročilo o delu kmetijsko zemljiške skupnosti (ESA – 183)	11

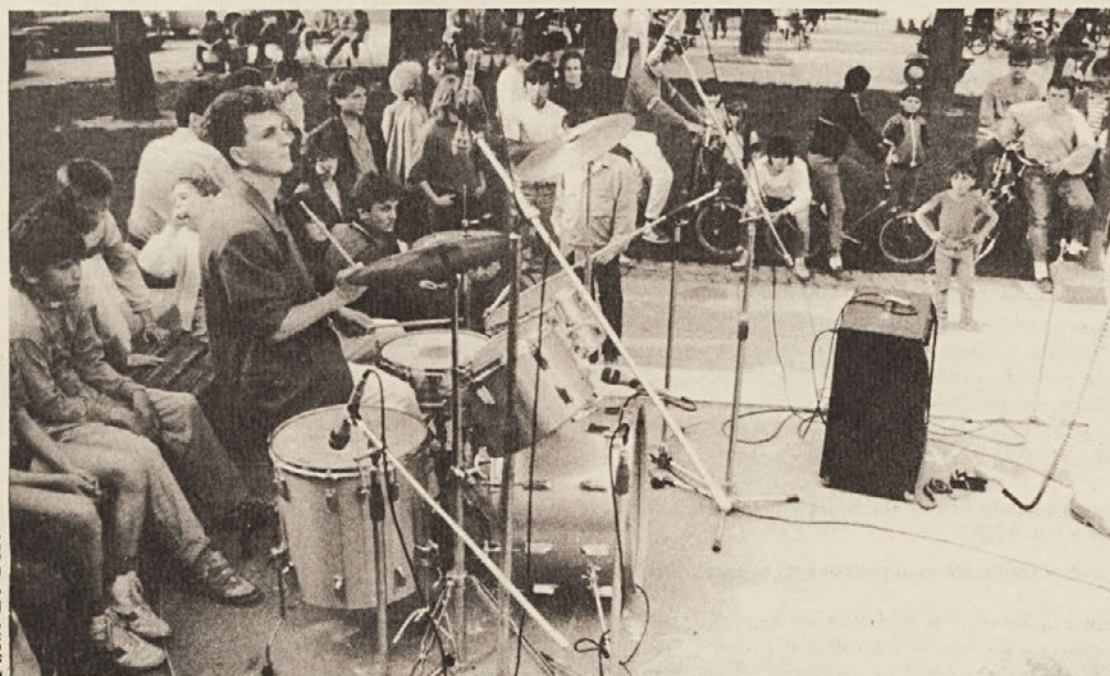

Foto: B. Toič

Analiza uresničevanja resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Kočevje v letu 1988

ANALIZA

uresničevanja resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Kočevje za leto 1988 v prvem četrtletju leta 1988

I. UVOD

Analiza uresničevanja občinske resolucije za leto 1988 zajema obdobje četrtine leta, kar naj bi bil prekratek čas za napovedovanje končnih rezultatov celega leta. Vendar pa vsi trendi razvoja v tem letu in odlaganje korenitih sprememb v gospodarski politiki kažejo na ponovno neuresničevanja vseh vrst resolucij kakor tudi občinske.

Čeprav so bili v času priprave občinske resolucije pogoji gospodarjenja znani (neugodni za pozitivne premike) in trendi rasti posameznih kategorij poslovanja negativni, so nas koncem leta predvideni ukrepi ZIS prepričali, da bo v bodoče povsem drugače. Na tej osnovi in na osnovi bolj optimističnih predvidevanj gospodarstva v občini, je bila izdelana tako imenovana »optimistična« varianta resolucije. Kaj se je kasneje zgodilo in kako so jesenski ukrepi ZIS vplivali na pogoje gospodarjenja pa je tako več ali manj že znano. V analizi uresničevanja resolucije pa bomo na kratko pregledali rezultate doseganja temeljnih ciljev in usmeritev razvoja občine Kočevje v tem letu.

2. Uresničevanje temeljnih ciljev družbenoekonomskega razvoja občine

Temeljni cilji družbenoekonomskega razvoja občine Kočevje v letu 1988 niso bili na novo oblikovani, temveč so samo nadaljevanje neuresničenih ciljev iz resolucije preteklega leta in ciljev iz srednjeročnega družbenega plana občine. Tako lahko uresničevanje teh še bolj z gotovostjo opredelimo. Glede na to, da v lanskem in letošnjem letu ni bilo osnovnih pogojev za uresničevanje temeljnih ciljev razvoja gospodarstva občine, nas ne sme čuditi, da se trendi razvoja ne obrnejo v željeno smer.

Prestrukturiranje gospodarstva, ki je bilo v zadnjih letih dokaj uspešno začeto in tudi ponekod že izpeljano, ne daje pričakovanih rezultatov, ki bi se odrazili v večji poslovni uspešnosti OZD in hitrejši rasti posameznih elementov poslovanja od povprečja v republiki. Opaža se tudi odlaganje nekaterih predvidenih investicij v posodabljanje proizvodnje in nove programe, saj se razmere za tovrstno dejavnost iz dneva v dan slabšajo.

S tem v zvezi se je pojavil tudi določen zastoj pri procesih tehnološkega, kadrovskega in organizacijskega posodabljanja. Poleg slabšanja finančnih možnosti za tehnološko posodabljanje opreme v gospodarstvu, močno pada tudi motiviranost in pripravljenost za spremembe, saj pogoji, možnosti in perspektive gospodarstva še nikoli niso bili tako nejasni. Temu lahko delno pripišemo tudi zastoj v kadrovske in organizacijskih spremembah, čeprav večina OZD ravno od realizacije teh dveh sprememb pričakuje močno izboljšane poslovne rezultate.

Industrijska proizvodnja, katere trend padanja se je pričel jeseni lani, v tem letu še nadalje pada. S tem se nove in že realizirane kapacitete ne izkoriščajo v predvidenem obsegu.

Obseg mednarodne menjave gospodarstva občine, se je v tem letu še nekoliko povečal glede na lansko prvo tromesečje.

Prestrukturiranja družbenih dejavnosti še ni občutili.

Program revitalizacije kočevskega prostora je še vedno v pripravi, delno pa se ga tudi že izvaja.

3. Uresničevanje materialnih ciljev družbenoekonomskega razvoja občine Kočevje v letu 1988

3.1. Globalni prikaz doseženih rasti posameznih kazalcev razvoja

Glede na zastavljene cilje za leto 1988 so doseženi rezultati osnovnih elementov gospodarjenja v občini dokaj skromni. Spodnja tabela prikazuje realne stopnje rasti kazalcev razvoja, katere smo kot take opredelili tudi v občinski resoluciji za leto 1988.

Zap. št.	Kazalci razvoja	Stopnja rasti v %	
		Doseženo 1-3/85	Planirano 1-3/88
1.	Družbeni proizvod (DOH. + AM.)	10,9	5,0
	Fizični obseg industrijske proiz.	-7,5	4,8
	Izvoz	8,7	10
	Uvoz	32,7	10
	Dohodek	15,2	4,5 - 5,0
	Osebnih dohodki (čisti)	-5,5	2,0 - 2,5
	Zaposlenost (po d. u.)	-2,7	0
	Produktivnost (fizična)	-5,0	4,5 - 5,0
	Sredstva za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb	3,5	skladno z rastjo čistih OD

Iz pregleda realnih stopenj rasti v tabeli lahko hitro ugotovimo določene neložnosti med posameznimi kazalci. Zmanjšanje fizičnega obsega industrijske proizvodnje in tudi produktivnosti, ter povečanja izvoza, ki naj bi bil nerentabilen, je povečalo realno rast družbenega proizvoda.

Kot smo uvodoma že omenili samo prestrukturiranje gospodarstva do sedaj še ni prineslo pričakovanih boljših rezultatov. Kljub delnemu premiku proizvodnih programov k kvalitetnejšim in rentabilnejšim izdelkom je večina OZD predvidevala obnem tudi povečanje fizičnega obsega proizvodnje. Ker se slednje ni uresničilo in tudi spremembe proizvodnih programov niso prispevale toliko k povečanju družbenega proizvoda, moramo vzroke za dosežene rezultate poiskati drugje.

V nadaljevanju bomo na kratko analizirali posamezne elemente gospodarjenja v občini in skušali analizirati vzroke za dosežene rezultate.

3.2. Ekonomski odnosi s tujino

Za prvo tromesečje leta lahko ugotovimo, da se zunanjetrgovinski odnosi odvijajo v okviru resolucijskih predvidevanj. Izvoz se je povečal za 8,7 %, uvoz pa za 32,7 %. Dosežena stopnja pokritja uvoza z izvozom 1,68. Delež konvertibilnega izvoza je znašal 96,5 %.

Uvoz je bil skoraj v celoti realiziran s konvertibilnega trga. Izvoz na konvertibilno tržišče se je v prvem tromesečju povečal za 35,3 %. Po vrednosti največji izvozniki v občini so Avto Kočevje (delež 49,8 %), LIK (21,7 %) in Melamin (12,7 %). Te tri OZD so imele tudi dokaj visoke rasti izvoza. Znatno pa je upadel izvoz v Opremi in Tekstilani, katerih delež izvoza je bil v preteklih obdobjih visok.

Tudi po deležu uvoza v celotnem uvozu občine so na vrhu OZD, ki so tudi največje izvoznice in to avto Kočevje (delež 37,5 %), Melamin (29,5 %) in LIK (22,4 %).

Ti številčni podatki pa ne kažejo vseh resolucijskih usmeritev ekonomskih odnosov s tujino. Tako niso na razpolago podatki o uspešnosti trajnejšega vključevanja v zunanjetrgovinske odnose oz. sodelovanja s poslovnimi partnerji. Ravno tako so pomembni rezultati ohranjanja in izboljševanja tržnega položaja na zunanjem trgu ter doseganja boljših dohodkovnih učinkov izvoza. Sedanje družbenoekonomske razmere in veljavna zakonodaja ne dajejo upanja v uresničevanje naštetih usmeritev.

3.3. Fizični obseg industrijske proizvodnje

Po podatkih, ki jih zbira Komite za družbeni razvoj in urejanje prostora se v letošnjem letu še vedno nadaljuje padanje fizičnega obsega industrijske proizvodnje, ki se je pričelo v polletju preteklega leta. V času priprave občinske resolucije je velik del OZD predvidevalo bistveno povečanje fizičnega obsega proizvodnje. To se je zdelo koncem preteklega leta še dokaj realno, saj je v celem lanskem letu proizvodnja padla za 6,2 %. Instalirane so bile tudi nove proizvodne zmogljivosti, katerih rezultati bi morali biti vidni

v tem letu. Tudi predvideni jesenski ukrepi zvezne vlade naj bi imeli cilj znatno povečanje obsega proizvodnje. Doseženi rezultati pa so naravnost alarmantni.

V občini se je v letošnjem prvem tromesečju zmanjšal fizični obseg industrijske proizvodnje za 7,5 %. Najbolj se je zmanjšal v Trikonu (34 %), Tekstilani (23 %), Opremi (17 %) in Itasu (12 %). Glavni razlog padca proizvodnje so otežene možnosti prodaje na domačem trgu in izpad proizvodnje za izvoz. K temu je pripomogla nestimulativna izvozna politika in tudi cenovna nesorazmernost.

3.4. Družbeni proizvod in njegova delitev

V letošnji občinski resoluciji smo navedli, da bo rast družbenega proizvoda v veliki meri odvisna od uresničevanja letošnjih ciljev razvoja. Slednji se uresničujejo kot smo predvidevali, vendar dosegamo pozitivne realne rasti nekaterih elementov delitve. Kje so razlogi za to?

Da ne bi preveč naštevati že ničkolikokrat opisane možnosti »friziranja« poslovnih rezultatov, ki jih nudi veljavna zakonodaja, citiramo samo nekaj ugotovitev Službe družbenega knjigovodstva, o sorazmerno ugodnih poslovnih rezultatih prvega tromesečja leta:

»Doseženi poslovni rezultati ne morejo biti podlaga za stvarno oceno razmer. Primerjava z lanskim enakim obdobjem skoraj ni mogoča, ker so se v zadnjem času zelo spreminjali načini zajemanja podatkov in metodologije obdelave. Tako je postala zamagljena že tako nejasna slika. Tudi sama inflacija je dejansko višja od uradno priznane, kar se tudi odraža v nekaterih ugodnejših rezultatih, ki pa dejansko to niso.«

Tako je nesmiselno na dolgo in široko analizirati finančne rezultate poslovanja in se razvajati ob nekaterih ugodnejših kazalcih, ki naj bi eventualno kazali premike v pozitivno smer razvoja. V nadaljevanju bomo samo na kratko opisali dosežene poslovne rezultate gospodarstva občine v prvem tromesečju. V prilogi analize pa so v dveh tabelah prikazani podrobnejši poslovni rezultati OZD gospodarstva občine po elementih in nekateri kazalci. Za boljše predstavlo o finančnih dosežkih navajamo še uradno priznano stopnjo inflacije za prvo tromesečje tega leta, ki znaša 161,3 % (rast drobnoprodajnih cen v SRS).

V letošnjem prvem tromesečju je bila rast celotnega prihodka (131,7 %) znatno višja od rasti porabljenih sredstev (108,7 %). Rezultat tega in še nekaterih sprememb v metodologiji je izredno visoka rast dohodka (201,0 %). Rast prihodkov na tujem trgu je znašala 202,9 %, delež teh v celotnem prihodu pa 17,7 % (lani 13,6 %).

Obveznosti iz dohodka in čistega dohodka za skupne in splošne potrebe so porasle za 170,4 %. Bruto osebni dohodki so se povečali za 209,5 %. Tako visoko povečanje bruto osebnih dohodkov je posledica sprememb prispevnih osnov in stopenj po 1. 1. 1988 (za cca 21 % višji BOD). Sredstva za čiste osebne dohodke so se povečala za 153,3 %. Čisti osebni dohodki na delavca pa so se povečali za 160,3 %.

Akumulacija je v gospodarstvu občine porasla 128,1 % in sredstva za reprodukcijo 142,4 %. Izgub je bilo 1.126.127 din in so v primerjavi z lanskim tromesečjem manjše za 11,7 %.

V tabeli št. 1 so prikazani primerjalni podatki rezultata poslovanja gospodarstva občine Kočevje z rezultati gospodarstva SR Slovenije v prvem tromesečju tega leta, v tabeli št. 2 pa nekateri kazalci dosežkov gospodarstva občine in republike. Pri tem moramo omeniti, da smo v družbenem planu občine Kočevje, za tekoče srednjeročno obdobje predvideli hitrejše rasti osnovnih kazalcev razvoja gospodarstva občine od povprečja v republiki.

Elementi za občino Kočevje v SRS

Vrednost v mil. din

udeležba v %

ind. I – III 87 = 100

Tabela št. 1

Kočevje SRS

Element	I – III 88 indeks		I – III 88		Udel. občine v SRS indeks I – III 88
	I – III 88 indeks	I – III 88	I – III 88	I – III 88	
Celotni prihodek	64006	231,7	10953633	244,6	0,58
Porabljena sredstva	43533	208,7	8395801	237,9	0,52

Doseženi dohodek	20473	301,0	2599680	268,2	0,79
Doseženi čisti dohodek	14625	328,4	1856502	287,7	0,79
Izguba	1126	88,3	231290	209,1	0,49
Razporejeni OD in investicij	13806	304,4	1696740	293,2	0,81
skupna poraba					
Akumulacija	1930	228,1	314521	241,4	0,61
Sredstva za reprodukcijo	5322	242,4	701933	242,0	0,76
Število zaposlenih (po stanju)	6668	98,6	709184	99,7	0,94

Kazalci za občino Kočevje in SRS

Tabela št. 2

Indeks I – III 1987 = 100

Kazalec	Kočevje I – III 88		SRS I – III 88		indeks ravni SRS I – III 88=100
	indeks	indeks	indeks	indeks	
Delež akumulacije v dohodku %	9,4	75,8	12,1	90,0	77,7
Delež akumulacije v čistem dohodku	13,2	69,5	16,9	83,9	78,1
Akumulativna sposobnost %	1,2	100,0	1,4	118,2	85,7
Reproduktivna sposobnost %	3,3	106,5	3,2	118,1	103,1
Dohodek na delavca (v 000)	3.096	309,6	3705	270,1	83,6
Povprečni mesečni čisti OD na delavca (v din)	401567	260,3	452903	253,1	88,7

3.5. Izgube

V občinski resoluciji izgub vrednostno sicer nismo planirali, nakazano pa je bilo zaostrovanje pogojev gospodarjenja z vsemi možnimi posledicami, med katerimi so tudi izgube.

Izgube v gospodarstvu občine so se zmanjšale v primerjalnem obdobju za 11,7 %, kar bi bil v normalnih razmerah ugotavljanja poslovne uspešnosti ugoden rezultat. Vendar pa so ti podatki zelo varljivi in ne kažejo dejanskega stanja, saj posluje večji del OZD gospodarstva občine z motnjami v poslovanju, ki pa se še ne odražajo v obliki izgub, katero se da tudi računovodsko prikriti.

V tabeli št. 3 so prikazane DO oz. TOZD, ki so v periodičnem obračunu prikazale izgubo v poslovanju.

Tabela št. 3

Organizacije z izgubo v obdobju od 1 – 3 1988

v 000 din

Zap.	Naziv OZD	Izguba	Pov.št. zap.po d.n.
1.	Hotel Pugled	26.665	87
2.	LIK TOZD Blagovni promet	105.503	51
3.	LIK TOZD TMP	269.109	171
4.	LIK TOZD Žaga	111.443	226
5.	ZIDAR TOZD – Strojni obrati	165.362	76
6.	ZIDAR TOZD Gradbeni sektor	468.045	245
7.	Občina Kočevje	1.126.127	856

Navedene OZD kot vzrok izgube navajajo:

HOTEL PUGLED

- zmanjšanje prometa zaradi padanja kupne moči,
- nov obračunski sistem (revalorizacija)
- visoki stroški urejanja smučišča v Dolgi vasi, ki so preseglji prihodke od prodanih kart,

- zamrznitev cen gostinskih storitev,
- izplačilo vseh osebnih dohodkov vsled preprečevanja prevelike fluktuacije delavcev.

LIK TOZD Blagovni promet:

- izpad planirane realizacije na domačem trgu,
- nižja realizacija skozi ceno dela v proizvodnih TOZD

LIK TOZD Tovarna masivnega pohištva:

- nerealen tečaj S,
- neplačevanje izvoznih stimulacij,
- previsoke obresti za izvozne kredite

LIK TOZD Žaga:

- cenovne disparitete (omejitve cen žaganega lesa)
- nerazrešeni proizvodni problemi v novi lamelirnici (nedoseganje načrtovanih rezultatov)

ZIDAR – TOZD Strojni obrati in TOZD Gradbeni sektor:

- pomanjkanje del

4. Uresničevanje resolucijskih usmeritev po dejavnostih

4.1. Kovinskopredelovalna industrija

V DO ITAS postajajo motnje v poslovanju čedalje izrazitejše. Slabša se likvidnost. Prodaja klasičnega proizvodnega programa se zmanjšuje zaradi zastojev v gradbeništvu in prometu. Proizvodnja ležajev in traktorskih prikolic se rahlo povečuje. Realizacija izvoza teh artiklov je čedalje težja, saj se poleg konkurence in nizkih izvoznih cen zaostrojuje plačilni pogoji, katere diktira kupec.

Dela na predvidenih vlaganjih v zaokrožitev tehnološkega ciklusa proizvodnje ležajev in traktorskih prikolic se nadaljujejo. V končni fazi priprave je predinvesticijska študija, katera pa bo morala biti še verificirana od ustreznih organov pred izdelavo konkretnih investicijskih študij.

Povezovanje s poslovnimi partnerji v državi se zelo počasi realizira. S TAM-om se ta že odvija. Z VOZILI GORICA se še vedno poizkuša trdneje sodelovati predvsem na področju skupne prodaje in proizvodnje posameznih sklopov izdelkov.

Pred časom obetavno poslovnotehnično povezovanje s poslovnimi partnerji iz tujine je tudi postalo vprašljivo. Zakonodaja oz. velika množica težko razumljivih predpisov, odvrta tuje poslovne partnerje od sodelovanja z našimi. V kolikor pozitivnih sprememb zakonodaje na tem področju ne bo, ne bo prišlo do zaželenih povezav.

V DO INKOP je tudi prišlo do zastoja pri investicijskih vlaganjih v opremljanje nove lakirnice. Pomanjkanje sredstev za te namene preprečuje dokončanje predvidene investicije v tem letu.

4.2. Kemična industrija

DO Melamin uspešno sanira motnje v poslovanju. Rast fizičnega obsega proizvodnje se ohranja na zadovoljivem nivoju. Tudi pokritje uvoza z izvozom se stalno izboljšuje. Izpeljana je bila sprememba samoupravne organiziranosti. Investicijska vlaganja v proizvodni program sintetičnih klejev tečejo po sprejetem programu. Aktivirana je bila investicija v racionalno uporabo odpadne toplote na enem od impregniranih strojev. V pripravi so tudi nekatere predinvesticijske študije v posodabljanje proizvodnje.

4.3. Lesnopredelovalna industrija

Sistemske ovire, ki bi tej panogi gospodarstva omogočile normalnejši in pričakovani razvoj še vedno niso odpravljene. Tako v DO LIK prestrukturiranje proizvodnje, ki je v glavnem končano še ne daje pričakovanih rezultatov. V okviru sprejetega sanacijskega programa DO uspešno odpravlja subjektivne vzroke slabega poslovanja v preteklem letu. Na objektivne oz. zunanje vzroke pa ne more v večji meri vplivati (devizna zakonodaja, tečajna politika). DO LIK se je vključila v skupni jugoslovanski izvozni program AKA, kateri se že izvaja. Investicijska vlaganja v lasten proizvodni program so v večji meri zaključena. Trenutno poteka izgradnja kotlovnice v Podpreski. Pred realizacijo je tudi sprememba proizvodnega programa v Podpreski.

V DO OPREMA – TOZD lesna predelava se pričakovano povečevanje obsega proizvodnje ne uresničuje. Izpad planiranega izvoza v Sovjetsko zvezo v tem letu in neraziskano domače tržišče ima za posledico neizkoriščene kapacitete in izpad realizacije, ki posredno vpliva na zmanjševanje likvidnosti DO.

4.4. Gozdarstvo

Predvidene organizacijske spremembe v DO Gozdno gospodarstvo še niso izpeljane. Družbeni dogovor ki bi urejal samoupravno organiziranost in racionalnost poslovanja še ni podpisan. Pojavlja se tudi določena neuskkljenost z Zakonom o gozdovih.

Program prerazporejanja tehnoloških viškov zaposlenih je izdelan in se delno že izvaja. Zmanjšuje se število režijskih delavcev.

V tem času poteka investicijska dejavnost v objekt lupilnice lesa v Dragi in v obnovi voznega parka. Zmanjšuje se izgradnja gozdnih cest.

4.5. Tekstilna industrija

Gospodarski položaj tekstilne industrije v občini se nenehno slabša. Posebej pereča je pomanentna nelikvidnost. Velike finančne obremenitve in s tem nezmožnost vračanja posojil ji tudi preprečuje vlaganja v modernizacijo opreme. To pa bi bila za njen nadaljni obstoj ena od bistvenih nalog. V tej panogi gospodarstva vlada na tržišču močna konkurenca.

Tržne razmere in preusmeritev proizvodnje v DO Trikon so vplivale na izredno visok padec fizičnega obsega proizvodnje te panoge. Tudi izvozni rezultati so daleč pod planiranimi in doseženimi v preteklih obdobjih. Izvoz postaja vedno težji saj na tujem trgu vlada močna konkurenca, ki vpliva tudi na zniževanje izvoznih cen.

DO Trikon je prešla v tem letu v celoti na konfekcioniranje. Začela je tudi z odpiranjem lastnih prodajal, ki naj bi pospeševale prodajo in izboljševale likvidnostni položaj DO.

V DO Tekstilna tečejo dejavnosti okoli spreminjanja strukture proizvodnje oz. proizvodnega programa prepočasi. Investicijska dejavnost je na mrtvi točki. Realizacija zamenjave strojne opreme v Osilnici je vprašljiva.

TOZD Sintep je z dokončanjem investicije v linijo za proizvodnjo lahkih platen ter lakiranjem impregniranih platen razširila svoj asortiman izdelkov. S tem je podana tudi osnova za povečevanje izvoza. Predvideno kooperacijsko sodelovanje z inozemskim partnerjem je vzpostavljeno. Z dograjevanjem notranje organizacije dela in marketinga se bo težilo k širitvi možnosti uporabe lahkih platen in boljšemu izkoriščanju instaliranih kapacitet.

4.6. Kmetijstvo

Izvajanje dolgoročnega programa razvoja kmetijstva je v teku. V skladu z opredelitvami programa je dan poudarek hitrejšemu razvoju zasebnega sektorja, katerega nosilec je TOK. Rezultati kažejo, da se predvideni cili uresničujejo. V zasebnem sektorju kažejo fizični kazalci proizvodnje hitrejšo rast. Tako se povečuje vzreja govedi in prireja mleka. TOK prevzema tudi iniciativo za hitrejši razvoj drobnega gospodarstva, predvsem domače obrti. Predvidena je tudi razširitev in posodobitev dejavnosti trgovine z repromaterialom za potrebe kmetijstva.

V družbenem sektorju govedoreje se ravno tako povečuje prirast govedi in količina mleka. Tudi ostali kvantitativni in kvalitativni fizični kazalci proizvodnje kažejo pozitivne rasti. Investicijska dejavnost v kmetijstvu se odvija v skladu s programom. Vedno večjo oviro pri realizaciji programov pa povzroča rastoča nelikvidnost poslovnih partnerjev – sovlagateljev.

V tem času je že dokončana rekonstrukcija obrata klavnice. S tem so dani pogoji povečane predelave mesa in proizvodnje mesnih izdelkov. Investicija v Mešalnico II. je v zaključni fazi. Začenja se s prenovo farm Cvišlerji in Livold za katere so sredstva zagotovljena. V fazi realizacije je investicija v izgradnjo sušilne naprave na Mlaki. V fazi dograditve je čistilna naprava prašičereje.

Tudi ostala manjša investicijska vlaganja se odvijajo v okviru zastavljenega programa.

4.7. Gradbeništvo

Pričakovano poglobljanje težav v tej panogi se v letošnjem letu uresničuje. Investicijska nesposobnost gospodarstva, zožene inve-

sticijske možnosti negospodarstva in pričakovani zastoj v stanovanjski gradnji, so se z vsemi svojimi posledicami odrazile v poslovnih rezultatih OZD gradbeništva občine.

V DO Zidar so se opisane težave najbolj opazno odrazile DO išče izhod iz težav tudi z gradnjo za trg. Svoja razpoložljiva investicijska sredstva usmerja predvsem v vzdrževanje in sanacijo opreme. Izgradnja tesarskega obrata se prelaga na kasnejši termin.

DO KOVINAR uspešno dograjuje svoj informacijski sistem poslovanja. H koncu gredo dela pri izgradnji prostorov za inštalaterje in modernizaciji ključavničarske delavnice.

4.8. Cestni promet

DO AVTO KOČEVJE je v tem letu izredno povečala realizacijo storitev na zahodnem tržišču. Kljub zmanjševanju realizacije na domačem trgu je DO v začetku tega leta dosegla nadplanske fizične kazalce obsega poslovanja.

V fazi izdelave je projekt dograditve prostorov mehanične delavnice.

V okviru sprejetih zadolžitvev z občinsko resolucijo se vodijo razgovori s Carinarnico Ljubljana v zvezi z odprtjem carinskega referata v Kočevju.

4.9. Gostinstvo in turizem

Zmanjševanje kupne moči prebivalstva je imelo vpliv tudi na slabše poslovne rezultate gostinske dejavnosti. Pomanjkanje investicijskih sredstev zavira tudi adaptacije nekaterih že dotrajanih gostišč.

Problem Jasnice se tudi v tem letu skuša razrešiti, vendar do sedaj še ni rezultatov.

V okviru sporazuma o združevanju sredstev za izdelavo projekta za ureditev kajaškega centra na reki Kolpi so se zbrana sredstva usmerila v izdelavo tega projekta.

4.10. Trgovina

Razvoj trgovine je otežkočen vsled pomanjkanja lastne akumulacije. Marže so administrativno določene. Zaradi upadanja kupne moči prebivalstva se zmanjšuje tudi koeficient obračanja zalog in obseg prodaje. Tako postajata modernizacija trgovine in sodobnejši način prodaje blaga vedno bolj oddaljena cilja.

TOZD Nama v okviru razpoložljivih investicijskih sredstev posodablja obstoječi objekt in izpopolnjuje tehnologijo prodaje in asortiment blaga.

TOZD TRGOPROMET še vedno ni pričel z izgradnjo trgovine v Stari cerkvi, čeprav je bila ta načrtovana že za preteklo leto. Zapletlo se je pri investicijski dokumentaciji in gradbenem dovoljenju. Tudi posodabljanje obstoječih prodajalnic ne teče po predvidevanjih.

4.11. Drobno gospodarstvo

TOZD Usluga še išče najoptimalnejšo varianto posodobitve svoje pralnice. Išče se možnost širitve te dejavnosti oz. sodelovanja s potencialnimi poslovnimi partnerji pri oblikovanju večnamembnosti pralnice. Pri tem pa predstavlja oviro tudi čiščenje odpadnih voda.

Kljub temu, da na področju zasebnega drobnega gospodarstva še ni storjenih večjih premikov pri spremembah obrtnega zakona in zakona o davkih občanov (predlog sprememb je v razpravi), se število obratovalnic oz. obrtnikov in delavcev zaposlenih pri obrtnikih v tem letu povečuje.

Izdelan je bil osnutek zazidalnega načrta obrtne cone Mahovnik.

Z aktivnostmi pri ustanovitvi sklada za razvoj drobnega gospodarstva se še ni začelo, ker niso znani viri financiranja oz. možnosti posameznih subjektov za tovrstno financiranje.

Ustvarjanje pogojev za širitev kooperacijskih povezav zasebnega drobnega gospodarstva z gospodarstvom preprečujejo sedanje zaostrene gospodarske razmere in neinteres združenega dela.

4.12. Komunalna, stanovanjska in cestna dejavnost

Na področju stanovanjskega gospodarstva je ravno tako čutili slabšanje pogojev gospodarjenja. Srednjeročnega plana izgradnje

stanovanj se ne uresničuje. V tem letu se bo gradilo stanovanja v Ulici Heroja Marinčiča. Velike potrebe se kažejo po adaptacijah starejših objektov v mestu Kočevje, vendar zbrana sredstva za te namene še zdaleč ne pokrivajo potreb.

V tem letu naj bi se še bolj približali ekonomskim stanarjem, kar smo tudi zapisali v vse planske dokumente. Posledice realnih rasti cen stanarin in padanje kupne moči prebivalstva pa povečuje potrebo po sredstvih za subvencioniranje stanarin, katera je tudi potrebno nekje zagotoviti.

Izvajanje nalog na področju komunalnih dejavnosti je v veliki meri odvisno od razpoložljivih sredstev. Ker teh tudi v tem letu ni dovolj za realizacijo zastavljenih ciljev, se načrtovane izgradnje posameznih objektov prelagajo na kasnejši čas.

Tako še ni dokončana kanalizacija Stara cerkev – Slovenska vas – Kočevje. Pričetek gradnje kanalizacije Šalka vas – kanal A se ravno tako prelaga v naslednje leto. Podobno se dogaja s toplifikacijo mesta Kočevje.

Na področju vodnega gospodarstva se dela odvijajo v okviru zastavljenega programa. Dokončan je vodovod Slovenska vas. Dela se na izgradnji vodovoda Rajndol. Za vodovod Dol – Sodevci je izdelana tehnična dokumentacija. Rekonstrukcija vodovoda Kočevje – Livold se prenaša v naslednje leto. V KS Kočevska reka je vse nared za pričetek gradnje čistilne naprave.

Pomanjkanje oz. izpad predvidenih sredstev za gradnjo in posodabljanje cestnega omrežja preprečuje izvedbo sprejetih programov. Sredstev ni dovolj niti za vzdrževanje obstoječega fonda cest, kar se tudi občuti v vsakdanjem življenju. Cesta Mirtoviči – Osilnica se na posameznih nedograjenih odsekih dokončuje. Za cesto Mozelj – Brezovica tečejo priprave na izvedbo del. Del ceste v Mestni log je posodobljen. Vzdrževalna dela na cesti skozi Mahovnik bodo izvedena po znanih rezultatih javne obravnave v obrtni coni Mahovnik. Negotova pa je še vedno preplastitev magistralne ceste Jasovica – Kočevje.

Predlog organizacije skupnih strokovnih služb SIS materialne proizvodnje se še pripravlja. Izdelan je program aktivnosti za ustanovitev te službe.

4.12. Skupni razvojni programi

Lanskoletne ugotovitve, da se skupni razvojni programi ne uresničujejo, veljajo tudi za letos. Večina teh programov je bila v letošnjo resolucijo prenešana kot nerealizirane naloge iz leta 1987. Že sedaj pa lahko ugotovimo, da tudi letos večina teh nalog ne bo izpeljana. Glede na to, da so programi skupni, postaja gotovo tudi, da se za zadeve skupnega pomena ne znamo ali pa se nočemo sporazumeti in jih izpeljati. Bolje kaže pri investicijah, kjer posamezni partner vidi svoj interes in pozna vrednost svojih vloženih sredstev.

4.14. Revitalizacija kočevskega prostora

V okviru projekta revitalizacije kočevskega prostora je bila izdelana predštudija oz. I. faza z opredelitvijo problemov in razvojnih ciljev. To bo tudi osnova za izdelavo konkretnih projektov razvoja posameznih področij dejavnosti.

5.0. Družbene dejavnosti

V skladu s predvidevanji, ki smo jih v zvezi z materialnimi pogoji dela v družbenih dejavnosti že nakazali v resoluciji, se v letošnjem letu nadaljuje politika omejevanja in restrikcij na področju skupne porabe, oz. se sedaj, sredi leta, pogoji dela še bolj zaostrejujejo.

Dosledna uveljavitev določil Zakona o začasni omejitvi razpolaganja z delom družbenih sredstev družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti za porabo v letu 1988 bo najverjetneje izpostavila potrebo po prenehanju izvajanja določenih programov.

Le z združevanjem sredstev zunaj bilance skupne porabe (združevanje po samoupravnih sporazumih in sicer iz dohodka in čistega dohodka OZD s področja gospodarstva občine) dosegamo določene pozitivne premike na področju razširitve in izboljšanja materialne osnove dela. Tako dokončujemo investicijo v večnamenski objekt v Strugah, ki je bil delno financiran iz sredstev zbranih po samoupravnem sporazumu za združevanje sredstev za razvoj družbenih dejavnosti v obdobju 1986–1990.

Po neuspelem referendumu le nismo odstopili od realizacije dolgoročnega plana razvoja osnovnega šolstva, ker nam to tudi ne

dovoljuje pereča problematika na področju izobraževanja, smo le skrčili viře in nameravane investicije – realizacijo katerih bo (sicer v daljšem časovnem obdobju) omogočil v občini sprejet Samoupravni sporazum v združevanju sredstev za adaptacijo in izgradnjo osnovnih šol.

Na področju usmerjenega izobraževanja, v skladu z opredelitvijo iz resolucije za letošnje leto, vodimo aktivnosti za posodobitev učnih delavnic.

Do konca leta 1988 pa se bomo na vseh področjih družbenih dejavnosti še naprej soočali predvsem s problemom pomanjkanja sredstev. Predvidevamo, da bo splošen padec življenjskega standarda povečal število upravičencev do različnih oblik socialnovar-

stvenih pomoči – samoupravne interesne skupnosti, ki v svojih programih pretežno izvajajo le-te bodo pa zaradi pomanjkanja sredstev, (ki od letošnjega leta niso izvzeta iz omejitev) v situaciji, da pravice določene z veljavnimi predpisi ne bodo mogle izvajati, oz. jih bodo izvajale le v skladu z možnostmi.

Iz že omenjenega razloga (pomanjkanje potrebnih sredstev) bomo tudi preložili nameravane investicije v zdravstvu (II. trakt Zdravstvenega doma) in socialnem skrbstvu (ustanovitev centra za socialno delo) in sicer dokler za to ne ustvarimo materialne možnosti.

Kočevje, maj 1988

Osnutek odloka o podstanovanjskih in najemnih razmerjih na območju občine Kočevje

OSNUTEK
ESA-178

Na podlagi 77. člena zakona o stanovanjskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 35/82, 14/84), 3. in 25. člena zakona o prekrških (Uradni list SRS 25/83, 42/85, 47/85), 187. in 196. člena statuta občine Kočevje (Uradni list SRS 6/79, 2/82, 34/84, 47/86) je skupščina občine Kočevje na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne

sprejela

ODLOK o podstanovskih in najemnih razmerjih na območju občine Kočevje

1. člen

Ta odlok ureja:

- podstanovska in najemna razmerja
- evidenco podstanovskih in najemnih razmerij
- vsebino podstanovske in najemne pogodbe
- način določanja podstanarine in najemnine
- uporabimo za skupne prostore
- odškodnino za opremo
- dejanske stroške za uporabo podstanovskega in najemnega prostora
- izvajanje nadzora
- kazenske določbe

S tem odlokom se zagotavlja podstanovalcem in najemnikom varstvo njihovih pravic in položaja.

2. člen

Imetnik stanovanjske pravice (v nadaljnjem besedilu: najemodajalec), lahko odda podstanovalcu v uporabo posamezne stanovanjske prostore na podlagi soglasja stanodajalca in pisne podstanovske pogodbe.

Lastnik stanovanja kot posazmenega dela stavbe in lastnik družinske stanovanjske hiše (v nadaljnjem besedilu: najemodajalec), lahko odda najemniku v uporabo posamezne stanovanjske prostore na podlagi pisne najemne pogodbe.

Določbe tega odloka, ki se nanašajo na podstanovska razmerja, se uporabljajo tudi za najemna razmerja.

3. člen

V podnajem se lahko odda opremljen ali neopremljen stanovanjski prostor, ki meri najmanj 7 kvadratnih metrov na posameznega stanovanca brez prostorov, ki jih uporablja v souporabi (sanitarije, hodnika, kuhinje, itd.).

V prostoru mora biti električna napeljava izvedena v skladu s tehničnimi predpisi, prostor pa mora biti suh in dovolj svetel.

Najemodajalec ne more oddati brez soglasja podstanovca njegov podstanovski prostor.

Podstanovalec ne more oddati drugi osebi niti v celoti niti delno podstanovski prostor, ki ga uporablja na podlagi podstanovske pogodbe.

4. člen

Najemodajalec in podstanovalec morata skleniti pismeno podstanovsko pogodbo že pred vselitvijo podstanovalca.

Najemodajalec mora dostaviti zaradi evidence po en izvod podstanovske pogodbe Samoupravni stanovanjski skupnosti, hišnemu svetu in stanodajalcu družbenega stanovanja v 15 dneh po sklenitvi pogodbe, vendar najkasneje do vselitve podstanovalca.

Privatni lastnik stanovanja oz. stanovanjske hiše mora en izvod podstanovske oz. najemne pogodbe zaradi evidence dostaviti Upravi za družbene prihodke SO KOČEVJE, privatni lastnik stanovanja pa tudi Hišnemu svetu, v 15 dneh po sklenitvi pogodbe, vendar najkasneje do vselitve podstanovalca oz. podnajemnika.

5. člen

Podstanovska pogodba mora vsebovati:

1. priimek in ime najemodajalca ter naslov stalnega bivališča
2. priimek in ime podstanovalca in njegov stalni naslov,
3. priimek in ime lastnika stanovanja, ter njegov naslov
4. označbo zgradbe in stanovanja v katerem so v podnajem dani podstanovski prostori z opisom, kakovostjo in stanjem v katerem so stanovanjski prostori, ki so dani v podnajem
5. katere druge prostore sme uporabljati podstanovalec in v kakšnem obsegu (kopalnica, kuhinja, klet...).
6. opis podstanovskega prostora, s točno navedbo opreme
7. način ogrevanja podstanovskega prostora
8. znesek podstanarine in uporabnine za skupne prostore, ki jo bo podstanovalec plačeval najemodajalcu in do katerega dne v mesecu,
9. Način obračunavanja stroškov za uporabo vode, elektrike, centralne kurjave in čiščenja skupnih prostorov v zgradbi oziroma stanovanju ter morebitnega čiščenja podstanovskega prostora in pomožnih prostorov v souporabi,
10. znesek odškodnine za uporabo opreme,
11. čas za katerega se sklene podstanovska pogodba, odpovedni rok, če je pogodba sklenjena za nedoločen čas, pa tudi način odpovedi te pogodbe,
12. način valorizacije podstanarine.

6. člen

Podstanovska pogodba, sklenjena za nedoločen čas, preneha z odpovedjo. Za odpoved podstanovske pogodbe ni treba navesti razloga odpovedi.

Če ni v pogodbi drugače dogovorjeno je odpovedni rok 30 dni.

7. člen

Podstanovska pogodba sklenjena za določen čas, preneha s potekom tega časa.

Za podstanovsko pogodbo, sklenjeno za določen čas, se šteje, da je molče obnovljena za nedoločen čas, če podstanovalec v petnajstih dneh po preteku časa, za katerega je bila pogodba sklenjena, še naprej uporablja stanovanjske prostore, najemodajalec pa temu ne nasprotuje.

8. člen

Opremljen podstanovski prostor je prostor, v katerem je ležišče, miza, stol, omara, in umivalnik, če podstanovalec za opravljanje higijene nima na razpolago drugega prostora.

Podstanovalcu mora biti zagotovljena uporaba sanitarij v stanovanju, v zgradbi oziroma sanitarij, ki jih uporabljajo ostali stanovalci.

Če je v istem prostoru več podstanovalec, mora biti v prostoru toliko ležišč in stolov, kolikor je podstanovalec ter omara, v kateri mora imeti podstanovalec možnost zakleniti svoj del omare. V podnajem dan podstanovalski prostor mora imeti možnost ogrevanja.

9. člen

Podstanovalec je dolžan plačati najemodajalcu podstanarino, ki jo sporazumno določi, njena višina pa ne sme presegati vrednosti ekonomske podstanarine. Ekonomska podstanarina je ekonomska stanarina, ki je določena na podlagi meril stanovanjske skupnosti.

10. člen

Za uporabo opreme in pohištva v opremljenem prostoru podstanovalec plača posebno odškodnino glede na kvaliteto opremljenosti podstanovalskega prostora. Odškodnina lahko znaša največ do 25 odstotkov povprečne ekonomske stanarine določene z merili stanovanjske skupnosti.

11. člen

Podstanovalec posebej plačuje najemodajalcu dejanske stroške za porabljeno vodo, električno energijo, plin, kurjavo ter za odvoz smeti, kanalščino, pripadajoči del prispevka za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča in obratovalnih stroškov hiše, čiščenje skupnih prostorov, čiščenje podstanovalskega prostora in pomožnih prostorov v souporabi, če jih ne čisti podstanovalec sam.

Če dejanskih stroškov za storitve iz prvega odstavka tega člena ni mogoče določiti, se podstanovalec in najemodajalec dogovorita o pavšalnem mesečnem plačilu, vendar je treba za vsako storitev v podstanovalski pogodbi določiti način, kako bo obračunana, pri čemer se obvezno upoštevajo vsi normativi, ki veljajo za konkretno stanovanjsko hišo.

12. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka izvajajo tržna, sanitarna in davčna inšpekcija Skupščine občine Kočevje, evidenco pogodb pa Samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje, oziroma Uprava za družbene prihodke SO KOČEVJE.

13. člen

Z denarno kaznijo od 50.000 do 250.000 din se kaznuje za prekršek najemodajalec:

- ki oddaja posamezne dele stanovanja v nasprotju z določili 2. člena.

- ki ne upošteva minimalno določene stanovanjske površine na podstanovalec (prvi odstavek 3. člena)
- ki odda podstanovalski prostor v nasprotju z drugim odstavkom 3. člena
- ki sklene podstanovalsko pogodbo v nasprotju s prvim odstavkom 4. člena ali take pogodbe sploh ne sklene
- ki ne dostavi podstanovalske pogodbe Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Kočevje oz. Upravi za družbene prihodke SO KOČEVJE (drugi in tretji odstavek 4. člena)
- ki podpiše pogodbo, ki nima vseh sestavin 5. člena
- ki zaračunava podstanovalcu storitve po višji ceni kot je dogovorjena, ali ki jih ni opravil (11. člen).

14. člen

Z denarno kaznijo od 50.000 do 250.000 din se kaznuje za prekršek podstanovalec:

- ki ne sklene podstanovalske pogodbe ali je ne sklene še pred vselitvijo (prvi odstavek 4. člena)
- ki sklene pogodbo z drugačno vsebino kot je določena v 5. členu.

15. člen

Obstoječa podstanovalska razmerja je treba prilagoditi določbam tega odloka v šestih mesecih od njegove uveljavitve.

16. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Kočevje, dne 19.4.1988

PRESEDNIK
SKUPŠČINE OBČINE KOČEVJE:
Alojz ERŽEN

O b r a z l o ž i t e v :

V zakonu o stanovanjskih razmerjih je v 77. členu zapisano, da občinska skupščina z odlokom predpiše način in pogoje za oddajanje posameznih stanovanjskih prostorov podstanovalcem. Zaradi vse večjih problemov na področju podstanovalskih razmerij, (slaba evidenca, izkoriščanje podstanovalec s strani najemodajalcev, slabi življenjski pogoji podstanovalec...) predlagamo občinski skupščini, da sprejme odlok o podstanovalskih in najemnih razmerij na območju občine Kočevje v predloženem besedilu.

Kočevje, maja 1988

Komite za družbeni razvoj
in urejanje prostora –
Odsek za plan in analize

Osnutek odloka o ureditvenem načrtu za naselje LIVOLD

Osnutek ESA-179

Na podlagi 39. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84), 44. člena navodila o vsebini posebnih strokovnih podlag in o vsebini prostorskih izvedbenih aktov (Uradni list SRS, št. 14/85) in 196. člena statuta občine Kočevje (Uradni list SRS, št. 6/79, 2/82 in 34/84), je Skupščina občine Kočevje na sejah zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne sprejela

O D L O K o ureditvenem načrtu za naselje Livold

I. SPLOŠNA DOLOČILA

1. člen

Sprejme se ureditveni načrt za naselje LIVOLD, ki ga dolgoročni in srednjeročni plan opredeljujeta kot lokalno oskrbno središče s površinami namenjenimi za stanovanja in spremljajoče dejavnosti.

Ureditveni načrt je izdelal IBT TRBOVLJE, n.sol.o., TOZD Projektivni biroji Ljubljana, b.o., pod številko 7406 v juniju 1987 in dopolnil po pripombah javne razprave marca 1988.

2. člen

Ureditveni načrt je izdelan za območje v mejah obstoječega naselja, povečanega na vzhodni strani za novo stanovanjsko naselje ob cesti proti Kočarjem.

Točni potek meje je razviden v grafičnih prilogah in parcelacijskemu načrtu.

3. člen

Prostorske pogoje za realizacijo planskih odločitev določajo:

- ureditvena situacija
- zazidalni načrt novega stanovanjskega naselja
- funkcionalne in oblikovalske rešitve objektov
- idejne rešitve prometnega, energetskega, vodovodnega in kanalizacijskega omrežja in omrežja zvez.

II. FUNKCIJA OBMOČJA IN POGOJI ZA IZRABO, GRADITEV ALI DRUGE POSEGE V PROSTOR

4. člen

Ureditvena situacija prikazuje:

- razporeditev obstoječih in predvidenih objektov ter odprtih prostorov
- namembnost objektov in površin
- funkcionalne površine objektov in njihovo ureditev
- prometno ureditev
- ureditev zelenih površin
- ureditev za potrebe družbene samozaščite.

5. člen

Z ureditvenim načrtom so predvideni gradbeni posegi:

A) Stanovanjska gradnja

- a) prenova, nadomestna ali novogradnja v območju starega vaškega naselja, ki je zaščiten z varstvenim režimom II. stopnje;
- b) prenova, nadomestna ali novogradnja v območju že zgrajene stanovanjske gradnje;
- c) gradnja novih stanovanjskih objektov v stanovanjskem naselju označenem z označbo S 4/1 na zemljišču omejenem na severu in vzhodu z 15 m varovalnim elektrokoridorjem (merjenim od osi daljnovoda) na jugu s cesto proti Kočarjem in na zapadu z obstoječo pregonsko potjo.

B) Oskrbni in družbeni center

Ob križišču glavnih cest v naselju se ustvari razširjeni centralni trg ob robovih katerega so situirani objekti za oskrbo, storitve in družbeno dejavnost.

C) Šolski center

V okviru obstoječega šolskega zemljišča se izvede program prenove šole, ki obsega adaptacijo obstoječe šole in dozidavo manjšajočih šolskih prostorov in manjše telovadnice.

Nezazidano zemljišče se uredi v šolsko športno igrišče.

D) Pokopališče

Predvidena je razširitev pokopališča in gradnja mrliške vežice.

E) Ureditev ob cerkvi

Vključuje parterno in parkovno ureditev ploščadi ob cerkvi in vključitev zaščitene objekta v ureditev;

cerkev – varstveni režim I. stopnje

dve lipi – varstveni režim za dendrološke naravne spomenike.

6. člen

Funkcionalna zemljišča predvidenih objektov so prikazana v načrtu gradbenih parcel.

7. člen

Dopolnilna gradnja v območju že zgrajene stanovanjske gradnje SD je možna in se bo reševala z lokacijsko dokumentacijo na osnovi zahtev posameznih investitorjev ob pogojih čl. 14 tega odloka.

8. člen

Rešitve, ki so dane z ureditvenim načrtom za ureditev družbeno oskrbnega centra, šolskega centra, pokopališča in drugega javnega programa, ki je predviden s tem načrtom so osnova za izdelavo investicijskih programov in izvedbenih načrtov.

Program je možno spreminjati in dopolnjevati po realnih potrebah investitorjev vendar v okvirih dejavnosti, namembnosti, velikosti in gabaritov podanih z ureditvenim načrtom.

Odstopanje od tega načela je dopustno v utemeljenih primerih vendar se smatra kot sprememba tega načrta.

9. člen

Da bi ostala zaidava funkcionalno, programsko in oblikovno enotna so v posameznih območjih (oskrbni center, šolski center, pokopališče) ne more obravnavati zgolj posamezne objekte ampak je pri projektiranju potrebno obdelati celotno območje.

Izvajanje gradenj v posameznih območjih je možno etapno.

Investitor pa mora izvajati etape tako, da bo omogočena izvedba celote, kot je določeno s tem načrtom.

10. člen

Z ureditvijo križišča v centru in gradnjo objektov za preskrbo, storitve, in družbene dejavnosti je potrebno izvesti tudi ureditev ploščadi oz. centralnega prostora naselja.

Od ceste bo ploščad oddvojena in zavarovana s stebrički in verigo. Na ploščadi je možen samo peš promet in lokalni promet za dostavo in dostope do objektov. Možna pa je tudi uporaba za postavitve kioskov, gostinskih vrtov, nadstreškov pri postajališču avtobusnega prometa, telefonske govornice in druge parterne ureditve, ki je namenjena pešcem.

Ploščad na južni strani križišča se uredi v povezavi z ureditvijo spomenika NOB.

Načrt ploščadi mora poleg detajlov parterne ureditve vsebovati tudi rešitev hortikulturne ureditve, javne razsvetljave, in vertikalne prometne signalizacije, ki mora biti oblikovana oz. postavljena tako, da ne bo motila enotnosti v oblikovanju tega prostora.

11. člen

Zasnova zelenih površin določa:

- zasaditev drevoredov ob glavnih prometnicah
- parkovno zasaditev pri cerkvi in pokopališču
- zasaditev zelene zavese kot južne fasade centralnega trga
- ozelenitev in opremo javnih površin in igrišč
- zasaditev robov naselja ob glavni cesti
- zaščito zavarovanih dreves

Zasebni vrtovi bodo zasajeni individualno predvsem s sadnim drevjem.

12. člen

Prostorske ureditve in ukrepi za potrebe SLO in DS so rešeni v posebnem elaboratu.

III. USMERITVE V ZVEZI S PRENOVO ZGRAJENE STRUKTURE

13. člen

V območju naselja varovanem z varstvenim režimom II. stopnje so pogoji oblikovanja novogradenj, adaptacij, prizidav in nadzidav določeni z:

- varovanje stavbne gmote, tlorisne zasnove in višine objektov,
- izvedba in oblikovanje strešin v avtentični obliki, naklonu 37° – 45° in izbiri opečne kritine,
- varovanje stavbne zunanjsčine z upoštevanjem glavnih elementov arhitekturne celote: fasadne členitve, teksturo površin, izbiro materialov in izvedbo detajlov,
- ohranitev osnovnih značilnosti oblikovanja pročelij z velikostjo odprtin, razmerij med njimi in polnimi stenami, vhodov z ulične in dvoriščne strani, uporabe barve,
- spoštovati parcelacijsko mrežo, način pozidave ob cesti, gradbeno linijo in način urejanja okolice,
- k gradbenem dovoljenju je potrebno pridobiti strokovno mnenje zavoda za zaščito naravne in kulturne dediščine.

14. člen

V območju zgrajene strukture, kjer ni varovalnega režima se bodo pogoji za oblikovanje novogradenj, adaptacij, prizidav in nadzidav določili z lokacijsko dokumentacijo na osnovi kriterijev:

- spoštovanje odmikov od sosednjih objektov in gradbene linije,
- velikost objektov vskladiti s sosednjimi objekti, višina P do P + 1, tlorisne mere maks. 10/15 m, oziroma primerno členjene,
- strehe dvokapnice z naklonom 35° – 40°. Kritična opečna oz. vsklajena z kritino okolice.

Možne so dopolnitve z objekti, ki dopolnjujejo stanovanjski program (garaže, drvarnice, gospodarska poslopja, delavnice).

IV. POGOJI ZA URBANISTIČNO IN ARHITEKTONSKO OBLIKOVANJE OBJEKTOV

15. člen

Funkcionalne in oblikovne rešitve objektov in naprav določajo:

- program novogradnje ali rekonstrukcije,
- velikost in obliko tlorisa, etažnost in višino objekta, naklone in oblike strešin

- usmeritve za oblikovanje objektov in odprtih javnih površin,
- smeri glavnih dostopov in dovozov.

16. člen

V novem delu naselja S 4/1 so predvidene pritlične enodružinske hiše, ki imajo lahko tudi klet in izkoriščeno podstrešje.

Predvideni so štiri osnovni tipi hiš: a, b, c, d. Vsak od tipov pa ima lahko tudi variantno notranjo dispozicijo prostorov.

Ob vsaki hiši je predviden gospodarski objekt z garažo, drvarnico in shrambo orodja.

Streha je dvokapnica z naklonom $35^\circ - 40^\circ$, krita z opečno kritino. Kljub enotni kritini in strešini se jo izvede tako da je možna fazna gradnja da je možno objekte izvajati individualno.

Hiše so razvrščene v grupe dveh ali treh hiš, ki imajo skupno vhodno dvorišče. Zasebni vrtovi na nasprotni strani hiše pa so lahko razmejeni z lesenimi ograjami in živimi mejami.

17. člen

V centru naselja so predvideni novi objekti in adaptirani stari za naslednji program:

- oskrba: trgovina osnovne preskrbe (samopostrežba), mesar, tehnična roba, tekstil, obutev, semenarna,
- gostinstvo: bife, slaščičarna, prenočišče;
- storitve in servisi: frizer, urar, vodovodne instalacije, elektro instalacije, TV servisi, pošta, banka,
- družbene dejavnosti: večnamenski prostor (dvorana), krajevna knjižnica, kulturne in družbeno politične organizacije.

Gradnja bo potekala fazno glede na potrebe in finančne zmožnosti investitorjev.

Tlorisni gabariti so prikazani v načrtu, etažnost objektov je P do P + 1.

Strehe so dvokapnice z naklonom $35^\circ - 40^\circ$ krite z opečno kritino.

Dostopi za pešce, dovozi in parkiranje je določeno z zazidalno situacijo.

18. člen

Obstoječa šola bo adaptirana, k šoli dograjen novi prostor za pouk in telovadnica. Program se bo izvajal skladno s programom izobraževalne skupnosti za gradnjo osnovnih šol v območju občine.

Za potrebe šolskega centra je predvideno obstoječe zemljišče velikosti 3.000 m².

Tlorisni gabariti so podani v načrtu, etažnost je P in P + 1.

Dovoz in dostop je z glavne ceste vendar ločeno. Streha je dvokapnica z naklonom $35^\circ - 40^\circ$ krita z opečno kritino.

19. člen

Pokopališče bo razširjeno na južno stran za 1000 m². Ograjeno bo z zidano ograjo.

Pred pokopališčem bo zgrajena ploščad z nadstrešnico in mrliško vežico. V sklopu ureditve bo izveden park, vodnjak in centralni spomenik.

Zunanji del je navezan na novo zgrajeno dostopno cesto z drevedom in parkirnim prostorom.

V. REŠITVE PROMETNEGA REŽIMA

20. člen

Glavni prometnici v naselju sta magistralna in regionalna cesta, ki potekata skozi naselje.

Obe bosta rekonstruirani tako, da bo zagotovljen predpisani cestni profil za cesto Kočevje-Brod na Kolpi 2x3,5 m z obojestranskim pločnikom širine 1,5 m in za cesto Livold-Mozelj 2x3,0 m in obojestranskim pločnikom širine 1,5 m.

Rekonstrukcija z delnimi popravki profila in trase ceste bo izvedena v mejah ureditvenega načrta.

21. člen

Skupaj z rekonstrukcijo glavnih prometnic bo rekonstruirano tudi križišče obeh cest v centru naselja in križišče ceste Livold-Mozelj z novo cesto proti Kočarjem. V križišče se uvede levo zavajalni pas in novo horizontalno in vertikalno signalizacijo.

22. člen

Skupaj z rekonstrukcijo cestišča se izvede tudi odvodnjavanje oziroma meterona kanalizacija.

24. člen

Za notranji promet so predvidene zbirne in stanovanjske ceste eno ali dvosmerne širine 4 do 5 m. Promet bo speljan krožno, zavojni radiji pa bodo omogočili promet komunalnim vozilom.

V projektu so določena mesta za parkiranje osebnih vozil v centru, pri gostilni, pri pokopališču in pri cerkvi (oz. šoli).

25. člen

Določene so trase in površine za interventne dovoze z reševalnimi in gasilskimi vozili. Trase so lahko zatravljenе, morajo pa biti utrjene in proste vseh ovir. Širina trase je 5 m.

26. člen

Za javni potni – avtobusni – promet bo zgrajeno v centru postajališče avtobusov za levo in desno smer vožnje. Prehod pešcev je varovan z označenim prehodom za pešce.

Lokalni avtobus bo imel končno postajališče na obračališču, ki je locirano ob križišču cest Livold-Mozelj in Livold-Kočevje.

VI. REŠITVE ENERGETSKEGA, VODOVODNEGA IN KOMUNALNEGA OMREŽJA TER OMREŽJA ZVEZ

27. člen

Na ureditvenem območju deloma že obstoji komunalno omrežje, deloma ga bo potrebno rekonstruirati, dopolniti ali ojačati glede na novo zazidavo ali zgraditi na novo.

Predmet komunalne opremljenosti so naslednji komunalni vodi:

- kanalizacija
- vodovod
- elektro omrežje – vodi visoke in nizke napetosti
- PTT omrežje
- javna razsvetljava.

Rekonstrukcija obstoječih ali izvedba novih komunalnih vodov se bo izvajala po idejnih in izvedbenih načrtih, ki bodo izdelani na osnovi ureditvenega načrta in programa komunalnih organizacij.

28. člen

Javno razsvetljava je potrebno izvesti vzdolž obeh glavnih ulic v območju naselja.

29. člen

Lokacije zabojnikov za zbiranje odpadkov bodo določene s projekti za izvedbo. Pogoje in način odvoza poda komunalna organizacija.

VII. KONČNA DOLOČILA

30. člen

Ureditveni načrt je občanom, organizacijam združenega dela in samoupravnim skupnostim na vpogled pri občinskem komiteju za družbeni razvoj in urejanje prostora, v krajevni skupnosti Ivan Omerza, projektantu IBT-TOZD Projektivni biroji Ljubljana in oddelku za inšpekcijske službe občine.

31. člen

Nadzorstvo nad izvanjanjem tega odloka opravlja urbanistična inšpekcija pri oddelku za inšpekcijske službe občine Kočevje.

32. člen

Odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Številka: 351-14/85-3/1

Datum:

PRESIEDNIK
Skupščine občine Kočevje

Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih dejavnosti na območju občine Kočevje

PREDLOG
ESA-180

Na podlagi drugega in tretjega odstavka 3. člena in tretjega odstavka 6. člena zakona o komunalnih dejavnostih (Uradni list SRS, št. 8/82), 10. člena zakona o cestah (Uradni list SRS, št. 38/81, 7/86, 37/87), 9. člena zakona o energetskega gospodarstvu (Uradni list SRS, št. 33/81, 29/86), 187. in 196. člena statuta občine Kočevje (Uradni list SRS, št. 6/79, 2/82, 34/84, 47/86), je Skupščina občine Kočevje na seji zboru združenega dela in zboru krajevnih skupnosti dne sprejela

ODLOK o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih dejavnostih na območju občine Kočevje

1. člen

V odloku o komunalnih dejavnostih na območju občine Kočevje (Uradni list SRS, št. 19/84) se peta točka 2. člena dopolni z besedami »in Komunala Kočevje«.

2. člen

V šesti točki 2. člena se besede »DES Elektro Ljubljana TOZD Elektro Kočevje« nadomestijo z besedami »TOZD Elektro Kočevje in Komunala Kočevje«.

3. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Kočevje, dne 19.4.1988

PREDSEDNIK
SKUPŠČINE OBČINE KOČEVJE:
Alojz Eržen

Obrazložitev:

Sprememba pete točke 2. člena odloka o komunalnih dejavnostih na območju občine Kočevje je potrebna, ker je pogrebna dejavnost s 1. aprilom 1988 s KS Kočevje prešla na Komunalo Kočevje. Tudi vse aktivnosti v zvezi z dejavnostjo javne razsvetljave, ki jih je do sedaj opravljala strokovna služba SIS za KCD občine Kočevje so s 1. aprilom 1988 prešle na Komunalo Kočevje. Sprva so se pojavile težnje, da bi za celotno javno razsvetljavo skrbel Komunala Kočevje, vendar je bilo kasneje ugotovljeno, da ni možen kompleten prenos dejavnosti javne razsvetljave s TOZD Elektro na Komunalo Kočevje. Tako sedaj del omenjene dejavnosti opravlja Komunala Kočevje, del pa TOZD Elektro Kočevje. Zaradi omenjenega prenosa dejavnosti javne razsvetljave je potrebna sprememba 6. točke 2. člena odloka.

Kočevje, maja 1988

Komite za družbeni razvoj in urejanje prostora – Odsek za plan in analize

Predlog sklepa o racionalizaciji prireditev

ESA-181

ZADEVA: Pobuda za racionalizacijo prireditev ob občinskem prazniku

Predsedstvo Skupščine občine Kočevje daje zborom občinske Skupščine pobudo za racionaliziranje prireditev ob občinskem prazniku, ki so vezane na večje materialne izdatke, v želji da bi tudi s tem prispevali k stabilizaciji trenutne ekonomske situacije. Predsedstvo ugotavlja, da so večje prireditve vezane na precejšnja materialna sredstva, katerih ni mogoče zagotavljati v sedanjih zaostrenih ekonomskih situacijah iz proračunskih sredstev občin. Iz navedenega razloga Predsedstvo daje pobudo zborom občinske skupščine, da se v cilju zmanjševanja porabe sredstev začasno odpovemo sklicevanja svečanih zasedanj zborov občinske Skupščine,

s povabivijo gostov oziroma, da te sklicujemo vsakih 5 let. Tako bi prvi sklic svečane seje zborov občinske Skupščine s povabljenimi gosti v prihodnosti sklicali ob 50. letnici zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda.

Istočasno Predsedstvo daje priporočilo vsem ostalim organizacijam in društvom, delovnim organizacijam in drugim porabnikom družbenih sredstev, da kar v največji meri omejijo uporabo sredstev za prireditve.

Predlagamo, da se prireditve organizirajo le ob pomembnejših obletnicah delovnih organizacij oziroma, v počastitev delovnih uspehov, ki jih dosegajo delovni kolektivi.

Predsedstvo občinske skupščine

Odgovori na delegatska vprašanja

ODGOVORI NA DELEGATSKO POBUDE IN VPRAŠANJA

ESA-182

POBUDA ZA ZAPORO DELA LJUBLJANSKE CESTE ZA VES PROMET

Delegacija OK SZDL za družbenopolitični zbor je na 13. seji zboru predlagala, da bi v času turistične sezone zaprli del Ljubljanske ceste od semaforiziranega križišča do križišča Ljubljanske ceste in Kidričeve ceste.

Pri proučevanju izvedbe pobude sta SIS za KCD in Komite za družbeni razvoj sprejela naslednja stališča:

1. Zapora dela ceste je smotrna, vendar je za njeno izvedbo potrebno izdelati študijo, ki bo predvidela brezhibno tehnično rešitev prometa in ostalih dejavnosti v tem času. Temeljito je potrebno predvideti posledice zapore, ki se bo odražala na promet motornih vozil, zagotovitev dovoza blaga do trgovin, gostinskih lokalov, parkiranja vozil stanovalcev in podobno. Vse predvidene ukrepe je potrebno razdelati tudi zaradi zahtev Republiškega komiteja za promet in zveze, ki bo na tej osnovi

izdal tudi odločbo za zaporo.

2. Oba organa smatrata, da je zaradi razrešitve zahtev iz prve točke, zaporo možno izvesti v letu 1989.
3. V letu 1988 bo izvedena rekonstrukcija Ljubljanske ceste od mostu preko Rinže do pošte, zato bo tudi promet preusmerjen na Tomšičevo cesto. Zaradi rekonstrukcije bo delno razbremenjen promet tudi na delu mesta, ki je predviden za zaporo prometa. Dela pri rekonstrukciji naj bi potekala od junija do septembra.

SEKRETAR OBČINSKE
SKUPŠČINE
FERLIN MIRO

ESA-182

ZADEVA: Odgovor na delegatsko vprašanje glede sanacije industrijskega tira DO ITAS – KOČEVJE

Zapisnik sestanka, ki je bil v DO ITAS dne 27.10.1987 glede ureditve stanja industrijskega tira DO ITAS, je DO ITAS takoj poslal tako Železniškemu gospodarstvu Ljubljana TOZD Novo mesto kot tudi Železniškemu podjetju Ljubljana s predlogom, da se sklepi, ki govorijo o popravilu industrijskega tira realizirajo.

Ker s strani naslovljenih ni bilo odgovora, je DO ITAS v mesecu aprilu še enkrat poslala navedenima organizacijama dopise, v katerih jih še enkrat poziva, da pristopijo k sanaciji industrijskega tira oz. k predhodnemu ogledu potrebnih del sanacije in pripravi novega predloga sanacije z ekonomsko konstrukcijo.

Ogled je bil opravljen 12. maja 1988. Na ogled so bili vabljeni vsi uporabniki industrijskega tira, ŽTP Novo mesto – TOZD UVP Novo mesto, Železniško gradbeno podjetje Ljubljana. Izmed uporabnikov se ogleda niso udeležili »Snežnik« Kočevska reka in Zavod za rezerve Ljubljana.

Na samem mestu ogleda so se uporabniki dogovorili naslednje:

1. Železniško gradbeno podjetje Ljubljana še enkrat pripravi ponudbo sanacije industrijskega tira in jo pošlje DO Opremi.
2. V mesecu maju se opravi prenos pravice upravljanja z industrijskim tirom z DO ITAS na DO OPREMO.
3. Glede na predloženo ponudbo sanacije industrijskega tira, se bodo uporabniki le-tega med seboj dogovorili glede ključa plačila sanacije in nadaljnega vzdrževanja in uporabe.
4. Za vodenje del v zvezi s sanacijo industrijskega tira je na DO Oprema zadolžen tov. KNAVS.

KOMITE ZA DRUŽBENI RAZVOJ IN UREJANJE PROSTORA

ESA-182

INFORMACIJA O ZBRANIH SREDSTVIH ZA IZGRADNJO ZAKLONIŠČ V OBČINI KOČEVJE

Zbiranje sredstev in izgradnja zaklonišč ureja Odlok občinske Skupščine.

Zaklonišča se gradijo v urbanističnem delu mesta Kočevje z odpornostjo 100 kPa. V naši občini (dec. 87) je zgrajenih 12,7 % zakloniščnih mest za prebivalce občine Kočevje, oziroma 24,5 % za prebivalca mesta Kočevje.

Investitorji morajo pri graditvi in adaptaciji stanovanjskih in poslovnih stavb s svojimi sredstvi graditi zaklonišča v urbanistič-

nem delu mesta Kočevje. Investitor je oproščen graditve zaklonišča, če so v stavbi ali njeni neposredni bližini že zadostne zakloniščne zmogljivosti, ali če graditev zaklonišča ni možna, zaradi geoloških, hidroloških ali konstrukcijskih pogojev. Odločbo o oprostitvi graditve zaklonišča izda upravni organ za ljudsko obrambo.

Investitorji, ki so oproščeni graditve zaklonišča, morajo plačati pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja prispevek za graditev zaklonišč, ki znaša 3 % od skupne cene gradbenega dela stavbe. Imetnik stanovanjske pravice in uporabniki poslovnih stavb in prostorov v družbeni lastnini plačujejo prispevek za zaklonišča v višini 3 % skupne letne stanarine oziroma najemnine (plačevanje preko SSS občine Kočevje).

Lastniki stanovanjskih, poslovnih in drugih stavb in prostorov ter dela stavb in imetniki pravice uporabe na teh stavbah in prostorih plačujejo letni prispevek za zaklonišča v višini 0,06 % od nabavne vrednosti stavbe oz. osnove za obračun amortizacije (plačevanje preko Uprave za družbene prihodke občine Kočevje).

Do sedaj je tako zbranih sredstev 31.382.535 din na posebnem računu Skupščine občine Kočevje za gradnjo javnih zaklonišč, s katerimi razpolaga svet za SLO in DS (sredstva se tekoče vežejo pri Interni banki in Ljubljanski banki Kočevje). Ta sredstva so strogo namenska in se ne smejo uporabljati v druge namene. Zbrana sredstva pa ne zadostujejo za gradnjo zaklonišč.

Po sklepu OŠCZ in IS – SO Kočevje se bodo zbrana sredstva vlagala v zaklonišča, ki se gradijo v stanovanjskih soseskah, s tem, da se bo kapaciteta zaklonišč povečala za določeno število zakloniščnih mest za neposredno okolico stanovanjske soseske.

Na ta način smo delno sofinancirali izgradnjo zaklonišča na Marofu ter plačali izdelavo študije zaklanjanja v občini Kočevje, ki ga je izdelal v letu 1986-87 Projektivni atelje Ljubljana.

Kočevje, 7.4.1988

NAČELNIK ODDELKA:
Anton KRKOVIČ

Poročilo o delu kmetijsko zemljiške skupnosti

ESA-183

POROČILO O DELU KMETIJSKE ZEMLJIŠKE SKUPNOSTI OBČINE KOČEVJE ZA LETO 1987

Predlog stališč CK ZKS Slovenije o uresničevanju kmetijstva v naslednjem obdobju sprejeto na 2. seji konference ZK Slovenije (25.6.1987) je jasno začrtana kmetijska zemljiška politika. Kmetijske zemljiške politike in kot nosilci nadzora gospodarjenja s kmetijskimi zemljišči v občinah. To pa terja ustrežnejšo določitev njihovih pristojnosti ter večjo pooblastila in izboljšanje financiranja. Taka ocena velja tudi za zemljiško skupnost občine Kočevje. Dopolnjen zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS 1/86) ureja celovito gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči, pri tem pa treba razumeti »gospodarjenje« široko, da ne gre za gospodarjenje v ekonomskem smislu, temveč za posebno pravno ureditev varstva prometa s kmetijskimi zemljišči, zakupa, zaščitnimi kmetijami, kmetijska zemljišča I. območje, zemljiškega maksimuma, pravnega položaja kmetijskih zemljišč Družbene lastnine – kmetijskega zemljiškega sklada v občini, kmetijskih prostorsko ureditvenih operacij (menjava, komasacija in drugi ukrepi) skupnost pašnikov in druge naloge.

Kot je razvidno iz zakonskih določil, naj bi dopolnjen zakon bil učinkovito orodje za izvajanje začrtane kmetijske zemljiške politike. Pri uresničevanju zadev na področju kmetijske zemljiške politike se srečujemo z določenimi težavami in problemi, ki jih mnogokrat ni najlažje rešiti, čeravno vse zadeve poleg strokovne službe uspešno rešuje izvršilni odbor in skupščina KZS. Izvršilni odbor je imel v preteklem letu 3 seje, na katerih je obravnaval tekoča vprašanja pri izvajanju določb zakona o kmetijskih zemljiščih in zakona o dedovanju, problem financiranja skupnosti, agrokarte in ostala vprašanja glede podpisovanja samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov.

V letu 1987 so bile močno povečane strokovne in organizacijske aktivnosti pri izdelavi agrokarte v občini Kočevje. Kmetijska zemljiška skupnost je vodila in organizirala vse aktivnosti v zvezi s pripravo na izdelavo agrokarte za občino Kočevje. Skupnost je pripravila osnutek SaS o financiranju in izdelavi agrokarte. Sklep o izdelavi agrokarte je sprejel tudi Izvršni svet SO Kočevje. Po tem

sporazumu je bilo zbranih 20.000.000 din. Po pogodbi z Geodetskimi zavodom v Ljubljani o izdelavi strokovnih kartnih podlag za izdelavo agrokarte je bilo poravnanih obveznosti 17.054.709 din. Ostalo je še neporabljenih sredstev 2.945.291 din, kar pa je premalo za nadaljnje delo pri izdelavi agrokarte, kajti stroškov za izdelavo agrokarte bo še najmanj 20.000.000 din ali še več. Izvršilni odbor KZS je določil strokovno komisijo, ki bo ocenjevala proizvodno sposobnost (sedanjo in možno rabo) kmetijskih zemljišč. Ker ni sredstev za nadaljnje delo naj bi strokovni delavci in pospeševalci Kmetijskega gospodarstva v okviru delovnega časa pristopili k nadaljnjemu delu pri izdelavi agrokarte, kajti rok za izdelavo agrokarte po zakonu je januar 1989, kajti strokovna podlaga za pripravo (pa tudi drugih) planov za naslednje srednjeročno obdobje bo morala biti agrokarta. Agrokarta bo prikazala kmetijski prostor občine Kočevje današnje stanje in ocenjena bo bodoča raba kmetijskih zemljišč in ta raba bo tudi ekonomsko ovrednotena.

Oceno sedanje produktivnosti zemljišč bo mogoče izdelati z upoštevanjem pridelkov v zadnjih petih letih, uporabljanje tehnologije in obsega tržne pridelave po vrstah in strukturi lastništva. Mogoče produktivnost zemljišč pa opredeljujejo naravne danosti z uporabo sodobne tehnologije in optimalnih vlaganjih. Za rabo zemljišč bo mogoče povsem natančno povedati, koliko nam dajo danes, koliko bi morali vložiti vanj, če bi hoteli intenzivirati pridelavo in koliko bi nam taka vlaganja prinesla dohodka. Agrokarta ni namenjena le kmetijcem, pač pa tudi gozdarjem, varstvenikom narave, urbanistom, vodnogospodarskim organizacijam in še marsikomu, skratka gre za zemljo na kateri pridelujemo hrano in brez katere ne moremo živeti.

V letu 1987 je bilo na novo sklenjenih trideset zakupnih pogodb za zemljišča. Nadalje je bilo izdanih 18 mnenj kmetijski organizaciji za prodajo kmetijskih zemljišč. Več kot polovica teh mnenj je bilo negativnih zaradi prodaje kmetijskih zemljišč iz I. območja nekmetom ali pa prodaja zemljišč v urbanih naseljih. Strokovna služba je sodelovala v šestdesetih lokacijskih ogledih glede gradenj družbenih objektov, zasebnih gospodarskih poslopij in stanovanjskih hiš. Opravljenih je bilo 50 ogledov kmetijskih zemljišč glede (zakupa, zaraščenosti in neobdelanosti zemljišč). Zasebni lastniki

kmetijskih zemljišč v občini Kočevje. Kmetijska zemljiška skupnost bi lahko uveljavljala prednostno pravico nakupa, vendar zaradi kroničnega pomanjkanja sredstev ni bilo možno realizirati niti enega primera nakupa.

Pod pokroviteljstvom in po navodilu Zadružne zveze Slovenije ob sodelovanju TOK kmetijstva Kočevje in strokovne službe KZS so bila po zakonu o kmetijskih zemljiščih dokončno opredeljena naselja v območja z omenjenimi proizvodnimi dejavniki za kmetijstvo v občini Kočevje. Opredelitev naselij je obravnavala in potrdila recenzijska komisija pri Zadružni zvezi Slovenije, sklep o tem je sprejel tudi Izvršni odbor KZS občine Kočevje. Tako je v občini Kočevje v višinsko gorska naselja opredeljenih 136 naselij, v kraškem območju 27 naselij, 10 naselij pa je opredeljenih v nižinska. V višinsko gorsko območje so opredeljena sledeča naselja: Ajbelj, Banja loka, Belica, Bezgarji, Bezgovica, Borovec pri Kočevski reki, Bukova gora, Brezovica pri Predgradu, Colnarji, Čeplje, Črni potok pri Dragi, Delač, Dol, Dolenja žaga, Dolnja briga, Dolga vas, Draga, Dren, Drežnik, Fara, Gladloka, Glazuta, Gorenji potok, Gorenja žaga, Gornja briga, Gotenc, Grgelj, Grintovec pri Osilnici, Grivac, Hreljin, Hrib pri Fari, Hrib pri Koprivniku, Jakšiči, Jelenja vas, Jesenov vrt, Kačji potok, Kaptol, Knežja lipa, Kočarji, Koče, Kočevska Reka, Komolec, Koprivnik, Kostel, Kralji, Križmani, Krkovo nad Faro, Kuhlarji, Kužalič, Kuželj, Lazec, Laze pri Kostelu, Laze pri Oncku, Laze pri Predgradu, Lipovec pri Kostelu, Ložec, Mačkovec, Malinišče, Mavrc, Mirtoviči, Mlaka pri Kočevski reki, Mokri potok, Mozelj, Muha vas, Nemška loka, Nova sela, Novi kot, Ograja, Onek, Osilnica, Oskrt, Padovo pri Fari, Padovo pri Osilnici, Paka pri Predgradu, Papeži, Petrina, Pirče, Planina, Poden, Podlesje, Podplanina, Podpreska, Podstene, Podstene pri Kostelu, Podstenice, Podvrh, Potok, Predgrad, Preža, Primoži, Puc, Pugled pri Starem logu, Pungert, Rajhenav, Rajndol, Rajše, Rake, Ribjek, Rogati hrib, Sadni hrib, Sapnik, Sela, Sela pri Kostelu, Slavski laz, Smuka, Spodnja Bilpa, Spodnji Čačič, Spodnji log, Srednji potok, Srednja vas pri Dragi, Srobotnik ob Kolpi, Stari breg, Stari log, Stari kot, Staro brezje, Stelnik, Strojčiči, Suhi potok, Suhor, Stružnica, Svetli potok, Škrilj, Štajer, Tisovec, Tišenpolj, Topla reber, Trava, Vas, Vimolj, Vimolj pri Predgradu, Vrh pri Fari, Vrt, Zapuže pri Kostelu, Zdiho, Zgornji Čačič, Žurge.

– v kraško območje spadajo naselja: Čatež ob Strugah, Črni potok, Cvišlerji, Dolga vas, Dolnje Ložine, Gorenje, Gornje, Ložine, Kleč, Kolenča vas, Lipa, Livold, Mala gora, Morava, Nove Ložine, Novi Lazi, Paka, Podtabor, Polom, Potiskavec, Pri cerkvi – Struge, Rapljevo, Seč, Štalcerji, Tržič, Vrbovec, Zajčje polje, Željne.

– v nižinska območja spadajo naselja: Breg pri Kočevju, Klinja vas, Koblarji, Kočevje, Konca vas, Mahovnik, Mlaka pri Kočevju, Slovenska vas, Stara cerkev, Šalka vas.

Kmetije v nižinskem območju se smatra, da imajo omejene proizvodne možnosti zaradi tega, ker posedujejo slabša zemljišča in so na obrobju. Na podlagi tega elaborata opredeljevanja naselij in območja bodo sprejeti diferencialni ukrepi za pospeševanje kmetijstva v območjih z omenjenimi proizvodnimi dejavniki iz republiških in občinskih interventnih skladov.

Strokovna služba KZS je opravila več ogledov za agromelioracije in skupne pašnike in s tem izdala izjave o namenu kmetijskih zemljišč na podlagi katerih bo kmetijska organizacija pridobila sredstva za investicije v skupne pašnike, kot so Polom, Seč, Dolga vas, Prerigelj, Kostelj, Koblarji in drugi.

V letu 1987 je bilo izdanih 84 soglasij za spremembo namembnosti kmetijskih in gozdnih zemljišč v stavbna zemljišča v površini:

– njiv	1 ha 4 a 93 m ²
– sadovnjakov	23 a 69 m ²
– travnikov	2 ha 58 a 98 m ²
– pašnikov	1 ha 99 a 50 m ²
– neplodno	46 a 57 m ²

Glede na katastrski razred je bilo od tega:

– njiv II.r.	3 a 75 m ²
– njiv III.r.	53 a 30 m ²
– njiv IV.r.	41 a 88 m ²
– njiv V.r.	6 a 00 m ²
– sadov. III.r.	14 a 99 m ²
– sadov. IV.r.	8 a 70 m ²
– trav. I.r.	99 m ²
– trav. II.r.	–

– trav. III.r.	1 ha 00 a 90 m ²
– trav. IV.r.	31 a 50 m ²
– trav. V.r.	1 ha 1 a 59 m ²
– trav. VI.r.	24 a 00 m ²

Vir dohodka od odškodnin za spremembo namembnosti je bil v letu 1987 glavni vir financiranja. Vplačanih je bilo 11.750.533,- din odškodnine za spremembo namembnosti. Od tega zneska je bilo odvedeno 285.794,- din Zvezi kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije in 3.216.245,- din Zvezi vodnih skupnosti Slovenije. Kmetijstvo v občini Kočevje prejme veliko več sredstev iz Zveze vodnih skupnosti za agromelioracije kot pa vplača po obveznosti od odškodnine za spremembo namembnosti. Iz teh republiških virov so se financirale agromelioracije na Smuki, Dragi, Knežji lipi, Koprivniku in drugi posegi pri izpolnjevanju kmetijskih zemljišč.

Dejstvo je, da odškodnina za spremembo namembnosti ne more biti več poglaviti vir financiranja strokovne službe KZS, saj ima ta lahko negativne posledice, po drugi strani pa je v nasprotju z zakonom. Gradnja objektov se vedno bolj usmerja na slabša zemljišča, ker ima za posledico manjši dotok sredstev in krčenje obsega nalog, ki jih ima KZS. Prihodki skupnosti so poleg odškodnine za spremembo namembnosti še:

- odškodnina za izkopane rudnine
- najemnina za zemljišča
- dotacija občine in drugi manjši prihodki

Tako so znašali prihodki v preteklem letu 23.291.166,- din, odhodki 21.795.931,- din, ostanka dohodka je bilo 1.495.235,- din.

Prihodki, ki jih ima skupnost ne zadostujejo za tekočo dejavnost, ki naj bi bil po veljavnih pozitivnih predpisih skupnost izvajala za odkup zemljišč, komasacije in druge posege.

KZS je poskušala problem financiranja rešiti po zakonu s samoupravnim sporazumom z ustanoviteljicami, ki pa te obveznosti niso sprejele. Zakon pravi, če tak sporazum ni sprejet v enem letu po uveljavitvi zakona (Uradni list SRS št. 1/86) predpiše skupščina občine odlok o financiranju. Osnutek tega odloka je že obravnavala Skupščina občine Kočevje.

Položaj višinskih in oddaljenih kmetijskih prebivalcev v občini Kočevje je splošno enako težak kot v drugih krajih naše republike, če ne celo slabši. Soočiti se je potrebno z nekaterimi problemi ohranjanja gospodarske aktivnosti tega prostora, za katerega z besedami in resolucijami vedno bolj poudarjamo obrambno strateški pomen, veliko premalo kot družbena skupnost skrbimo za ta področja z dejanji. Splošno je znano, da so v hribovitih in oddaljenih krajih neprimerno težji naravni pogoji pridelovanja, ki ga povečuje še preštevila divjad (divji prašiči, jeleni, medved). Na podlagi opredeljevanja naselij v območja z omejenimi proizvodnimi dejavniki, naj bi bila v bodoče deležna višinska, hribovska in kraška naselja – kmetija ustreznih družbenih stimulacij in olajšav.

Obstojajo številni problemi nasledstva pri prevzemanju kmetij, oziroma obstoja vedno večja nevarnost praznenja prostora. Ti negativni pojavi so toliko bolj zaskrbljujoči, ker je v oddaljenih in hribovitih predelih le pretežno zasebno kmetijstvo. Družbeni sektor kmetijstva se je odločil, da oddalnejša delovišča odda potom dolgoročnih pogodb v obdelavo družbeno organiziranim kmetijskim proizvajalcem, s katerim sklenejo pogodbo o združevanju dela, zemljišč, delovnih in drugih sredstev, ki so lastnina zasebnikov z delom delavcev in z družbenimi sredstvi v OZD.

Staranje kmečkega in podeželskega prebivalstva ima za posledico dejstvo, da je mnogo zasebnih kmetijskih zemljišč v lasti tistih, ki niso več zmožni obdelovati zemljo, ali pa prehaja v last tistih, ki živijo v drugem kraju in ne obdelujejo zemljišč, nasprotno zemljišče se intenzivno zaraščajo (Fara, Banja loka in druga). Za zboljšanje obstoječega stanja je KZS pristopila k reševanju obstoječega problema tako, da je opravila razgovore z lastniki kmetijskih zemljišč, ki so nebodelana ali se zaraščajo, vendar brez pravega uspeha, ker so lastniki stari, številni pa bivajo izven kraja, kjer se zemljišče nahaja, ali v soalstništvu, skupnost pa ne more najti obdelovalca, da bi zemljišče obdeloval.

Kmetijska zemljiška skupnost občine Kočevje je ustanovljena na podlagi družbenega dogovora, ki ga je podpisalo 28 podpisnikov, v katerem so določene naloge skupnosti.

Skupnost ima skupščino in izvršilni odbor. Strokovna služba skupnosti opravlja vsa strokovna, administrativna, finančna in ostala dela skupnosti, kjer sta zaposleni dve osebi. Skupnost opravlja z kmetijskim zemljiškim skladom v katerem je preko 600 ha kmetijskih zemljišč.

Tajnik KZS:
dipl.ing. Anton PETERLIN